

Фото Володимира ФАЛІНА (Укрінформ).

В Українському національному інформаційному агентстві — Укрінформ — відбулася прес-конференція, присвячена підсумкам 14-ї сесії Генеральної асамблеї Міжнародної Федерації Товариства Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та 28-ї Міжнародної конференції руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця «Захистити людську гідність».

На знімку: президент Національного Товариства Червоного Хреста України Іван Усиченко.

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Право на працю захистить кодекс

Ранкове і денне засідання 10 грудня

Після відкриття пленарного засідання до народних депутатів з нагоди Дня прав людини звернувся голова Комітету Верховної Ради з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин Геннадій Удовенко. Він, зокрема, сказав: «Україна на весь світ може заявляти, що в її Конституції захист прав людини відповідає найвищим міжнародним стандартам».

(Закінчення на 2-й стор.).

Гуманітарна стратегія НТШ

130 літ тому засновано Літературне товариство ім. Т. Шевченка (згодом — Наукове товариство ім. Т. Шевченка), наша перша академія наук. Відтоді неможливо уявити історію української науки і культури без НТШ.

Голова Верховної Ради України В. Литвин привітав керівництво і членів НТШ в Україні та Америці зі знаменним ювілеєм. У привітанні, зокрема, сказано: «Як предтеча Національної академії наук України, НТШ організувало науковий пошук на різних ділянках природничих, гуманітарних і суспільних наук, піднесло престиж української науки у світі...»

(Закінчення на 8-й стор.).

ПЕРЕДПЛАТИВ І ВИГРАВ

Привітали вітальнею

Георгій Завгородній з Луцька — учасник війни, інвалід. Працював викладачем у Волинському держуніверситеті. Нещодавно пережив особисту трагедію: поховав кохану дружину, з якою в злагоді й любові прожив понад півстоліття. Зараз тяжко хворіє. З «Голосом України» з перших днів виходу газети. Не збирається розставатися з нами і в 2004 році. Квитанцію про річну передплату відіслав у редакцію, щоб узяти участь у черговому розіграші призів, серед яких головним буде легковий автомобіль.

(Закінчення на 4-й стор.).

На знімку: Георгій Завгородній біля призу від «Голосу України».

ВШАНУВАЛИ ДОСТОЙНИХ

Доля України насамперед залежить від самовідданої, наполегливої праці наших громадян. На цьому наголосив заступник Голови Верховної Ради України Олександр Зінченко під час церемонії вручення нагород Верховної Ради працівникам закладів культури, агропромислового комплексу, металургійної промисловості, прокуратури.

Почесними грамотами та цінними подарунками Верховної Ради України було нагороджено, зокрема, Володимира Борисовського, колишнього заступника голови Ради Міністрів Української РСР; Євгена Качаловського, колишнього першого заступника голови Ради Міністрів Української РСР; Валерія Діброву (**на знімку ліворуч**), голову спілки селянських господарств

«П'ятидні» Володимира-Волинського району Волинської області; Ірину Дудник, директора Запорізького обласного центру соціальних служб для молоді; Віктора Кудрявцева, першого заступника Генерального прокурора України, державного радника юстиції першого класу; Володимира Лукашева, художнього керівника Національної філармонії, народного артиста України, професора; Михайла Лукашова, голову Херсонської обласної організації роботодавців; Олександру Прокопеч, старшого прокурора відділу із зв'язків з Верховною Радою Генеральної прокуратури України; Лідію Криворученко, старшого прокурора головного управління нагляду за додержанням і застосуванням законів Генеральної прокуратури України.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У НОМЕР

У Москві вводять додаткові заходи безпеки

Президент України Леонід Кучма висловив співчуття Володимиру Путіну в зв'язку з трагедією, що сталася в центрі Москви. Своему колезі Ігорю Іванову, рідним і близьким загиблих надіслав співчуття Міністр закордонних справ України Костянтин Грищенко. Нагадаємо, що 9 грудня біля готелю «Національ» на Тверській вулиці вибухнув автомобіль, начинений вибухівкою. У результаті теракту шестеро людей загинуло, у тому числі дві терористки-смертниці, 14 одержали поранення. Ще один вибуховий пристрій вдалося знешкодити.

(Закінчення на 17-й стор.).

Заклали успіх на майбутнє

На шахті ім. Капустіна ДП «Лисичанськвугілля» введено в експлуатацію нову, 67-му, західну лаву, що видаватиме на-гора до 600 тонн вугілля на добу. Її оснащено новим комплексом і комбайном. Розпочалася підготовка ще однієї лави, яка має запаси вугілля більш як 500 тисяч тонн, повідомляє наш власний кореспондент із Луганської області Алла АНТИПОВА.

БЛІЦОПИТУВАННЯ — ВОЛИНЬ

Що вас сьогодні хвилює найбільше?

Гнат Андрійович, пенсіонер, 78 років:

— На мітингах збирається чимало народу. Але переважно це люди похилого віку. Невже молоді байду-же майбутнє України?

Валентина Сидорівна, домогосподарка, 56 років:

— Гроші в хаті не водяться, газет немає за що передплатити, телевізор давно поламаний, а радіо у нашому селі мовчить уже років п'ять.

(Закінчення на 4-й стор.).

Обговорили реформування

Учора відбулася зустріч Голови Верховної Ради України Володимира Литвина з федеральним суддею Сполучених Штатів Америки Богданом Футеєм, на якій обговорено питання подальшого реформування судової гілки влади в Україні. Володимир Литвин поінформував також співрозмовника про хід політичних процесів, що мають нині місце в нашій державі, про роль у них українського парламенту та про поточну роботу вищого законодавчого органу.

МИР ВАШОМУ ДОМУ!

Сім'я

▼

10, 15

О! ТБ

Програма телебачення

▼

11—14

СПОЖИВАЧ

▼

20

До Ліберії направити. З Балкан відкликати?

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Денне і вечірнє засідання 9 грудня

Гострим виявилось питання про зміни у керівництві Тимчасової спеціальної комісії ВР з опрацювання проектів змін до Конституції України. У зв'язку з призначенням співголови цієї комісії Геннадія Васильєва Генеральним прокурором, виникла вакансія. Одна група депутатів пропонувала заповнити її наступником Г. Васильєва на посту Першого заступника Голови ВР позафракційним Адамом Мартинюком. Опоненти з парламентської більшості нагадували, що співголовою комісії уже є представник лівих сил Олександр Мороз, як один з ініціаторів політичної реформи. А тому, мовляв, для збалансуван-

ня політичних інтересів потрібен представник більшості. Врешті-решт найбільше голосів набрала кандидатура координатора більшості Степана Гавриша, який і буде співголовою.

Учоргове депутати обговорювали пропозицію Президента Леоніда Кучми про направлення українського миротворчого контингенту ООН до неспокійної Ліберії.

Окремі парламентарії вказували на порушення Регламенту ВР, який не дозволяє повертатися до не підтриманого парламентом документа на цій самій сесії. У відповідь глава парламенту Володимир Литвин посилався на прохання Президента (його лист він зачитав залу), на рішення Погоджувальної

ради керівників депутатських груп і фракцій, яка більшістю голосів проголосувала за черговий розгляд пропозиції Леоніда Кучми (чотири опозиційні фракції і там були проти), а також наголосив, що на розгляд фактично подається інший законопроект.

Лідер комуністів Петро Симоненко назвав таке миротворство «заробітчанством», а один з лідерів БЮТу Анатолій Матвієнко — «здачею армії в оренду».

Цікаво, що до цього протестного хору певною мірою додався і коментарський голос депутата з більшості — екс-міністра оборони Олександра Кузьмука, який звернув увагу на відсутність чіткого окреслення національних інтересів, що їх мають відстоювати у Ліберії наші миротвор-

ці, і звинуватив у цьому українські МЗС і МО. Крім того, загалом підтримуючи ініціативу Верховного Головнокомандувача ЗС, екс-міністр зауважив, що перед тим, як направляти вояків у Ліберію, треба було б розробити процедуру відкликання українських військових контингентів з Лівану, Балкан, Сьєра-Леоне, де вони, на його переконання, виконали свою місію.

Аргументи прихильників відправлення наших вояків до далекої Африки також не менш відомі, адже лунало під час попередніх розглядів цього питання: виконання почесної місії ООН, набуття військового досвіду, матеріальна вигода... Був серед них і новий, про який нагадав представник парламентського комітету Борис

Андресюк: застережено наших миротворців від участі в бойових діях (так зване надання вогневої підтримки). І хоча аргументи за підтримку президентської пропозиції лунали у сесійній залі не так гучно й часто, як спротив опонентів, усе-таки позиція глави держави взяла гору — 234 голосами «за» парламент підтримав направлення українського миротворчого контингенту ООН до Ліберії.

Цього дня на засіданні певною мірою вирішувалася і доля нашого славного міста Севастополя. Парламентарії розглянули одразу три законопроекти про місто-герой на Чорному морі — урядовий і два депутатські. Найбільше голосів для відправлення на повторне перше читання набрав документ Кабміну. Депу-

тати висловилися також на користь кабмінівського законопроекту «Про ломбарди в Україні». До того ж колеги до цього закликав автор другого законопроекту — «нашукраїнець» Олег Тягнибок.

Парламент прийняв рішення про те, щоб щосереді розглядати на пленарних засіданнях питання ратифікації чи денонсації міжнародних договорів України, а також розглянув низку актуальних законопроектів. А насамкінець засідання, продовживши його на 15 хвилин, парламентарії устигли визначитися одразу з дев'ятьма законопроектами, що стосуються життя інвалідів: їх працевлаштування, соціально-побутового обслуговування, матеріальної допомоги.

Анатолій БЕНЬ.

Право на працю захистить кодекс

(Початок на 1-й стор.).

Водночас народний депутат наголосив, що, на жаль, ні Конституція, ні закони у цій сфері не виконуються. Ідеться насамперед про право громадян на недоторканність, свободу слова, виборче право тощо. Геннадій Удовенко висловив надію, що спільними зусиллями такий стан буде подолано у найближчому майбутньому.

Після цього Голова Верховної Ради Володимир Литвин оголосив запити народних депутатів, представники фракцій і груп виступили із заявами, і сесія розпочала роботу над розкладом засідань.

Нагадаємо, що у вівторок Верховною Радою досягнуто згоди розглянути передусім законодавчі документи з міжнародних відносин України і прийняти по них рішення.

Отже, парламентарії проголосували за низку законів про ратифікацію міжнародних договорів, конвенцій та угод. Ратифіковано Консульську конвенцію між Україною і Республікою Куба та договір між цими державами про правові відносини та правову допомогу у цивільних і кримінальних справах; Європейську конвенцію про охорону археологічної спадщини; угоду між Кабміном та урядом Монголії про співро-

бітництво у галузі оборони; положення про демаркацію державного кордону між Україною і Республікою Молдова.

Денонсовано договір між Україною та Республікою Узбекистан про запобігання виникнення випадків подвійного громадянства.

Потім народні депутати розпочали розгляд трьох проектів Трудового кодексу України, поданих урядом (доповідач — Міністр праці та соціальної політики М. Папієв), народним депутатом В. Коновалюком

та групою народних депутатів Б. Губським, В. Шушкевичем, В. Шклярем, О. Юхновським.

Слід зауважити, що нині трудові відносини регулюються Кодексом законів про працю України, який було прийнято у 1971 році. Звісно, що значна частина його статей не відповідає тим реаліям, що склалися в Україні.

Усі три проекти, подані на розгляд, об'єднані спільними ідеями — свобода праці, що означає розпоряджатися своїми здібностями, обирати професію і рід занять, заборона примусової праці й дискримінації у сфері праці, захист від безробіття і сприяння у працевлаштуванні, забезпеченні кожного працівника на одержання зарплати тощо.

Щоб уявити масштабність обговорюваного питання, наведемо за приклад назви десяти книг проекту Трудового кодексу, запропонованого авторською групою народних депутатів. Книга перша — «Загальні положення». Друга — «Правові відносини, що передують трудовим». Третя — «Трудовий договір і трудові правовідносини». Четверта — «Регламентация праці». П'ята — «Засоби виконання трудового договору». Шоста — «Індивідуальні трудові спори». Сьома — «Колективні трудові правовідно-

сини». Восьма — «Державний нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю». Дев'ята — «Особливості регулювання трудових правовідносин із участю окремих категорій роботодавців і працівників». І нарешті, книга десята — «Прикінцеві та перехідні положення».

Одні назви цих книг свідчать про те, що йдеться про малу конституцію трудових взаємовідносин в Україні, якій парламентарії відвели основний робочий час пленарного засідання.

На початку ранкового засідання Голова ВР привітав Юлія Іоффе з днем народження.

Анатолій КАРАСЬ.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У ДЕПУТАТСЬКИХ ФРАКЦІЯХ І ГРУПАХ

Детонатор для перерозподілу комітетів?

Фракція Соціал-демократичної партії України (об'єднаної) одностайно прийняла рішення про підтримку кандидатури глави парламентського Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки Андрія Ключова (фракція «Регіони України») на посаду віце-прем'єра з питань ПЕК.

Про це в інтерв'ю журналістам заявив лідер фракції СДПУ(о) Леонід Кравчук. Колишній віце-прем'єр Віталій Гайдук під час формування уряду обійняв цю посаду за квотою СДПУ(о). Як зазначив Л. Кравчук, «переливання кандидатур» усередині парламентської більшості не суперечить принципам її діяльності й лише зміцнює більшість. Лідер фракції СДПУ(о) вважає, що Андрій Ключов — «спокійна, зважена людина, має чітку позицію, а також досвід роботи у сфері ПЕК».

За словами Л. Кравчука, у разі призначення А. Ключова на посаду віце-прем'єра фракція СДПУ(о), можливо, порушуватиме питання про перерозподіл усіх парламентських комітетів, включаючи й посаду заступника Голови Верховної Ради України, на якій нині працює Олександр Зінченко. Водночас Л. Кравчук зауважив, що головне сьогодні — проведення політичної реформи, а тому в разі порушення питання про перерозподіл комітетів може виникнути загроза дестабілізації ситуації у Верховній Раді й неприйняття рішення щодо політреформи.

Коли верстася номер, прес-секретар Президента України Леоніда Кучми Олена Громницька повідомила, що глава держави призначив Андрія Ключова віце-прем'єром з питань паливно-енергетичного комплексу.

Бюджетний пиріг на рівні району

ГОТУЄТЬСЯ ЗАКОНОПРОЕКТ

Законодавчо заповнити прогалину в Бюджетному кодексі щодо розподілу коштів усередині району має на меті законопроект «Про міжбюджетні відносини між районним бюджетом та бюджетами територіальних громад сіл, селищ, міст та їх об'єднань», внесений до парламенту народними депутатами України Євгеном Жовтяком («Наша Україна»), Анатолієм Матвієнком (БЮТ) та Катериною Фоменко («Народний вибір»).

Сьогодні повноваження щодо розподілу бюджетних коштів на рівні району надано райдержадміністраціям. «Але ті мають безконтрольну спокую розкраювати пиріг публічних коштів на своїй території за щільно зачиненими дверима кабінету першої особи району, — вважає один із авторів законопроекту Євген Жовтяк. — Районні ж ради на своїх сесіях дружно піднімають ряди рук схвалюють цифри, подані адміністраціями». Тому автори законопроекту роблять спробу гармонізувати проведення єдиної державної

бюджетної політики з доцільністю врахування місцевих специфік на районному рівні й пропонують таку схему взаємовідносин.

Єдина методика затверджується постановою Кабінету Міністрів, а закон визначає лише основні вимоги до цієї методики. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості затверджують на державному рівні. На рівні району затверджують вагові коефіцієнти чинників впливу — кількість споживачів, нормативні штати, густина населення, протяжність доріг

тощо. Обласному рівню відводиться роль арбітра — обласна державна адміністрація має забезпечити контроль за дотриманням процедур розрахунку та затвердження трансфертів для міст районного значення, сіл, селищ.

Автори законопроекту свідомі того, що закон у разі його ухвалення матиме перехідний характер і діятиме до початку проведення повномасштабної адміністративно-територіальної реформи, яка має ліквідувати розмежування міст на категорії обласного та районного значення, переосмислити роль районів, а отже, закладе фундамент і для нового алгоритму бюджетних відносин. А поки що запропоновано заходи на захист інтересів населених пунктів, що перебувають останніми у черзі на бюджетній паперті.

Ганна ШЕВЧЕНКО.

Усі три проекти, подані на розгляд, об'єднані спільними ідеями

Розвантаження судді — потреба часу

Редакції газети стало відомо, що недавно голова Верховного Суду України Василь Маляренко повернувся зі Страсбурга. Сьогодні наша розмова з ним про результати поїздки.

— У зв’язку з чим ви там перебували, що вирішували?

— Так, справді, нещодавно я повернувся зі Страсбурга. З ініціативи керівництва Ради Європи було організовано мої переговори з генеральним секретарем Ради Європи, головою Європейського Суду з прав людини, з головою Венеціанської комісії, з керівництвом Європейської Парламентської асамблеї. Ці переговори були, як на мене, корисними і дуже доброзичливими. До речі, основою такої доброзичливості є надзвичайно добрі враження людей, з якими я зустрічався, про Україну, пройдений нею за часи незалежності шлях. Жодної серйозної правової претензії до України пред’явлено не було.

— Невже все так добре?

— Безумовно, ні. Проб-

Василь МАЛЯРЕНКО

лемні питання також обговорювалися. Зокрема, керівництво Ради Європи, окремих виконавчих органів ради поки що не бачать належної для України незалежності судової системи. Судді в Україні слабко підготовлені у питаннях застосування в повсякденній практиці Конвенції з прав людини, рішень Європейського Суду з прав людини. На превеликий жаль, Академія суддів, яка повинна сприяти підвищенню професійної квалі-

фікації суддів, через відсутність відповідних асигнувань працює на чверть сили.

Порушувалася також і проблема правового виховання в навчальних закладах системи освіти України. Наприклад, у всіх вузах сьогодні вивчають Конвенцію про захист прав і основних свобод людини 1950 року. Натомість у деяких країнах Західної Європи у вищих навчальних закладах і навіть у школах вивчають дисципліну «Європейська інтеграція: права людини».

Окрім навчання суддів і правової освіти населення України, в цілому обговорювалася проблема виконання рішень Європейського Суду з прав людини. Стосовно України вже є сім рішень, які треба виконувати.

— Ці рішення було прийнято у зв’язку з неправильним розглядом нашими судами окремих справ?

— Ні. Тільки одне рішення пов’язано з рішенням українського суду, інші — з проблемами перебування в місцях позбавлення волі.

(Закінчення на 7-й стор.).

ФОТОФАКТ

У Військово-морських силах України розпочався зимовий період навчання.

На знімку: флагман ВМС України «Гетьман Сагайдачний».

Фото Володимира ВЕВДЮКА (Українформ).

Одні хочуть відставки міського голови, інші — співпраці

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Народні депутати із «Нашої України» зініціювали зустріч із міським головою Львова Любомиром Буняком. Сторони зустрілися для пошуку рівноваги у «трикутнику»: міський голова — громада — депутатський корпус.

Останнім часом за кількістю згадувань у ЗМІ Любомир Буняк побив усі місцеві рекорди. Протистояння із пресою, правоохоронними органами (зокрема, з приводу земельних питань), комунальні проблеми наростають, мов снігова лавина.

Львівська крайова організація НРУ під керівництвом народного депутата Ярослава Кендзьора задекларувала намір ініціювати відставку міського голови. Народний депутат Петро Олійник дотримується іншої точки зору. Процедура відставки, вважає він, може спричинити політичні баталії, а тому «треба робити крок назустріч, щоб вийти на узгоджені рішення, вигідні для Львова і львів’ян».

Невдовзі відбудеться чергова зустріч для вироблення спільного документа про взаємодію.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Бережуть здоров’я аграріїв

На Миколаївщині почав діяти діагностичний центр, обладнаний за допомогою народного депутата Анатолія Козловського. Кошти на медичне діагностичне устаткування виділило акціонерне товариство «Родючість», яке свого часу очолював парламентарій. Працюють у діагностичному центрі фахівці вищої категорії, кандидати медичних наук лікарі Сергій та Тетяна Бекали.

Останнім часом у центрі обстежено здоров’я понад тисячі дітей, пенсіонерів та робітників аграрного сектору. Робота

здійснюється за програмою «Допомога сільським дільничним лікарям».

Нині обласна організація Аграрної партії з допомогою народного депутата Анатолія Козловського та медиків підготувала новий проєкт діагностики поширених у краї онкологічних та судинних захворювань із застосуванням цифрових технологій та залученням американських фахівців, які виявили зацікавленість співпрацювати з миколаївцями.

Олександр ТЕТЕРЕЩЕНКО.

Народний обранець, правозахисник...

ЮВІЛЕЇ

Цими днями в Криму відзначають 60-річний ювілей лідера кримськотатарського народу Мустафи Джемілева. (Відомий політик і громадський діяч народився 13 листопада, але у зв’язку з Рамаданом — священним місяцем посту — урочистості перенесли на грудень).

Народний депутат України двох скликань — відомий правозахисник. 44 роки він присвятив кримськотатарському національному руху, з них 17 — провів за ґратами.

Підтримка

досить істотна

Угоду про співпрацю і взаємну відповідальність на 2004 рік планує підписати Кабінет Міністрів України з більшістю Верховної Ради наступного тижня. Про це повідомив Прем’єр-міністр Віктор Янукович на вчорашньому засіданні уряду. Не більше тижня урядовці консультуватимуться з парламентаріями з тим, щоб у документі було враховано всі моменти, потрібні для якісної роботи.

Прем’єр-міністр відзначив очевидний позитив у співпраці Кабміну і ВР, зокрема, про це свідчить ухвалення на попередній сесії майже 200 законопроектів, з яких 87 відсотків є урядовими і президентськими. Парламентська підтримка уряду «досить істотна», але, на його переконання, треба якісніше готувати законопроекти.

Найкращі показники співпраці з ВР цього року, за словами В. Януковича, продемонстрували Міністерство з питань надзвичайних ситуацій, Міністерство праці та соціальної політики і Міністерство охорони навколишнього середовища. Нижчі показники — у Міністерства культури і мистецтв, Мінпаливенерго та Мінагрополітики. Ці недоліки роботи міністерств, наголосив прем’єр, врахують у майбутній політичній угоді, повідомляє УНІАН.

АКТУАЛЬНО

Уранці — штраф, увечері — права. Чи з автоінспектором «домовлятися»?

Повідомлення про новий наказ МВС (№1217 від 22.10.03), що дозволяє працівникам ДАІ в окремих випадках вилучати у водіїв посвідчення водія (в народі — права), сприйнято не так уже й однозначно. «Закоренілі» безколісні пішоходи отримали хоч маленьку надію на припинення «безпределу» з боку тих, хто крутить баранку. («Круті» з тротуарів зробили проїжджі смуги, з дитячих

майданчиків — паркувальні місця...)

І все-таки переважна більшість автовласників відреагувала на емвеесівський крок відомо як. Бо це вже було — вилучали. А отже, і спонукали давати-брати: водій — автоінспектору хабара, автоінспектор водієві — назад права. Нині для цього процесу з’являться ще прагматичніші підстави.

(Закінчення на 7-й стор.).

ПОЛІТ-ФОРМАЦІЯ

Пошук партнерів для трьохсот голосів

Координатор парламентської більшості, співголова тимчасової парламентської комісії з підготовки законопроектів про внесення змін до Конституції України Степан Гавриш припускає, що можливе винесення на голосування узгодженого варіанта проєкту конституційних змін.

Коментуючи рішення парламенту, яким Верховна Рада доручила тимчасовій комісії доопрацювати і винести на розгляд Верховної Ради законопроекти про зміни до Конституції до 23 грудня 2003 року, С. Гавриш відзначив, що повноцінна робота над конституційними змінами може розпочатися лише після отримання всіх висновків Конституційного Суду. Степан Гавриш, як передає агентство «Інтерфакс-Україна», повідомив, що парламентська більшість вестиме дискусію винятково щодо двох законопроектів — підписаного 292 народними депутатами, а також стосовно третього законопроекту, перехідними положеннями якого, зокрема, передбачено проводити вибори Президента в парламенті вже в 2004 році. За словами С. Гавриша, наступного тижня конституційна комісія парламенту напрацює свої пропозиції з тим, щоб 23 грудня винести питання про політреформу в сесійний зал.

«Можливо, на голосування буде винесено всі три законопроекти, а можливо, парламентській більшості вдасться домовитися з нашими партнерами і на голосування в зал внесуть узгоджений законопроект, — сказав Степан Гавриш. — Нині йдеться про пошук партнерів, щоб зібрати 300 голосів».

ОФІЦІЙНО

Заява

Ми, народні депутати України — депутати-аграрники, члени Аграрної партії України, — глибоко стурбовані діями та позицією керівництва АПУ в питаннях аграрної політики і організації діяльності партії,

Яскравою ілюстрацією методів керівництва і позиції лідерів партії стало проведення Всеукраїнських зборів депутатів-аграрників рад усіх рівнів. На наше переконання, захід такого масштабу має залучати якнайширше коло політиків, які опікуються проблемами аграрного сектору і села, насамперед законодавців. Цього вимагають і інтереси загальної справи, і звичайна партійна етика. Проте, всупереч визначеному самим керівництвом партії порядку, на збори не було запрошено багатьох народних депутатів-аграрників, серед яких представники керівництва комітетів Верховної Ради України, відомі науковці, активні захисники інтересів селянства у вищому законодавчому органі країни. Тим самим фактично усунено від прийняття стратегічних для Аграрної партії рішень політиків, які мають власну позицію з питань формування політики партії та спроможні давати незалежні оцінки діям аграрного блоку уряду. Такі дії керівництва АПУ містять небезпеку розколу в лавах партії, шкодять її іміджу та справі відродження українського села.

Ми не можемо погодитися з оптимістичними оцінками стану справ в аграрному секторі, які звучали на зборах і в заявах лідерів партії. Не можна запліщувати очі на болючі проблеми, які потребують розв’язання.

Сьогодні на межі цілковитого розвалу перебуває соціальна сфера на селі, яка практично не має бюджетної підтримки. Багато питань стосовно оподаткування сільгоспвиробників залишилися невідірешеними і їх відкладено на невизначений час. Досі не знайшли свого розв’язання проблеми пенсій на селі, високого рівня безробіття, зuboжілого стану більшості сільських жителів. Водночас кошти, передбачені для дотацій сільгоспвиробникам, розчиняються у непрозорих механізмах їх розподілу, а не працюють на відродження села.

Ці та інші реальні проблеми села замовчуються за деклараціями досягнень, які насправді мають половинчастий характер. Як наслідок, погіршуються умови сільськогосподарського виробництва, гальмується вирішення гострих соціальних питань, зменшується авторитет партії і довіра людей до неї, що ставить під загрозу існування АПУ як самостійної політичної сили.

Ми, народні депутати-аграрники, вважаємо, що така позиція та дії керівництва партії не відповідають інтересам українського селянства і самої партії та потребують відповідної оцінки і висновків і в партійному середовищі, і з боку громадськості.

Народні депутати України:

Микола ГАПОЧКА, Володимир ШКЛЯР, Михайло ЗУБЕЦЬ, Олег ЮХНОВСЬКИЙ, Леонід СВАТКОВ, Олексій КОЗАЧЕНКО.

Ніна КАРПАЧОВА, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: «Світ має стати справедливіший для дітей»

Учора світова спільнота відзначила День прав людини і 55-ту річницю проголошення Генеральною Асамблеєю ООН Загальної декларації прав людини. Вітаючи наших співвітчизників з визначною подією, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Ніна Карпачова наголосила, що проголошення нашою країною незалежності, прийняття в 1996 році нової Конституції створило передумови для забезпечення прав і свобод її громадянам відповідно до міжнародних стандартів. На жаль, зауважила вона, в Україні порушуються конституційні права громадян. І насамперед — на гідний рівень життя і соціальний захист, на охорону здоров'я і особисту недоторканність.

...Триває робочий візит Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Н. Карпачової до країн Латинської Америки. Розпочався він з її

участі в І Міжнародному конгресі з прав дитини, що відбувався у венесуельському місті Порлармар. Виступаючи з доповіддю про проблеми між-

народного усиновлення дітей-сиріт, український Омбудсман запропонува-

ла визнати дітей повноправними суб'єктами процесу історичного розвитку людської цивілізації, запобігати торгівлі людьми, особливо дітьми та жінками. Загалом світ має стати справедливіший для дітей. Адже з 700 мільйонів дітей — 80 відсотків перебувають на межі бідності. Понад два мільйони дітей починаючи з 90-х років убито під час воєн, а шість мільйонів отримали тяжкі поранення.

Тему дотримання прав і свобод дитини Н. Карпачова обговорила і під

час робочого візиту до Аргентинської Республіки, зокрема з колегою Едуардо Мондіно, сенатором, з відомим захисником прав неповнолітніх доктором Хосе Альваресом, судьями та адвокатами столиці Аргентини. Вона також зустрілася з двома українськими сиротами, сестрами Катериною і Марійкою, яких у 2000 році удочерила аргентинська родина, а потім відмовилася від них і здала до дитячого притулку. Н. Карпачова відвідала і в'язницю № 1 Буенос-Айреса, де відбу-

ває довічне покарання громадянин України 25-річний Юрій К.

Теплою і зворушливою була зустріч Ніни Іванівни з представниками української 300-тисячної діаспори Аргентини. Вона також взяла участь у поминальній службі, присвяченій вшануванню пам'яті жертв голодомору в Україні, яка відбулася в Центральному кафедральному соборі Буенос-Айреса.

Прес-служба
Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини.

ФОТОФАКТ

Знайомство з Південно-Українською АЕС в Миколаївській області починається в інформаційно-культурному центрі «Імпульс». Тут можна довідатися про станцію, її техніко-економічні показники, про кращих фахівців. А також знайомитися з роботою різних студій і кружків, колективів художньої самодіяльності.

На знімку: Валентина Волошина проводить заняття у студії декоративно-ужиткового мистецтва.

Фото Олександра КРЕМКА (Українофори).

Нагадаємо суть справи. Цілком успішне підприємство «Агротех» уклало договір з «Орантою» про страхування неотримання (недоотримання) врожаю озимих сільськогосподарських культур. Сторони встановили настання страхового ризику у разі неотримання (недоотримання) врожаю, у зв'язку з його знищенням чи пошкодженням унаслідок прямої дії бурі, пожежі, льодової кірки, вимокання. «Агротех» цілком виконав свої зобов'язання у сплаті страхових платежів. Узимку 2003 року настав страховий випадок. Через утворення льодової кірки весь урожай озимих загинув. Однак Миколаївська дирекція «Оранти» після тривалих погоджень і листування з головним офісом у Києві

відмовила у виплаті страхової суми.

На цьому в статті поставлено крапку. Але ми продовжували стежити за розвитком подій. У листопаді господарський суд Миколаївської області розглянув «казанківську справу». Суддя об'єднав в одне провадження два позови. Перший — Миколаївської філії ЗАТ КБ «Приватбанк» до обласної дирекції НАСК «Оранта» про стягнення 931398,26 гривні. Третьою стороною виступив «Агротех». І другий позов — Миколаївської обласної дирекції НАСК «Оранта» до ТОВ «Казанківська агрофірма «Агротех» про визнання недійсним договору страхування й актив обстеження посівів.

Поява як позивача «Приватбанку» не випадкова. Річ у тім, що застраховане майно, тобто сільськогосподарські

культури, були водночас і предметом застави, під яку «Агротех» узяв кредит у банку. А в зв'язку з невикплатою «Орантою» страхової суми банку не повернули кредит.

Не будемо вдаватися в подробиці судового позову. Сторони, як і належить в господарському процесі, надали докази своєї правоти. А суд, як і має бути, взяв до уваги докази, на підставі яких і виніс рішення. Цитуємо дослівно: «Суд вирішив: первісний позов Закритого акціонерного товариства комерційний банк «Приватбанк» в особі Миколаївської філії до Національної акціонерної страхової компанії «Оранта» в особі Миколаївської обласної дирекції — задовольнити. Стягнути з Національної акціонерної страхової компанії «Оранта», м. Київ, в особі Миколаївської обласної дирекції на користь Закритого акціонерного товариства комерційний банк «Приватбанк» — 925464,80 грн. страхового відшкодування, 5933,46 грн. — 3

відсотка річних, 1700 грн. держмита та 118 грн. витрат на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу. В задоволенні позову Національної акціонерної страхової компанії «Оранта» до Товариства з обмеженою відповідальністю «Казанківська агрофірма «Агротех» в частині визнання договору страхування № 54 від 31.01.03 р. недійсним — відмовити. Провадження за позовом Національної акціонерної страхової компанії «Оранта» до Товариства з обмеженою відповідальністю «Казанківська агрофірма «Агротех» у частині позовних вимог про визнання недійсним акта обстеження посівів від 20.01.03 р., акта огляду посівів від 25.03.03 р., акта перевірки обставин та причин загибелі посівів від 05.05.03 р. — припинити на підставі п. 1 ст. 80 ЦПК України. Наказ видати після набрання рішенням законної сили».

Страхова компанія, звичайно, буде оскаржувати це рішення в апеляційному порядку. А ми проінформуємо читачів про результат справи.

Олена ІВАШКО.
Миколаїв.

ПЕРЕДПЛАТИВ І ВИГРАВ

Привітали вітальнею

(Початок на 1-й стор.).

А цими днями Георгій Васильович отримав виграш, який йому випав за результатами передплати у 2002 році. Чудова вітальня вартістю понад півтори тисячі гривень виробництва товариства з обмеженою відповідальністю «Гербор-холдинг» з міста Володимира-Волинського (директор Олег Борбелюк), яку він одержав напередодні Дня інваліда, прикрасила його квартиру, що в Луцьку на проспекті Волі.

— Люблю «Голос України» за те, що він подає різні точки зору на події, веде чесний діалог з читачами, — каже Георгій Васильович. — Матеріали газети відзначаються глибиною розробки тем, актуальністю. «Голос України» не боїться писати про нелегке життя пенсіонерів, викривати недоліки в роботі органів влади, захищає інтереси простих людей. Так тримати, шановні журналісти. Щодо себе, то залишатимуся з вами завжди, бо газета, яку ви робите, допомагає мені долати життєві негаразди і не втрачати віру у краще життя нашого народу.

БЛІЦОПИТУВАННЯ — ВОЛИНЬ

Що вас сьогодні хвилює найбільше?

(Початок на 1-й стор.).

Геннадій, спортсмен, 20 років:

— На великих щитах повсюдно рекламують горілку. На одному з них, поруч з оковитою, звернення: «Тобі, справжньому!». А якщо я непитуший, то неже неповноцінний?

Василь Тарасович, водій, 33 роки:

— Наші дороги шоразу більше схожі на кладовища. Віночки, могилки на місцях, де трапилися колись трагедії. Від цього стає моторошно.

Записав
Микола ЯКИМЕНКО.

ЯРМАРКИ

Бальзам для безробітних

Справжнім бальзамом пролилися на душі безробітних «ярмарки вакансій», започатковані нинішнього року Сумським обласним центром зайнятості населення. Під час проведення 30 ярмарок за 11 місяців в області було працевлаштовано майже п'ять тисяч сумчан.

У центрі програми останнього ярмарку перебував концерт «Укрросметал», який виставив на конкурс понад 100 вакансій робітничих та інженер-

но-технічних спеціальностей. Майже п'яту частину цих вакансій забронювали за собою інваліди.

Дбаючи про подальше скорочення безробіття на Сумщині, керівники області запланували навесні наступного року провести в Сумах перший міжнародний «Ярмарок вакансій», в якому візьмуть участь представники шести російських та шести українських областей.

Владислав ЖМУРКОВ.
Сумська область.

ПРЕМІЇ

За зміцнення дружби між слов'янами

голову Севастопольської міської держадміністрації Леоніда Жунька визнано гідним Міжнародної премії імені Петра Великого — вищої суспільної нагороди Російської Федерації, що не має грошового еквівалента. За положенням, її присуджують не тільки росіянам, а й гро-

мадянам інших країн за високий особистий внесок у розвиток міжнародного співробітництва, толерантності і демократії. Серед лауреатів премії — президенти кількох країн, відомі політики і громадські діячі.

Світлана КАЛИНОВСЬКА.
Севастополь.

Фото Олега МАРКЕВИЧА (Українофори).

Розумних багато, а працювати нема кому

ОСВІТА

На загальних зборах Академії педагогічних наук України розглянуто проект Концепції розвитку профтехосвіти до 2015 року. Доповідала академік-секретар відділення педагогіки і психології професійно-технічної освіти АПН України Неля Ничкало. Йшлося, зокрема, про створення умов для здобуття робітничих професій відповідно до потреб ринку.

Фото Валерія СОЛОВІЙОВА.

Як зауважив президент академії Міністр освіти і науки Василь Кремень (на знімку), годі пишатися збереженою профтехосвітою, треба

модернізувати навчальні процеси, особливо матеріально-технічну базу. До слова, уже створено 167 вищих професійних училищ, які готують і

молодших спеціалістів, 260 профтехучилищ перетворено на професійні ліцеї, що виконують функції профільної старшої школи.

Однак цього замало. На жаль, втрачено престиж робітничої професії. За словами начальника Головного управління освіти і науки Київської міськдержадміністрації Бориса Жебровського, на наявній матеріально-технічній базі підготувати якісні кадри практично неможливо. І тієї кількості комп'ютерних клавіш, що вже є і незабаром з'явиться, надзвичайно мало, бо паралельно повинно надходити програмне забезпечення, нове обладнання. Б. Жебровський наголосив: випускники ПТУ, які навчаються за рахунок держави, передусім ідуть працювати на приватні підприємства.

Голова Комітету Верховної Ради України з питань науки та освіти Станіслав Ніколаєнко навів такі цифри: на 10 тисяч населення припадає трохи більш як 100 учнів ПТУ. За його сло-

вами, якщо ще рік тому головною проблемою на підприємствах вважали неврегульованість податків, то тепер бракує робочих рук.

До речі, в Україні понад мільйон офіційно зареєстрованих безробітних. Тоді як потреба підприємств у кадрах, зокрема у жовтні цього року, становила понад 160 тисяч осіб. За розрахунками вчених Росії, на підготовку одного робітника потрібно 600 доларів, а ми витрачаємо приблизно 200.

Щоб профтехучилища працювали належним чином, їм потрібне достатнє фінансування. Водночас від голови профільного комітету пролунав невтішний прогноз: «Бюджет 2004 року розтратить усі навчальні заклади, не кажучи вже про профтехучилища. Йдеться про податок на додану вартість на освітянські послуги. А саме: або збільшувати плату на навчання, або на 20 відсотків зменшується фінансування закладів освіти».

Людмила ОПАНАСЕНКО.

ПЕРСПЕКТИВА

Після семирічної перерви

знову запрацювало одне з найпотужніших підприємств Кіровоградщини — Побузький феронікелевий комбінат.

Навіть за скромними підрахунками, виробництво феронікелю на Кіровоградщині на третину збіль-

шить обсяги промислового виробництва, забезпечить робочими місцями понад півтори тисячі працівників, істотно поповнить прибуткову частину обласного бюджету.

Уже наприкінці грудня плановано запустити другу рудотерміч-

ну піч і тоді річна потужність підприємства сягатиме 17 тисяч тонн феронікелю, а місячні обсяги виробництва — 25 мільйонів гривень.

Олег БОНДАР.

Кіровоградська область.

ФОТОФАКТ

Фото прес-групи металургійного комбінату «Азовсталь».

На доменній печі №3 металургійного комбінату «Азовсталь», що у Маріуполі Донецької області, виплавлено з початку року чотиримільйонну тонну чавуну.

Своя міліція — своїх під захист

ОХОРОНА

Першу в області муніципальну міліцію створено у Новій Каховці.

Понад рік міська рада готувалася до прийняття такого рішення. Депутати вивчали досвід діяльності подібних утворень в інших містах, зокрема в Бердянську, що в Запорізькій області. Довелося долати й незгоду міського відділу внутрішніх справ: кому хочеться мати «конкурентів» щодо фінансування?

Алла БРУСИЛОВА.

Херсон.

У НОМЕР

■ Крим

Отака арифметика

Сімох членів міжрегіонального злочинного угруповання «Башмаки» затримано під час міліцейського опрацювання півострова. На рахунок бандитів п'ять резонансних вбивств і 20 розбійних нападів, скоєних на території чотирьох областей країни.

Підсумком дев'ятиденного рейду силовиків із центрального апарату МВС стало розкриття 1156(!) злочинів. Особливу увагу було приділено проблемі самозахоплень. Адже нині в Криму самовільно зайнято 113 гектарів землі. Порушено з цього приводу 14 кримінальних справ.

Кримську прокуратуру рішенням колеції Генпрокуратури визнано такою, що не відповідає завданням нагляду за дотриманням законів. Бо в автотомії кількість тяжких злочинів зросла на 10 відсотків, а нерозкритих — на 42 відсотка більше, ніж торік.

Віктор ХОМЕНКО.

■ Вісті із Закарпаття

Ярмарок завітає до Ужгорода

Доброю традицією стає ярмарок «Книжковий Миколай», який проводять утретє. Заявки на участь у ярмарку подали вже друкарні Києва, Львова, Хмельницького, Тернополя. Розпродаж сучасної української книги проводитиметься за видавничими цінами.

Труять, а платити не хочуть

Держуправління екології та природних ресурсів у Закарпатській області визначило найбільш екологічно небезпечні підприємства. Це — фірма «Петро Карбо Хем Мукачєво», ТОВ «Хенкель Ужгород», ВАТ «Перечинський лісохімкомбінат», ЗАТ «Свалєва лісохімкомбінат» і ТОВ «ЦБМ «Карпати». За словами начальника управління Мирона Цюбика, їх економічна діяльність здебільшого малоефективна.

Профспілки і милосердя

Профспілкові організації працівників освіти і науки надали грошову допомогу 850 малозабезпеченим громадянам більш як на 55 тисяч гривень. Обкоми профспілки працівників охорони здоров'я, культури, лісової галузі, торгівлі, громадського харчування та послуг виділили майже 25 тисяч гривень, а об'єднана профспілкова організація працівників шляхових господарств спільно з адміністрацією — 37,7 тисячі гривень ветеранам. 53,6 тисячі гривень благодійницької допомоги надали санаторно-курортні заклади краю.

«Брудні» цигарки

Найбільшу за рік партію контрабандних цигарок виявлено днями на україно-словацькому кордоні.

На пункті пропуску автомобілів «Ужгород» прикордонники Чопського загону спільно з митниками затримали каміон. Згідно із супровідними документами вантажівка перевозила транзитом із Російської Федерації через Україну промислову сажу. Проте цей вантаж викликав підозру. Під час ретельної перевірки виявлено 237 ящиків цигарок «Pall Mall» на суму майже 500 тисяч гривень. Безперечно, їх вартість за кордоном у кілька разів вища.

Іван ГУДЗОВАТИЙ.

ФОТОФАКТ

У залі російського драматичного театру Одеси відбувся фінал муніципальної акції «Одесит року-2003», що проводиться з 2000 року. Серед шістнадцяти номінацій, в яких було визначено переможців, — «Наша марка», «Будівельник Одеси», «Соціальний розвиток міста» та інші.

На знімку: виконавець Станіслав Вершинін став також «Одеситом року-2003».

Фото Олександра СЕРГО (Укрінформ).

НАМІРИ

Вийде в поле «Єнісей»

Лозовський комбайновий завод, що на Харківщині, планує розпочати серійний випуск зернозбиральних комбайнів «Єнісей». Питома вага вітчизняних комплектувальних становитиме не набагато більше 50 відсотків. У рамках спільного проекту з Красноярським комбайновим заводом у 2004 році планується виготовити не менш як 500 машин. Потужності заводу дають змогу виробляти їх до двох тисяч щорічно.

Микола КОСИЙ.

Харков.

Ремесло має бути чесним

ЗАПРОШУЄМО ДО РОЗМОВИ

*Завершується черговий рік — ще одна віха у житті суверенної України. Яким він був, що очікує на нас у майбутньому? Про це та багато іншого запрошуємо поговорити усіх лідерів груп і фракцій Верховної Ради. Першим відгукнувся на пропозицію редакції голова парламентської фракції «Наша Україна» **Віктор ЮЩЕНКО**.*

— Вікторе Андрійовичу, під час останньої нашої розмови, ще напередодні парламентських виборів 2002 року, ви стверджували, що «барикади не вписуються в інтер'єр демократії». Сьогодні, маючи півторарічний парламентський досвід, ви могли б так само впевнено заявити, що барикади не вписуються в інтер'єр демократії?

— Уже б не був таким категоричним. Я за цей час змінився. Побачив ту Україну, про існування якої, відверто кажучи, не здогадувався, хоча працював і в уряді, і в Національному банку. Але і тоді, і тепер вважаю: будь-яке ремесло, в тому числі і політичне, має, мусить бути чесним. А дискусія про припустимість чи неприпустимість ствердження демократичних цінностей за допомогою «майдану», гадаю, буде вічною. Бо завжди є велике бажання отримати на велику кількість запитань одну коротку відповідь. Саме на цьому побудовано значну кількість примітивних і галасливих спекуляцій. На мій погляд, якщо ми говоримо про системні цінності та ставимо собі за мету їх досягнення, то маємо розпочинати дискусію на рівні політичних сил. Коли їхнього ресурсу не вистачає, треба залучати громадсько-політичні сили. Тільки після проходження цих двох шаблів можемо апелювати до громади. І не наша вина, що фракція останніх півтора роки, по суті, перебуває на барикадах. Мене окрилює, що, попри численні переслідування, «Нашій Україні» вдалося зберегти єдність фракції. Згадайте, перші три місяці після виборів преса тільки й робила, що прогнозувала, скільки протримається «Наша Україна», за її розвал обіцяли мільйони, але ми вистояли. Тим ціннішою є мужність колег, з якими ми стоїмо нині на барикадах. Повірте, дуже непросто працювати за умов, коли, скажімо, мінімальна заробітна плата скорочується з 237 до 205 гривень, а журналісти і засоби масової інформації стверджують, що це добре...

— Крим нас.

— Чи коли обговорюється таке принципове питання, як зміна системи виборів. Адже саме чинна виборча система криміналізує українську владу. І влада краде стільки, що суспільство просто не має шансів на майбутнє. Ми кажемо: давайте змінювати цю систему. Але для злодійської влади зміна системи виборів є не те, що не дуже актуальною, а й не бажаною.

— Чи не йде все до того, що й наступна Верховна Рада обиратиметься за нинішнім виборчим законом? Адже Леонід Кучма нещодавно заявив, що варіант закону, на якому наполягає опозиція, спірний, бо він «чисто пропорційний» і нічого не залишає для мажоритарників. До того ж ухвалення закону про вибори він ув'язує з політреформою. Тим часом у парламенту залишилися не так уже й багато часу, щоб підтримати якийсь із варіантів політреформи.

— Почну із того, що за опитуванням Центру Разумкова стосовно пріоритетів роботи нинішньої влади 78 відсотків відповіли, що насамперед

влада має дбати про зарплати, пенсії та робочі місця, 56 відсотків найбільше турбує проблема криміналізації влади та злочинність. І тільки на 15-му місці — близько трьох відсотків опитаних — політреформа. Це я до того, що рівень заможності українців, наприклад, восени наступного року, дуже мало залежатиме від того, буде у нас президентська чи парламентська система влади. Політичну реформу нав'язано як спосіб зберегти владу. Ось ви, наприклад, пам'ятаєте яким був перший варіант пропонуваної Президентом реформи?

— Варіант, винесений на референдум 2000 року?

— Не будемо заходити надто далеко. Згадаймо хоча б ініціативи річної давності. У сьогоднішній, уже третій версії, з тих ініціатив не залишилося нічого. Починалася полеміка з президентсько-парламентської концепції системи влади, а завершується парламентською системою. Постає логічне запитання — чому протягом року влада тричі змінювала концепцію? Для мене очевидно, що йдеться про єдину мету: як без виборів зробити вибори. Це суть пропонованої владою реформи. Чи візьмемо останню пропозицію Банкової — про подовження повноважень нинішнього парламенту на півтора роки. Хіба не зрозуміло, з якою метою це робиться? Банковий потрібно 300 голосів, і пропозиція про подовження повноважень — це своєрідне політичне хабарництво.

— Чи можемо зробити висновки, що «Наша Україна» проти політичної реформи?

— Україна потребує політичної реформи. Нашу позицію з цього питання було викладено в проєкті Угоди про спільні дії ще у травні 2002 року. Але якщо наші пропозиції передбачають пошук балансу між гілками влади, то представники влади у політреформі шукають механізм самозбереження. Звідси й усі ці колізії, в яких, схоже, заплуталися й самі ініціатори. Про який поступ можна вести мову, коли з під пера самої більшості вийшло два законопроекти.

— Отже, перспективи політреформи доволі туманні?

— Я переконаний, до 2004 року політична реформа якщо й відбудеться, то це буде за сценарієм Банкової.

— Але для цього протягом найближчих двох тижнів Верховна Рада має будь-що підтримати якийсь із підтриманих Конституційним Судом законопроектів.

— Найближчі два тижні влада якраз і витратить на пошук способу проштовхнути через парламент потрібний варіант конституційної реформи. Сьогодні для неї немає проблем із тим, як зібрати під свої знамена 226 голосів на підтримку будь-якого її варіанта. Головна складність — знайти 300 голосів парламентаріїв. Проблемаю є процедура входження парламенту в цей процес. Створення спеціальної комісії, котра намагатиметься зібрати пропозиції різних політичних сил, у тому числі ініціаторів, на мій погляд, майже не має перспектив. Так само, якщо кожній фракції дозволять висловитися з кожного

фото УНІАН

варіанту реформи, жоден із варіантів у кінцевому результаті не набере заповітних 300 голосів. Тому найближчі тижні буде присвячено тактичним пошукам, адже кожен з варіантів містить значні аргументи «за» або «проти». Головна проблема більшої й комуністів, які підписалися під владним законопроектом, у відсутності балансу інтересів. «Більшовики», з одного боку, прагнуть посилити владу шляхом передачі повноважень Прем'єр-міністрів, можуть знайти підтримку комуністів у цьому питанні, оскільки Компартія не бачить Україну як країну з президентською формою правління. Водночас комуністи наполягають на пропорційній системі виборів. А для влади здати мажоритарну систему — це загибель, бо 2006 року, під час парламентських виборів, вона не отримає тієї кількості голосів, на яку сподівається. Тому «більшовики», прагнучи нівелювати інститут президентства, водночас хочуть зберегти змішану систему парламентських виборів. Нездарма Президент, заявляючи, що підтримує пропорційну систему виборів, шість разів накладав вето на відповідний закон. Зрозуміло, що влада цей рубікон не перейде ніколи, бо це означає здати без бою половину парламентських мандатів.

— Але в одному з інтерв'ю лідер комуністів Петро Симоненко стверджував, що пропорційна система не вигідна і Ющенку, бо в нього немає партії.

— Чому ми прагнемо пропорційної системи? Щоб мінімізувати кримінальний вплив на владу. Якщо так, то для нас навіть нема предмету для полеміки. На жаль, маємо ситуацію, коли політична сила хоч якось здатна захистити право чесного вибору. Громадяни такої ласки позбавлені. Крім того, це сприяє політичній структуризації і консолідації суспільства. Бо сьогодні маємо близько ста партій, але чи можемо сказати, що хоч якась із них контролює владу, проводить моніторинг її діяльності?.. Тому влада нині політично безвідповідальна. Створивши блок «Наша Україна» із, не буду цього приховувати, досить різнобідних політичних сил, ми прагнемо перетворити його на єдину політичну силу європейського типу. На мою думку, саме закон про пропорційні вибори стане першим поштовхом до перетворення містечкових партій, які грають із владою, на партії, котрі впливатимуть на політику влади.

— А ваш особистий екстремальний досвід поїздок Україною дозволяє вести мову про можливість створення політичної сили, впливової в усіх її регіонах?

— Досвід спілкування з людьми свідчить, що Україна єдина. Це моє переконання.

Я не кажу, що всі розмови прості і легкі. Але навіть з таких найвразливіших питань як мова, інтеграція чи церква можна знаходити порозуміння. Адже у француза чи німця ніхто не запитує, до якої конфесії він належить. Це право особистого духовного вибору. Звідкіля взялася оця нетерпимість?

— Ми всі пам'ятаємо, як Україна проголосувала під час референдуму 1991 року — весь народ висловив єдину і консолідовану волю. А після цього нас почали ділити на лівобережних і правобережних, православних і католиків... Вам не здається, що все це інспірується свідомо?

— Безумовно. По суті, це стало офіційною державною політикою та одним із способів самозбереження нинішньої влади. Не маючи за собою суспільної підтримки, вона прагне розділити народ і перетворити його на безсловесну отару. І поки одна частина суспільства поборюватиме іншу, у нас з'являтимуться мільяртери зі статусом державного службовця.

— Вікторе Андрійовичу, давайте від політичних питань, котрі, як ви зауважували, посідають останнє місце серед пріоритетів громадян, перейдемо до того, що турбує людей найбільше: зарплати, роботи, соціальних гарантій. До того ж серед запитань, котрі Банкова у черговому «темнику» радить «ставити під час проведення форумів особисто Ющенку», фігурують і соціальні. Тому просимо відповісти на запитання «темника».

— Відповідаю. Антисоціального бюджету, ніж бюджет на 2004 рік, Україна за останні п'ять—шість років не знала. Починаючи зі скорочення на чотири відсотки питомої ваги соціальних видатків бюджету, а це 2,5 мільярда гривень, і закінчуючи зменшенням із 237 до 205 гривень розміру мінімальної зарплати. Мене турбує, що це перший бюджет після прем'єрства Лазаренка, який, по суті, не обговорювався, що жодна стаття цього бюджету не голосувалася в парламенті. Мені досі не зрозуміла продемонстрована владою непослідовність стосовно мінімальної заробітної плати: за прожиткового мінімуму у 355 гривень влада два тижні переконувала народ, що 205 гривень краще, ніж 237. Причому під час дискусії не йшлося про достатність чи дефіцит фінансування, бо на це існує чітка відповідь: між першим і другим читанням баланс бюджету не змінився, а валовий продукт збільшився на десять мільярдів, іншими словами, з'явилося близько 2,5 мільярда гривень додаткових надходжень. Куди ці додаткові надходження пішли, бюджет відповіді не дає. Водночас для збільшення мінімальної зарплати до 237 гривень потрібно три мільярди гривень. Чи, приміром, ми бачимо, що обсяг до-

рожного фонду бюджету на наступний рік порівняно із попереднім збільшено на 1,5 мільярда гривень. У даному випадку я не хочу дискутувати, потрібно чи не потрібно будувати дороги. Але я твердо переконаний — нам потрібна соціальна економіка. Бо, не створивши національного споживача, ми не створимо національного інвестора, який мотивує роботу будь-якої галузі. А що таке зарплата у 205 гривень? Це можливість купити хіба що хліба і молока. Хіба такий бюджет можна назвати бюджетом розвитку? Ні. До того ж у бюджеті 2004 року закладено перевищення темпів імпорту над експортом, тобто ми входимо в зону негативного торговельного сальдо, ми переходимо до обслуговування найскладніших платіжних оборотів, коли на один пік платежу припадатиме 600 мільйонів. Країна до цього не звикла. Мене насторожує те, що влада дуже легко перейшла до політики глибокого дефіциту бюджету. Ще три роки тому Україна стояла перед загрозою дефолту і всіма силами виборювала перший бездефіцитний бюджет. Сьогодні влада вважає нормальним тримільярдний дефіцит. Мене лякає, що ці патології не отримують належної оцінки суспільства — чи то через процедуру ухвалення бюджету, чи через контроль влади над ЗМІ.

— Власне, чи не вперше за останні роки ми не почули, щоб обговорювалися видаткові статті бюджету.

— Гору взяла тіньова схема обговорення і розподілу бюджету.

— А як ви оцінюєте заяву голови ради Нацбанку Анатолія Гальчинського, що збільшення рівня мінімальної зарплати до 237 гривень є диверсією під економіку України?

— Я пригадую, як Анатолій Гальчинський у 1993—1997 роках казав протилежні речі, в тому числі й про «підігрів» економіки за умов глибокої інфляції, з глибокими дефіцитами. Але якщо нині ми не сформуємо ринку споживача, то не сформуємо ринку інвестора. Це — аксіома. Порівняймо розмір зарплати в Україні із розмірами зарплати у сусідів: у нас вона на сьогодні становить 85 доларів, у Литві і Естонії — більш ніж 200 доларів, у Росії — 180 доларів, у Білорусі — 115, у Азербайджані, який 13 років веде війну — 87 доларів. Із чим у середині України можна порівняти розмір зарплати, щоб сказати, достатній він чи не достатній? Таким маяком є прожитковий мінімум.

— Його, швидше за все, можна назвати фізіологічним мінімумом.

— Згоден. Нині цей визначений законом мінімум становить 355 гривень. А мінімальний розмір зарплати який? 205 гривень. То про що треба вести дискусію? У Конституції записано, що рівень мінімальної зарплати має бути не нижчим ніж рівень прожиткового мінімуму. У Росії та Білорусі таку норму Конституції затверджено окремим законом. Чому в нас немає закону, який би передбачав, що протягом такого часу мінімальну зарплату буде піднято до конституційної норми? Яку відповідь ми можемо дати вчителю чи офіцеру після того, як більшість проголосувала про зменшення мінімального рівня зарплати із 237 до 205 гривень? Що їм за такої ситуації робити — або йти на панель, або виїздити з країни...

— Близько шести мільйонів найактивніших громадян якраз і обрали другий варіант, котрий дуже часто вміщує в собі перший.

— Це і є наслідком нинішньої політики влади. За рахунок яких коштів можна збільшити зарплату? Пригадую, торік уряд пропонував бюджет у розмірі 47 мільярдів гривень, а ми наполягали на 54 мільярдах. Президент і уряд тоді звинувачували нас у популізмові, а що маємо сьогодні? Уряд прогнозує, що до бюджету надійде 53 мільярди гривень. Виходить, що уряд помилився на шість мільярдів.

— Чи, може, свідомо знизили дохідну частину, щоб мати можливість для маневру?

— Так і є. Тепер погляньмо, як формувалася бюджет на 2004 рік. У першому читанні парламент схвалив дохідну частину в розмірі 60,7 мільярда гривень. Ця цифра забезпечувала збільшення мінімальної заробітної плати до 237 гривень. Через два тижні уряд подав на друге читання проєкт бюджету із тим самим розміром доходів, але вже з мінімальною зарплатою у 205 гривень. Але якщо у першому читанні було схвалено урядовий варіант бюджету, то чому той самий уряд запропонував скасувати власну пропозицію? І це при тому, що, я повторюю, між першим і другим читанням ВВП було збільшено майже на 10 мільярдів гривень. Тож питання не в наявності коштів, а в пріоритетах, які влада ставить.

— А ще ж є інформація, що майже дев'ять мільярдів гривень становить так званий залишок на рахунках казначейства.

— На сьогодні налічується 30 тисяч бюджетних рахунків і на них щодня близько семи—восьми мільярдів гривень так званих вільних коштів. Інакше кажучи, маючи весь бюджет у 60 мільярдів, ми дозволяємо собі десяту його частину використовувати ой як по-різному. Це кошти для величезних гешефтів.

— Лідер соціалістів Олександр Мороз після ухвалення бюджету заявив, що не виключає радикалізації дій опозиції. Якими будуть дії «Нашої України»?

— Те, що під час ухвалення бюджету під стінами парламенту збиралося десять тисяч громадян, свідчить про те, що люди починають розуміти про що йдеться. Навіть шахтарі, котрі спочатку заявляли, що їм бай-дуже, якою буде мінімальна зарплата, під час нашої дискусії поміняли свої уявлення. Бо не існує жодної галузі економіки, де б мінімальна зарплата не відігравала ключової ролі. Якщо мінімальна зарплата буде 237 гривень, то 60 відсотків бюджету тієї-таки вугільної галузі йтиме на зарплату, а якщо 205 — на тіньові розрахунки, на закупівлю того, що вже два роки тому було куплено. Тому самі шахтарі із виділених бюджетом чотирьох мільярдів гривень мало що отримують. Шахтарі прагнуть саме цього? Безумовно ні. Але як це пояснити за умов контролюваності ЗМІ? А серед найближчих наших дій — звернення до Конституційного Суду з поданням про неконституційність рішення про зменшення мінімального рівня зарплати із 237 до 205 гривень.

Взяли інтерв'ю Людмила КОХАНЕЦЬ, Сергій ЛАВРЕНЮК.

Розвантаження судді — потреба часу

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

(Початок на 3-й стор.).

— **А чи порушували проблеми виконання рішень українських судів?**

— Так. І ця проблема також «на контролі» Ради Європи. До речі, як і багато інших питань, пов'язаних з формуванням незалежної судової влади в Україні. Наприклад, під час зустрічей обговорювалися запропоновані зміни до Конституції, якими планується скасувати безстрокове обрання суддів. Спеціалісти європейських структур вважають, що це поворот до старої, недосконалої судової системи, що не можна так стигмувати роботу суддів. Також критикувалося і те, що в нашій Вищій раді юстиції немає більшості суддів, як це передбачено європейськими стандартами. Сьогодні до складу Вищої ради юстиції входять всього четверо суддів.

— **Чи обговорювалися питання про свободу слова в Україні, захист прав журналістів?**

— Звичайно. Мова йшла, зокрема, про те, що сьогодні Верховний Суд країни повинен виходити з того, що відшкодування моральної шкоди має бути адекватним діям журналістів і завданним моральним збиткам. Тобто прийняття рішень, якими визначаються астрономічні суми відшкодування такої шкоди, є неприпустимим. До речі, цього року в Україні рішень, які, так би мовити, шокували журналістів своїми розмірами щодо відшкодування моральної шкоди, судами не приймалося.

Обмеження розмірів відшкодування моральної шкоди сприяє і вдосконалення нашого законодавства, яке встановило, зокрема, підвищений розмір мита на такі позови (до 10 % заявленої до відшкодування суми).

— **Василію Тимофійовичу, ви висловили стурбованість тим, що наш суд не є незалежним. В чому бачите шляхи розв'язання проблеми?**

— Сьогодні наш суд залежний. Залежний насамперед у матеріально-технічному забезпеченні його діяльності. Це занедбаність приміщень, відсутність можливості сплатити за енергоносії, відсутність того, що має бути в кожному нормальному приміщенні державної установи. До цього треба додати недостатність житла для суддів, їх низьку заробітну плату. Перелік можна продовжити. Але це основні елементи залежності суддів.

— **Чи убезпечить нас висока оплата праці суддів від їх упередженості і матеріальної зацікавленості під час здійснення правосуддя?**

— Замість відповіді хочу навести слова судді з американського штату Каліфорнія, який дав інтерв'ю одній російській газеті. На запитання, чи пропонували йому хабара, він відповів: «Не пропонували, а якби і пропонували, то мені платять на рік 100 тисяч доларів. Треба бути зовсім дурнем, щоб ризикувати цими 100 тисячами задля отримання якоїсь дурниці».

Ми тільки почали розмову про незалежність суддів. І зрозуміло, що матеріальне забезпечення суддів не є гарантуванням незалежності нашого правосуддя. Незалежність суддів — це цілий комплекс чинників: матеріально-технічних, кадрових, організаційних і багатьох інших. Для того, щоб бути незалежним, суддя повинен мати відповідні вольові якості, глибокі знання законів, вміння дистанціюватися від усіляких спокус. Ось у чому проблема. Як можна бути незалежним, коли суддя, наприклад, погано знає закон? Адже хоч не-хоч, а треба у когось запитати про правильність свого рішення. Наприклад, у суддів вищих судів.

— **Як ви ставитесь до виборів суддів населенням?**

— Найголовніше не в тому, хто і як обирає чи призначає суддів. Головне — хто його потім знімає і як. Механізм звільнення має надто велике значення. Таке само значення має і механізм притягнення судді до

відповідальності. У більшості країн світу суддів призначає і звільняє президент, а не парламент. Це спрощує процедуру вирішення кадрових питань. Але механізм призначення і звільнення доволі складний. Наприклад, для того, щоб президент звільнив суддю, спочатку кваліфікаційна комісія має висловити недовіру судді, після цього свій висновок дає Вища рада юстиції, і тільки потім президент може підписати указ про звільнення. У нас, як ви знаєте, трохи інший порядок. Наприклад, суддю безстрокове обирає і має право звільнити парламент. І, на жаль, в багатьох випадках ми бачимо, що, наприклад, при безстроковому обранні судді пред'являють претензії не тому, що він припустився порушення закону, а тому, що він прийняв рішення, яке не зовсім подобається певній політичній силі.

— **Наше суспільство взагалі проходить період становлення. Ще багато чого є недосконалим. Якщо дивитися в перспективному напрямі, щоб ви змінили, скажімо, в організації судової системи України? Чи залишили так, як воно є?**

— Це колосальна тема. Якщо лише конспективно, то, по-перше, треба розвантажити суддів. Сьогодні судді щомісяця розглядають в середньому 100 справ. Це дуже й дуже багато. І тому треба насамперед розвантажувати суддю.

— **Як це зробити? Вводити нових суддів, збільшувати штат?**

— Ні, це неправильно. Не можна нескінченно вводити нових суддів. І завжди не буде вистачати грошей, тому що на нових суддів треба нові кабінети, нові меблі, нові телефонні апарати, нових секретарок і т. ін. Світовий досвід показує, що треба спрощувати процедуру здійснення правосуддя. Ось, наприклад, цього року наші суди розглянули майже 6 млн. справ. З них, орієнтовно, 2 млн. — цивільні, які у світі зазвичай розглядаються не шляхом встановлення істини в судовому засіданні, а шляхом примирення сторін. А як розглядають такі справи у нас? Наприклад, є дві сторони, які сперечаються між собою. Після розгляду справи суддя своїм вольовим рішенням встановлює: ось цей правий, а цей — не правий. Із суду виходить, як правило, одна незадоволена сторона, яка потім шукає шляхи відновлення справедливості для себе, починає оскаржувати рішення в інших судових інстанціях. Витрачається час, гроші, сили і самої людини, і держави в цілому. Примирення сторін дає можливість спростити процедуру. Сам суддя не має права займатися примиренням, бо інакше одна із сторін може звинуватити його в упередженості. Світова практика показує, що цим суд не займається. Для цього є спеціальні особи, які

ведуть переговори між сторонами. А коли компроміс знайдено, суддя закріплює цей факт своїм рішенням. Ось так сьогодні в багатьох країнах світу вирішується майже 80 відсотків цивільних справ.

Друга форма розвантаження суддів — це процедура оформлення судових документів. Я вважаю, що судді не обов'язково розписувати рішення повністю з усією детальною аргументацією, чому він постановив таке рішення, а не інше. Це колосальна робота. До того ж цього ніхто не вимагає. З отих шести мільйонів справ оскаржено приблизно 10 відсотків, 90 відсотків, тобто 5 з гаком мільйонів рішень, ніхто не оскаржує. Навіщо суддя втрачає стільки часу і сил для складання деталізованого рішення?

— **Мабуть, для того, щоб судді, які працюють в апеляційній інстанції, не скасували рішення?**

— Це вірно. Я хочу, щоб мене зрозуміли правильно. Розписувати в рішенні аргументи суддя повинен і має це робити. Але в розумних межах.

Далі стосовно розвантаження суддів. Сьогодні у світі вже запроваджується електронне судочинство. Через мережу Інтернет подається позов. Суддя отримує його електронною поштою, нікого із сторін не викликає на засідання, а проводить так званий віртуальний судовий процес, в якому між позивачем і відповідачем електронною поштою йде діалог, за ним, безумовно, спостерігає суддя. На підставі пояснень, свідчень та документів, отриманих таким шляхом, і приймається рішення.

— **Це з області фантастики.**

— Ні, це не фантастика. Наприклад, я бачив, як це робиться у Бразилії. Саме так розглядається багато справ. І така процедура дуже економить час. Зрозуміло, що для України сьогодні це неможливо, але до цього треба йти. Не можна сидіти і чекати. Світ сьогодні у судочинстві пішов далеко-далеко вперед.

Наступним кроком, яким можна зменшити навантаження суддів, є запровадження спеціалізації. Зрозуміло, ефективність роботи судді збільшується, коли він кожен день розглядає одну категорію справ, а не безліч різних. Суддя на цій категорії спеціалізується, глибоко її знає, вивчає відповідну літературу. В результаті такому судді не доведеться витратити дні, а вистачить, можливо, кількох годин для прийняття рішення.

— **Про вдосконалення судової системи можна говорити дуже багато. І знаходити у світовому досвіді якісь цікаві речі, які можна було б застосувати і в Україні. Сподіваємося, що нашу розмову з вами про проблеми правосуддя буде продовжено. Дякуємо за бесіду.**

**Анатолій ГОРЛОВ,
Сергій ДЕМСЬКИЙ.**

ФОТОФАКТ

Проблеми забезпечення незалежного і неупередженого правосуддя в державі обговорювали у столиці на засіданні Ради суддів України.

На знімку: голова Ради суддів Віктор Кривенко (ліворуч) і секретар Станіслав Щетка.

Фото Володимира САМОХОЩЬКОГО (Україна).

ГОТУЄТЬСЯ ЗАКОНОПРОЕКТ

Уранці — штраф, увечері — права. Чи з автоінспектором «домовлятися»?

(Початок на 3-й стор.).

Порушників ПДР простіше дати на лапу інспектору кілька десятків гривень на «місці злочину», аніж згаяти день-два на оббивання порогів міліцейських і судових кабінетів, щоб заплатити від 17 до 50 грн. штрафу і повернути собі своє водійське посвідчення. Й інспектору вигода — не доведеться писати протоколів, чекати судових рішень і почуватися ніким перед водієм-профаном, а тим паче позичити очі в сірка перед власним корумпованим начальством, якому немає з чого дати «таксу» після кожної зміни. (Останні соціопитування називають даїшну галузь однією з найкорумпованіших. Хто і після цього сумнівається — може сам сісти за кермо або ж відкрити сайт «Подробностей» телеканалу «Інтер», де опубліковано лист працівників ДАІ Луганської області з колоритним описом поборів їхнього міліцейського начальства).

Чи не тому одразу поширилися обнадійливі чутки, мовляв, наказ МВС протизаконний, адже досі закон не дозволяв так легко позбавляти прав водіїв, і закону ніхто не змінював. Мушу «розчарувати» — документ чинному законодавству не суперечить. Тринадцята частина статті 15 Закону «Про дорожній рух» передбачає можливість вилучення посадовими особами Державтоінспекції посвідчення водія за наявності підстав для позбавлення водія права на керування транспортним засобом або стягнення у вигляді штрафу.

Коли вже обурюватися, то з приводу останнього положення — про вилучення водійського посвідчення заради «стягнення у вигляді штрафу». І справді — а це до чого? Якщо за вчинене порушення передбачає найвища каральна санкція — штраф, то за якою логікою інспектор вилучає права? Якщо суд підтвердить правоту інспектора — винний водій мусить заплатити штраф. А в разі вилучення прав у такого водія-громадянина виникатиме безліч проблем — від пошуків посвідчення у тих самих даїшних кабінетах до неможливості реалізувати інші конституційні права, наприклад, скористатися автомобілем за кордоном, адже там з одним талоном попереджень за кермом не поїдиш. Одне слово, громадянина апріорі карають більше, ніж передбачено, за його авточинок.

А хто може дати гарантію, що нашим даїшникам не закортить за рахунок водіїв вирішити деякі проблеми, створені їм державою? Маю на увазі нагромадження в судах тисяч складених автоінспекторами адмінпротоколів за порушення ПДР. Розгляд затримується, штрафи не ідуть. І ось — нате вам: тепер уже водій, приречений до сплати штрафу у розмірі, припустимо, 40 гривень, муситиме заради повернення прав «прискорювати» (хабарем чи як?) розгляд його справи у суді. За таких «розкладів» інспектори автошляхів будуть украї зацікавлені вилучати посвідчення не лише у тих, хто створив аварійну ситуацію, не зупинився на їхню вимогу, перебував за кермом «під мухою», за що суд позбавляє водія права на керування автотранспортом. «Замітатимуть» права й у тих, кому світить штраф. Безпрограшний для інспектора варіант: або дадуть на лапу, або начальство похвалить за прискорення судового розгляду адмінсправи (варіації вигоди цим не обмежуються).

Певне, з цієї нагоди на одному з інтернет-сайтів оприлюднено розмову двох давніх знайомих — водія з багатолітнім стажем і начальника столичної ДАІ під багатообіцяючою назвою: «ДАІ дає гарантію». Ідеться про те, що хоч у цій службі, як і «у сім'ї, не без виродка» (слова їхні), але загалом столичні вартові доріг обходяться на службі без зловживань. Покладаються на добір кадрів, внутрішній контроль, людські і професійні якості начальника ДАІ, які викликають довіру у його співбеїсідника. Припустимо, я як водій також йому довіряю (і його попередникам вірю), але чи далекоглядно шукати гарантії в особистих якостях окремих керівників, а не в створенні законодавчої системи таких гарантіїв?

Веду до того, заради чого, власне, і порушив цю тему. Народний депутат з Івано-Франківщини «нашоукраїнець» Микола Круць, не гаючись, подав до парламенту законопроект про внесення змін до Закону «Про дорожній рух». Точніше, до вже знайомої нам статті 15, з якої пропонує виключити слова про можливість вилучення посвідчення водія за наявності підстав накладення стягнення у вигляді штрафу.

Законодавець пропонує залишити за працівниками ДАІ «право не повертати посвідчення водія до прийняття рішень про позбавлення такого права». До того ж наголошує, що реалізація його проекту не потребує додаткових витрат з держбюджету.

Тобто й у разі прийняття законопроекту депутата Миколи Круця права вилучатимуть. Але це робитиметься не на абсолютний розсуд людини із жезлом, а лише у порушників ПДР, чий винок (створення аварійної ситуації, незупинка на вимогу працівника ДАІ тощо) заслуговує на стягнення у вигляді позбавлення водійських прав. Так спокійніше і самим даїшниками (некорумпованим), і нам, водіям, не завжди дисциплінованим.

**Анатолій БЕНЬ,
водій зі стажем, який також довіряє
нинішньому начальникові столичної ДАІ.**

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Гуманітарна стратегія НТШ

(Початок на 1-й стор.).

Обрання багатьох провідних учених Європи членами НТШ свідчить про високе визнання і міжнародний авторитет цієї наукової установи. Цей авторитет не знизився, а лише посилюється, коли у воєнне лихоліття діяльність НТШ була перенесена за межі України, коли виникли і зміцніли потужні осередки української науки в Західній Європі, Америці, Австралії. Діяльність НТШ віддавна була націлена на розв'язання різнопланових фундаментальних наукових проблем, серед яких на чільне місце завжди ставився комплекс проблем українознавства. Члени Наукового товариства стали провідниками державницьких, національних ідей, утверджували самобутність й національну свідомість українського народу, зміцнювали власну поставу України у світі. Українська ідея у дослідницькій діяльності НТШ належала і належить до пріоритетів, які реалізуються послідовно у конкретних діях. В останні десятиліття здійснено вагомий внесок в ожиттєвлення ідеї державної незалежності України. Закордонні відділи НТШ, сучасні провідники цієї загальноукраїнської академії, конкретними діями підтримали і підтримують сьогодні поступ України по шляху перетворень і демократизації суспільства, утвердження державного статусу української мови, збереження і повернення в Україну національних культурних цінностей, підтримують реалізацію більших і менших наукових проєктів.

Єднання материкової України із закордонним українством — це також один з реальних наслідків цілеспрямованої і послідовної діяльності НТШ. Складні політичні реалії покладають відповідальність на кожного українця, особливо на інтелектуальну еліту, за утвердження гідної позиції України у сучасному світі.

Усіх нас чекає велика і наполеглива праця в ім'я України, її майбутнього. На цьому шляху творення ми бачимо сьогодні і майбутнє Наукового товариства ім. Т. Шевченка.

Нижче подаємо інтерв'ю з головою управи НТШ в Америці професором Ларисою Онишкевич-Залеською.

— Шановна пані голово! Чи товариство продовжує вихідні засади, сформульовані батьками-засновниками?

— Наукове товариство ім. Т. Шевченка засновано лише десять років після сумнозвісного валуєвського указу, спрямованого на заборону української мови, а фактично на її поступове знищення. Українці опинилися перед необхідністю боротися за свої мовні, культурні та наукові права, зрештою — за збереження себе як окремого народу. За таких складних умов і постало НТШ, зареєстроване 11 грудня 1873 року. Товариство ім. Т. Шевченка в 1892 році було реорганізовано на зразок європейських академій наук з глибоким усвідомленням потреб і завдань такої інституції для України. На початку діяльності увагу було звернено передовсім на літературу і науку. 1897 року почав виходити широко знаний «Літературно-Науковий Вістник», який упродовж десятиліть був основним українським науковим і культурологічним виданням (його редагували Михайло Грушевський, Іван Франко та інші визначні діячі).

Від 1892 року започатковано серію наукових видань «Записки НТШ». На сьогодні видано 250 томів. Наукова діяльність НТШ була надзвичайно успішною і тривала в Україні до 1939 року, поки більшовицька влада не зліквідувала товариство. Радянський режим знищив 29 дійсних членів НТШ (звання, що відповідає сучасному «академік») та близько 20 вислав на заслання (зокрема митрополита Йосипа Сліпого).

Від самих початків НТШ гуртувало провідних українських науковців (серед перших були такі постаті, як Олександр Колесса, Агатангел Кримський, Іван Огі-

єнко, Василь Сімович, Іван Пулюй) та видавало численні дослідження з історії, археології, мовознавства, етнографії, антропології, права, медицини. Ці праці принесли європейську славу їх авторам, не втративши свого наукового значення й донині. До 1939 року вийшло 155 томів «Записок НТШ» та десятки томів окремих серій і видань. Після відновлення в 1989 році діяльності НТШ в Україні ця серія виходить у Львові (сьогодні вже маємо 20 томів).

— Чи могли б ви окреслити головні етапи становлення НТШ в Америці?

— Після Другої світової війни, коли багато українців — серед яких і чимало відомих учених — опинилося на Заході, діяльність НТШ не припинилася. 29 жовтня 1947 року засновано нашу крайову установу — НТШ в Америці (НТШ-А). Було відновлено наукові секції: філологічну, історично-філософську, фізико-математичну, медико-біологічну, сформовано нові секції (суспільних наук, мистецтвознавчу та музикознавчу).

НТШ в Америці видало понад 130 наукових видань, головню з україністики: близько 70 томів «Записок НТШ» та майже 60 томів у різних серіях або окремими виданнями. Серед них «Ukraine and Ukrainians in the World» за редакцією Анни Павлічко (1994), «Towards an Intellectual History of Ukraine: An Anthology of Ukrainian Thought from 1710 to 1995» за редакцією Ральфа Ліндгайма та Юрія Луцького (1996). Це була перша антологія текстів української інтелектуальної та політичної думки. Вийшла друком і перша «Конкорданція поетичних творів Тараса Шевченка» (2001, за редакцією О. Ільницького та Ю. Гавриша). Вона зак-

лала надійне підґрунтя для майбутніх досліджень мови Шевченка.

Майже одночасно з НТШ в Америці відновлено діяльність Української вільної академії наук. У нас подібні цілі та форми діяльності. Ми близько співпрацюємо й багато членів НТШ є членами УВАН. Обидві установи продовжують традицію, привезену з України. Хоч в Америці багато різних українських громадських та наукових організацій, НТШ займається переважно науковими справами, але також має програму популяризації україністики серед громади.

— Яка ваша оцінка мовної ситуації в Україні сьогодні?

— Мовна ситуація в Україні неоднозначна. Є прекрасні мовні видання (деякі з них НТШ підтримувало). Є цікаві дослідження з мовознавства, але їх замало. Є вартісні словники, в яких помітна увага й пошана до української лексики; є технічні словники, які радше вводять непотрібну іншомовну термінологію замість української. Справді, замало тлумачних словників, ширших словників синонімів (адже тепер ніхто не забороняє їх підготовку чи видання, як це було з другим томом словника синонімів Андрія Багмета в Києві в 70-х роках). Знаємо, що впродовж десятиліть Інститут мовознавства ім. О. Потебні, а згодом Інститут української мови НАН України збирали слова, формуючи картотеку, яка нині налічує близько 6 мільйонів одиниць. Це величезний мовний фонд, який досі не внесено у комп'ютер і не видало окреме джерело мовної інформації. А такий скарб може пропасти! Ми знаємо, як понад 50 років у ХХ сторіччі режим усував, а то й забороняв уживати сотні суто українських слів (редакції діставали такі списки) — вони ж могли загинути навіть. А це незаступима цінність не тільки для української мови, а й для світової мовної спадщини. Також не треба розшукувати політичних директив, а досить подивитися на зміни в українському правописі 1933 року або прочитати вступи до «Українського правопису» 1946-го і 1960 року, щоб виразно побачити ті вказівки щодо зближення мов і правописів — «забезпечити єдність із правописами братніх народів Радянського Союзу, особливо — російського» (правопис 1946 року).

Тому не дивно, що в Україні для багатьох природною формою висловлювання став суржик. Ми бачимо також, що треба повертатися навіть до з'ясування точної транслітерації українських власних назв латинкою, щоб мати змогу правильно представляти світові українські прізвища та власні географічні назви відповідно до їх української фонетичної постаті (часто їх досі передають у зміненому російському фонетичному оформленні на зразок «Грищенко» або «Тічіна»). Правильна транслітерація в державних документах,

паспортах, пресі потрібна для того, щоб передати, а при тім і бачити свою українську ідентичність, а не змінену відбитку через посередництво третьої мови. Це стосується і правильного передавання чужих прізвищ та слів українською мовою, щоб їх вимовляли близько до звучання у мові-джерелі.

Впадає в око, що в українському суспільстві замало пошани до рідної мови — до державної мови. Ми це дуже боляче сприймаємо (бо якби не русифікація і більшовизм, ми, наші діти й онуки не мусили б жити поза Україною!). Відсутність української мови в державних установах, на вулицях Києва та деяких інших міст дуже погано впливає на наше молоде покоління, яке сподівається чути мову країни, яку вони відвідують, — звична річ в усіх інших країнах.

Очевидно, можна знайти багато історичних, соціологічних і психологічних виправдань цьому станові справ. Ми свідомі психологічних наслідків геноциду голодомору, як і не надто прихованого лінгвіциду української мови, але така дивовижна байдужість до рідної та державної мови і болить, і дивує нас.

— Якою, на вашу думку, має бути стратегія уряду і парламенту щодо розширення функцій української мови в Україні?

— Мабуть, у більшості держав світу нема таких випадків, щоб на державних посадах люди не користувалися, не хотіли розуміти чи й навіть не знали державної мови. Дивна ситуація і з використанням комп'ютерів, які не запрограмовані («локалізовані») державною мовою. Не треба великих зусиль і великого фінансування, щоб зукраїнізувати комп'ютери. Потрібні добра воля і громадянська відповідальність, зокрема й перед мовою як віковичним національним скарбом.

Недавно проголошена «Державна програма розвитку і функціонування української мови на 2004—2010 роки», може, чимось допоможе у цій справі. Не-

Будинок НТШ в Нью-Йорку

Будинок НТШ у Львові

обхідні також державні закони, які сприяли б україномовним виданням. Потрібно, крім того, щоб низка каналів телебачення транслювала свої передачі винятково державною мовою. Загалом україномовним ЗМІ потрібна більша увага й дієва підтримка. Двомовні телепрограми з діалогами різними мовами не виявляють пошани ні до однієї, ні до другої мови. Не можна ставитися до державної мови, як до Попелюшки. Де ж цей лицар — державний муж або жінка, що гідно піднесе українську мову на відповідний державний п'єдестал? У зв'язку з цим вважаємо слухання проблем стану й розвитку української мови в Україні на засіданні Верховної Ради доцільним і своєчасним. Важливо, щоб такий потрібний захід не був разовим (а отже, без видимих наслідків), а відіграв роль конструктивного важеля в розбудові й поліпшенні ситуації з українською мовою в державі.

— Чи бачите ви якісь шляхи підтримання Українських організацій, інституцій, осередків, які працюють на українську ідею?

— З деякими науковими інститутами НАН України та університетами в нас досить добрі зв'язки, спільні видання або підтримка їх видань. Треба більше систематичної праці, а не спорадичної. Не пошкодив би якийсь загальний план сприяння такій співпраці. Спершу, мабуть, треба більше розмов на цю тему.

— Чи мають інші національні громади у США такі структури?

— Приміром, польська діаспора, «Польонія», має свій Польський науковий інститут в Америці, який дістає певну підтримку від Польщі. Українські та польські наукові установи в Америці виникли через комуністичну цензуру науки в рідних країнах. В Америці держава науки не цензурує, але й не надає фінансової допомоги етнічним установам. Досі НТШ існувало виключно завдяки жертвам української громади, а всі члени нашої управи працюють на громадських засадах.

Мабуть, прийде незабаром час, коли діаспорі знадобиться допомога від України, зокрема в галузі культури, не тільки естрадної. Це нормально для всіх більших діаспор.

Нас турбує, що в Америці щораз менше спеціалістів-україністів. А це тому, що немає

великих можливостей для працевлаштування. Більшість українознавчих програм в університетах існують завдяки фінансовій підтримці української громади. Коли Україна більше виявлятиме себе як незалежна країна з цінною культурою та високорозвиненою наукою — тоді університети самі підтримуватимуть такі програми.

Ми можемо з гордістю твердити, що основна наша діяльність і сьогодні триває в тому самому річчії, що й століття тому. Це, по-перше, гуртування науковців, заохочування і підтримка індивідуальних та спільних наукових проєктів (доповіді, конференції, видання, конкурси), зокрема в галузі українознавства; по-друге, видання важливих наукових досліджень з українознавства; по-третє, активна роль у домаганні прав української мови та надання правовисові питомих прикмет української мови; по-четверте, стипендії студентам; по-п'яте, спонсорування Енциклопедії української діаспори в Америці.

— Якою вам бачиться сучасна психологічна ситуація в Україні? Бо оті плачі («Україна гине!») нам добряче обридли...

— Мабуть, кожному українцеві найбільше потрібне усвідомлення потреби ставати самому на власні ноги, а не розраховувати на державу. Самим треба виявляти ініціативу й творити. Такий підхід мали наші предки у перші десятиліття діяльності НТШ, — задовго до постанови незалежної держави, вони працювали і творили, не маючи цієї держави. Чому б цього не робити і тепер, в Америці і в Україні? Щоправда, для цього треба трохи свідомої особистої самопожертви, треба думати не тільки про добро для своїх найближчих рідних, а й для добра своєї країни. Треба мати ясну ціль, навколо якої буде згуртована інтелігенція України.

— Якою ви бачите місію України у найближчому столітті?

— Мине ще трохи часу і можна буде ствердити, що Україна вповні розвинулася під різними оглядами. Україна стане незалежною політично, культурно й економічно тоді, коли всі верстви громадян це відчуватимуть. Століттями Україна поповнювала культурні здобутки країн, які нею керували. Пора Попелюшці зіпнутися на ноги й давати світові свої осяги вже із власним іменем — зі своєю відновленою давньою культурою, зі здоровими етично-моральними основами, зі своєю мовою, з демократичним устроєм, зі своїми успіхами.

Розмову вів Ігор ПОЛЯНСЬКИЙ.

Право на приватність

Великі події рідко бувають оцінені всіма одразу. Так сталося з книгою «Приватна колекція» (600-сторінкова антологія української малої прози кінця ХХ століття). Тут нашу літературу подано як дивовижну неповторність світового виміру. Про це багато говорено, але Габор — довів це! Антологію відзначили професіонали: Форум видавців у Львові, рейтинг «Книжка року». Але книжка варта більшого, вона могла стати предметом національної гордості й навіть моди. Не сталося. Та і як вимагати всенародного визнання від книги тиражем 300 примірників! Отже, маса про «Приватну колекцію» не знала, а хтось, може, думав: ах, це самовпевнено — приватна антологія! Але Габор мав право на приватність: щоб видати ту книгу, він віддав у заставу свою квартиру. Навіть дружина про це дізналась, аж коли книга вийшла. Хто з нас заставив би хату заради прес-тижу літератури? Відтоді минув рік. Діло погало зрушилося, львівська агенція «Піраміда» наростила тираж, книжка пішла в люди, погало, без галасу і, здається, без прибутку. Вчора Василеві Габору 45 років.

— Василю, укладена вами «Приватна колекція» неймовірна, та найнеймовірніше, що ви сам письменник, а робите антологію чужих творів!

— Знаєте, я новеліст, а за життя можна написати лише дві вартісні новели. Скажімо, мені Бог дав написати одну таку новелу — «Швонц». Я знаю: людина, котра пише новели, може, декілька літ збирає енергію для однієї новели. І, можливо, такого вибуху більш ніколи не буде. Направду, новеліст дуже мало пише, а щоб він не самоспалювався, то найкраще йому взятися за якусь іще добру справу. А мені завжди було цікаво, що пишуть інші. Та й цікавіше розповідати про інших, аніж про себе. Коли думаєш про інших, вже не ідентифікуєш себе з якоюсь прикрою людиною, живеш із задоволенням — не собою, а іншими, і себе серед них бачиш краще, точніше. Власне, це християнський принцип — любити іншого. Не хочу сказати, що от я постановив собі «зробити добру справу»! Це, зрештою, цікаво —

розповісти про сорок прозаїків так, щоб не повторитися. І я потроху почав збирати цю колекцію розповідей «про інших». Мене підтримало вузьке коло людей, думку яких я ціную. А гучної слави завоювати не збирався, ну, там — здивувати весь світ або що.

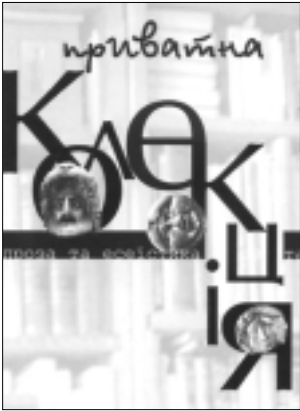
— Все-таки, ваша антологія здатна здивувати і навіть читача, добре знайомого з сучасною літературою. Це ж не могло статися випадково. В чому тут секрет?

— Так, мені страшенно образливо, що наших талановитих літераторів просто не видно, а тому хтось каже: «Може, їх нема?» Є, ось вони. Йдеться про те, щоб зруйнувати стереотип «нецікавої» української літератури. Наша література, особливо сучасна, неймо-

вірно цікава, у новій генерації вона цікавіша навіть, ніж у росіян та інших наших сусідів. Але, щоб стереотип руйнувати, треба нормально показати цю літературу. Тому я наважився на приватний відбір. Знаєте, як склалася «Приватна колекція»? Деякі твори тут зроблено на замовлення! Тобто, я уявляв собі цю «колекцію прози» як певну цілість, і вимагав від деяких авторів спеціально написати щось таке, чого в тій цілості мені не вистачало.

— Вам це вдалося. Але далі треба, щоб книжка продавалась, а для цього потрібен резонанс...

— Це парадокс: живемо в інформаційному суспільстві, в якому про цю книгу мали би знати більше, але... не знають. Навіть учителі, яким вона потрібна. Так, її купують: перший тираж розкуплено, потім додрукували до тисячі, теж розкупувають, але для такої книги це не успіх. Я розумію: читача якісної літератури в Україні мало, і саме мислячий читач у більшості своїй не може цю книжку купити, вона дорожа для нього. Тому я вирішив продовжити справу — щоб від антології почали відбруньковуватися окремі книжки представлених у ній авторів, у меншому форматі й за меншу ціну. І ми започаткували серію «Приватна колекція», і в цій серії вже вийшли оповідання Ніни Бічуї, королеви української жіночої прози 60-х, «Введення в Бу-Ба-Бу» Віктора Неборака, вибрана проза Галі Пагутяк, яку я вважаю найобдарованішою письменницею нового покоління. На черзі — книжки Валерія Шевчука, Євгена Пашковського. Для мене важливе

часом навіть не «ім'я», а те, що на книгу покладено двадцять літ життя, як от у Галі Пагутяк. Мабуть, варто любити саме таку літературу. Варто її пропонувати людям. Ми пропонуємо, але до кінця не знаємо, наскільки це виправдано.

— Хто — «ми»?

— Василь Гудковський, генеральний директор літагенції «Піраміда», й ми з приятелем, письменником Олегом Говдою. Зрештою, міркуємо так: марка якості «Приватної колекції» дасть змогу згодом збільшити тиражі, хоч до п'яти чи й десяти тисяч, тоді автори зможуть отримувати принаймні нормальний гононар.

— Літератори мали претензії до «Приватної колекції»?

— Мабуть, бо хтось там є, а когось нема. Було б легко згребти докупити все підряд і видати як антологію, не ризикуючи ні ідеєю, ні грішми. А ми ризикували. Я не вимальовуєся: ах, який Габор! Я в житті дуже прикра людина. Але шаную людей, які вміють працювати, радію письменникам, які пишуть добре.

Записав Віталій ЖЕЖЕРА.

От так «міна»: попереду Європи — Україна

ЗНАЙ НАШИХ!

Справжня революція у сфері сучасних банківських технологій здійснилася на берегах Дніпра, а не Темзи чи Сени

Я — не Рей Бредбері і не Айзек Азімов, але після поїздки у Київ та Дніпропетровськ дійшов цілком фантастичного висновку: майбутнє земної цивілізації — не за роботами. Воно — за незвичайними-звичайними банкоматами!

Не поспішайте крутити пальцем біля скроні: з головою в автора усе в порядку. Однак зі своїм, хай і неслабким, IQ ваш покірний слуга наряд чи дотягне до рівня... ні, не банкомата, а тих, кому вдалося розвинути одвічний мавпячий інтелект цих залізак до рівня хай і машинного, але все-таки гомо сапієнс. Мовою фахівців АБ «Приватбанк» (голова правління Олександр Дубілет) цей справжній науковий прорив скромно іменується інтегрованими банківськими технологіями. Утім, усе по порядку.

Перші банкомати в Україні з'явилися паралельно з введенням національної валюти — в 1996 році. І протягом чотирьох років вони сумлінно виконували звичну, як і в усьому цивілізованому світі, роль зручних пристроїв для видачі грошей. А потім у «Приватбанку» — кадри вирішують усе! — знайшовся менеджер-Архімед і вигукнув знамените «Еврика!». Сталося все після того, як ім'ярек осяяло: а чому, власне, банкомат має бути зациклений лише на одній операції? Це передбачили конструктори? Так ми й самі непогані Кулібіни!

Сказано — зроблено. У 2000 р. приватбанківське «залізязччя» збагатили ще й продавальними (два в одному!) функціями. Першим товаром стали «віртуальні» скретч-коди одно-

го з операторів мобільного зв'язку. Справа в тім, що на зорі поголовного омовілювання у власників трубок раз у раз виникали — елементарно, Ватсоне! — проблеми з поповненням рахунків. Офісів представника досить дорогих на той час послуг, як правило, поблизу не спостерігалось. А вроздріб продавати найдешевші (до \$5) і, отже, ходові скретч-коди виявилось не вигідно. Власне, і випускати їх на твердому носії — собі на збиток. Тому реалізовувалися вони зазвичай з номіналу, що починається з \$20. Основний масі — а це студенти, клерки, інтелігенція — такий хокей був не тільки не до вподоби, але й не по кишені.

Не дивно, що небачену доти послугу зустріли на ура. А коли дніпропетровці впровадили чергове ноу-хау — генерацію коду авторизації, від клієнтів узагалі не стало відбою. Уже через півроку банкомати торгували скретчами усіх без винятку (!) національних операторів зв'язку — UMC, Golden Telecom і KievStar. Більш того, незабаром поповнити рахунок мобільника клієнти банку могли просто в магазинах, де вони робили покупки, — через POS-термінали.

А сьогодні банкомати перетворилися на справжнісінькі міні-відділення «Приватбанку». З їх допомогою без жодних проблем і в будь-який час доби можна:

- підключитися до системи інтернет-банкінгу (ця операція, до слова, займає кілька десятків секунд, і ви абсолютно не ризикуєте стати черговою жертвою хакерів, тому що з'єднання забезпечується через всесвітню павутину не напрямую);
- відправити грошовий переказ;
- одержати страховий поліс;
- оплатити послуги операторів мобільного зв'язку, а також інтернет-провайдерів;

- придбати програму антивірусного захисту комп'ютерів;
- зареєструвати домен в Інтернеті;
- зробити будь-яку покупку через всесвітню мережу.

На останній послудзі варто зупинитися докладніше. Тому що вона в українців, як і все інше, відрізняється — і в кращий бік! — від загальноприйнятих світових стандартів.

Які дві головні проблеми у власників пластикових карток на пострадянському просторі? По-перше, левова частка їх — так звані дебетові (на них нараховуються зарплати, пенсії, стипендії), обслуговувати їх в Інтернеті не прийнято. По-друге, у всесвітній павутині, чого гріха таїти, ще й як процвітає різного роду шахрайство, і, купуючи там що-небудь копійчане, ви легко можете втратити тисячі.

«Приватбанкові» вдалося знайти ОДНОЧАСНЕ рішення ОБОХ проблем. Клієнтам запропонували віртуальну платіжну карту VISA FIVE, що не має аналогів у світі. В чому її унікальна особливість? Вона визнається на всесвітньому «інтернет-базарі» як повноцінна кредитка. Має строго фіксований (залежно від бажання клієнта) номінал. І цілком безпечна. Стовідсоткова — так-так! — захищеність гарантується тим, що карта не персоналізована, тобто на ній відсутні будь-які вихідні дані власника.

Контролювати витрату коштів, поповнювати рахунок ви спокійнісінько можете все через той же Інтернет. Причому з будь-якої точки земної кулі. Такий високий сервіс клієнтові забезпечить теж НЕДОСТУПНА поки що НА ЗАХОДІ дистанційна можливість, що з'явилася завдяки ще одному проекту, який випередив час, — «Приват-24».

(Закінчення на 19-й стр.).

ОСОБИСТОСТІ

Нащадки Федора Фекети

Професія поштовиків на Закарпатті шанована здавна. Тому єдиний у світі пам'ятник сільському листоноші зведено у селі Тур'їх Реметах Перечинського району. Вдячна сільська громада спорудила його послові — саме так величали тоді листонош — Федорові Фекеті на знак «приятності, тверезності, чесності й послужності». Ще далекого 1838 року він, доставляючи пошту, простудився й помер. Громада високо оцінила самовідданість Федора Фекети.

Із цього історичного екскурсу про традиції закарпатських поштовиків почалася розмова з директором обласної дирекції «Закарпатпошта» Февронією Сухан.

— Звісно, нашим листоношам не доводиться долати на власних двох такі відстані, як це робив Федір Фекета, доставляючи пошту з Ужгорода до рідного села. Проте відданість справі для них — справа свята, — каже Февронія Михайлівна. — Непомірно зріс і, так би мовити, асортимент наших послуг. Окрім традиційних — передплати періодичних видань, доставки найрізноманітнішої кореспонденції та пенсій, це й доставка додому, особливо людям похилого віку, речей щоденного попиту і навіть ліків на замовлення. Горяни із віддалених сіл, котрі живуть від найближчої аптеки за десять чи двадцять кілометрів, тільки спасибі кажуть. Від ліків сумка листоноші не надто важчає, а горянину — зручність. Та й ще одна нагода для живого спілкування. Тож листоноша завжди жаданий гість у будь-якій оселі.

Рік у рік на Закарпатті збільшуються обсяги послуг поштового зв'язку, а найперше — із передплати періодичних видань. І добре, що продовжено її термін. Добре не так поштовикам, як передплатникам.

— У тому числі й «Голосу України»? — запитує пані Февронію Михайлівну.

— Безперечно. Газета серед передплатників стає дедалі популярніша. Було б ідеально, якби редакція знайшла можливість друкувати її в Ужгороді. Наші поліграфісти до цього готові. А читачі отримували б її у день виходу у світ.

— Дякуємо на доброму слові.

І від себе додам: уся родина Февронії Михайлівни продовжує благородну справу знаменитого закарпатського поштаря. Чоловік Іван Михайлович працює у Берегівському райвузлі водієм, сестра Люба — начальником відділу передплати, її чоловік Юрій — кіоскером. Поповнить династію незабаром і дочка Людмила, яка здобуває вищу економічну освіту.

Іван ГУДЗОВАТИЙ.

На знімку: щоденно контролюють передплату періодичних видань директор «Закарпатпошти» Февронія Сухан, начальник відділу періодичних видань Оксана Шпаковська та інструктор відділу Олена Гатяш.

Фото автора.

ПЕРЕДПЛАТА-2004

А на згадку — приз

На «Дні передплатника», який провів Бердичівський центр поштового зв'язку № 1, відбулися конкурси, під час яких визначали, хто найкраще знає різні періодичні видання, орієнтується в послугах, що їх надає пошта. А насамкінець, коли підбили підсумки акції, з'ясувалося, що під час її проведення люди переплатили 273 примірники періодичних видань на суму 5163 гривні. Поштовики вручили заохочувальні призи найактивнішому передплатнику, найстаршому передплатнику — різних номінацій було до десятка. А від «Голосу України» приз дістався Олені Синяк, яка під час акції першою передплатила парламентське видання. Показово, що Бердичівський цех Житомирської дирекції ВАТ «Укртелеком», де вона працює оператором, безумовний лідер за відомчою передплатою на періодику. Серед колективів, які вже подбали, щоб наступного року мати якнайширший доступ до друкованої інформації, також сільськогосподарський ліцей.

Дні передплатника пройшли і в деяких інших районах. Поштовики області поставили перед собою завдання на третину наростити обсяг передплати на наступний рік, адже це і робочі місця, і заробіток листонош.

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

Фото
Михайла ГОЛЯКА.

► Рідня-інформ

Справжня любов чекає

Тенденція до зниження числа шлюбних пар серед молодих кам'янчан до 18 років — не випадковість, а наслідки роботи спеціалізованої соціальної служби «Дружня клініка для молоді», ініціатором відкриття якої став Центр соціальних служб для молоді міста. Цей проєкт фінансується з місцевого бюджету і передбачає продуману та цілеспрямовану просвітницьку працю медиків-фахівців у питаннях репродуктивного здоров'я підлітків та молоді.

Таких «клінік» в Україні лише три, але добре було б, щоб вони відкрилися в кожному населеному пункті. Завідувачка кам'янець-подільської Дзвенислава Цуглевич повідомила, що за час її діяльності з 2001 року кількість вагітних до 18 років зменшилася втричі, зменшу-

ється і кількість абортів та пологів серед юних. Має дедалі більший попит дошлюбне медичне консультування молодих людей, котрі подали заяву до РАГСу. Популяризатори проєкту, серед яких є і громадські та релігійні організації, пропагують статеve утримання до шлюбу і сприяють створенню в місті середовища активних звернень до «клініки» по анонімні, конфіденційні, безкоштовні консультації. Ті, хто хоч раз звернувся до «дружньої», починає розуміти призабуту істину «Бережи честь змолоду». У світі серед християнської молоді нині шириться рух «Справжня любов чекає», молодь в Україні поки що орієнтується на розгнуждане телебачення і наслідую героїв низькопробних телесеріалів.

Віра
ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

Під крилом у долі

► Житейська історія

Дивна річ, що більше людина віддається від дати свого народження, то чіткіше в пам'яті постають події дитинства і юності. Навіть, якщо на той час випали тяжкі воєнні роки, повертаючися спогадами в минуле, знову відчуваєшся молодим, сильним...

Киянина Олександра Кондратюка війна застала в Костополі, маленькому містечку на Рівненщині. Лише рік тому він закінчив київський університет і за направленням приїхав до неймовірно краси поліського містечка. Навколо вирувало життя, Сашко — молодий енергійний учитель, а поряд з ним найкраща на Землі дівчина, кохана Устиночка, Тіночка, котра нещодавно стала його дружиною.

Відбулася весна, і закохані молодята планували, як провести літній відпочинок, куди поїхати у відпустку по закінченні навчання в школі. Але після червневої ночі, коли під бомбовими вибухами здригнулася земля, Олександр рано вранці поспішив до райвійськкомату. І вже через два дні во-

ни, півтори сотні таких само добровольців, переважно вчорашніх випускників вищих навчальних закладів, вирушили до Полтави. А вже звідти — товарними вагонами на передову.

З перших днів війни Олександр і Тіна загубилися в її круговерті: він на передовій, вона — в Середній Азії.

— Тисячі кілометрів розділяли нас, але я постійно відчував присутність своєї дружини, — каже Олександр Пантелеймонович. А ще листи. Знаєте, як багато значить в окопах звісточка від близьких людей! Я і досі зберігаю всі 237 листів, які писала на війну моя кохана дружина. Багато випробувань посилала доля, але хтось

невидимий постійно відводив від мене небезпеку. Розповім лише про кілька випадків.

...Я одержав завдання зі свого спостережного пункту знайти і знешкодити вогневі точки фашистів. На відстані в один метр

ла невимовно. Незважаючи на вогонь противника, вирішив відповзти через куші вглиб берега, до маленького озера, щоб втамувати спрагу. Був відсутній якийсь 15—20 хвилин. Коли повернувся назад, волосся на голові стало дуба: на місці мого окопчика зяяла величезна вирва від снаряда і здіймався дим.

Іншого разу, коли я був замковим гармати, що вела вогонь по танках противника, поруч розірвався ворожий снаряд. Нашу гармату розбило вщент, а ми з навідником дивом залишилися живі. Або ще такий випадок на Курській дузі. Після чергової атаки помітив на сумці протигаз, що висіла на лівому боці, величезний розрив. Коли вийняв протигаз, побачив чималий осколок, який вклинився в

від мого окопу був Дніпро, який кипів від вибухів снарядів, але за дві доби я жодного разу не зміг дістатися до води. А спрага мучи-

його внутрішню стінку. Страшно подумати, якби не протигаз...

А на березі Вісли ходив замінованим німцями узбережжям і на карту наносив позначки, де наші мали ставити апаратуру для пускання газу. Про те, що там були міни, довідався, коли почали підірватися фахівці, котрі ставили там газові засоби.

У такому пекельному екстримі минали найкращі роки Олександра Кондратюка і його ровесників. Багатьох із них уже давно немає серед нас, а йому і його дружині судилося зустріти третє тисячоліття.

Учора Олександр Пантелеймонович, доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник вищої школи відзначив своє 85-річчя, а ще через місяць разом з коханою дружиною святкуватиме 64-річчя подружнього життя...

«Голос України» присуджується до привітань усіх друзів Олександра Пантелеймоновича, його двох синів, чотирьох онуків, правнучки.

Марія ДАВИДЕНКО.

На знімку: наш герой — перший ліворуч.

Фото
з домашнього архіву.

Народився у козацькій сорочці

► Між смертю і життям

Лікар центральної районної лікарні, що в райцентрі Демидівка на Рівненщині, Сергій Бурець — перший в Україні титулований герой-рятівник. Чоловік двічі рятував життя маленькому Михайлику Коханюку.

Злодії-«металісти» заради наживи не гребують нічим, навіть кришками від каналізаційних люків, пожежних водійм. Відтак наражають на небезпеку людей. Через це ледве не загинув, упавши в пожежну водойму, і чотирирічний Михайлик Коханюк. Його, нерухомого, без ознак життя, виявив лікар Сергій Бурець, який випадково опинився поблизу відкритого люка.

— Треба було якомога швидше підняти хлопчика нагору, — згадує Сергій Антонович. — Але безглуздя було б стрімголов кинутися вниз, адже до поверхні води —трохи менше двох метрів. Стандартний пожежний гідрант без сходинок, без драбинки, з вузьким люком нагорі був наполовину заповнений водою, на щастя, чистою.

На виручку саме нагодився директор ліцею Микола Рудковський. Знайшли драбину, по ній лікар спутився у водойму, наплаву дістався до хлопчика, подав його нагору директорові. Швидко вистрибнув з водяної пас-

тки і взявся проводити реанімаційні заходи — попри всі ознаки клінічної смерті дитини. Тієї миті, як у Михайлика з'явилось серцебиття, прибула «швидка допомога» — потерпілого доставили в лікарню.

Тепер уже важко судити, скільки часу перебував Михайлик на межі життя і

смерті. Але очевидно одне: особисто для нього ця межа надзвичайним чином розширилася. Бо без кисню, тобто після зупинки серця, людський мозок живе не більш як п'ять хвилин. Приблизно такий час пішов на пошук рятівником драбини, на те, щоб витягнути дитину з водойми, плюс ще кілька реанімаційних хвилин...

Цікаво, що Сергія Бурця не вперше доля зводить із цим хлопчиком: свого часу він як лікар допоміг йому з'явитися на світ (у мами Михайлика Зої Коханюк пологи виявилися стрімкими, і вона народила немовля вдома); а тепер ось врятував його у прямому розумінні цього слова. Нині хлопчик почувається добре, вчить букви, охоче зустрічається зі своїм рятівником.

У Демидівці, побачивши Михайлика, кажуть: «У сорочці народився...».

Мабуть, у козацькій, бо йому так пасують вишиванка та шаровари.

Марія КОРНІЙЧУК.

На знімках: лауреат всеукраїнської акції «Герой-рятівник року», лікар Сергій Бурець; врятований Михайлик Коханюк.

Фото Марії КОРНІЙЧУК та Олександри ЮРКОВОЇ.

Рівненська область.

Юний вік алкозалежності

► Лікаря викликали?

Дівчина сиділа в хлопця на колінах і голосно сміялася. Не зовсім нормальне поводження видавав їх злегка сп'янілий стан. Біля лавочки стояла напівпорожня пляшка дешевої горілки. Хлопець робив ковток і передавав її своїй подрузі. Картина жахлива, але найбільше вразило те, що молодим людям не було й чотирнадцяти років...

— Подібну ситуацію часто спостерігаю з вікон свого кабінету, — розповідає **консультант відділу профілактики соціальної служби для молоді Андрій ЧЕРНИШЕНКО**. — Приміщення нашої служби саме навпроти школи, і хлопці часто виходять на перерві покурити чи випити пляшку пива. А вечорами бавляться горілкою і легкими наркотиками. Середній вік їх не перевищує 15 років.

— Знаю, що в соціальну службу для молоді звертається безліч підлітків, які за своє недовге життя вже встигли постраждати від «зеленого змія». А як вони пояснюють причини того, що почали пити?

— Причини називають найрізноманітніші і досить-таки банальні: за компанію, не хотів здаватися слабким, хотів завоювати дівчину. Але мені, передусім як батькові, боляче чути, якщо до пляшки «привчали» батьки. Майже 60 відсотків підлітків, які приходять до нашої служби, з раннього дитинства бачили п'яних батьків. Коли вони були маленькі, то розуміли, що татко і мама роблять погано. Але коли діти виростили, вони хотіли якось вказати «предкам» на їхні помилки. І чомусь кращого способу, аніж відплатити тією ж монетою, не знаходилося.

— Деякі молоді люди кажуть, начебто алкоголь допомагає їм почуватися більш невимушено в спілкуванні з протилежною статтю, і що у такий спосіб вирішується безліч проблем...

— Емоційно зрілим підліток стає не тоді, коли він за допомогою алкоголю намагається чогось досягти, а тоді, коли він вчиться долати всі труднощі самостійно. Адже, намагаючись впоратися зі звичайними підлітковими неприємностями, молоді люди ризикують натрапити на дорослі, вже серйозніші проблеми.

— Один іноземний журнал після деяких соціологічних досліджень дійшов висновку, що основна причина смерті

молоді віком від 16 до 25 років — керування транспортними засобами в нетверезому стані. А що про це каже статистика нашої країни?

— На жаль, ці дані майже однакові. В аварії, причиною яких був алкоголь, підлітки потрапляють у чотири рази частіше, ніж інші водії. І така безглузда смерть — наслідок існування цілої низки міфів про те, як діє алкоголь на людину.

Приміром, молоді люди гадають, що після двох пляшок пива можна без будь-якого побоювання сідати за кермо. А насправді, якщо підліток випиває протягом години дві пляшки пива, то його реакція уповільнюється на 2,5 секунди. Якщо він їхатиме зі швидкістю 90 кілометрів на годину і йому потрібно буде загальмувати, він проїде на 10 метрів більше, ніж у тверезому стані. А саме цих 10 метрів може і не вистачити, щоб уникнути аварії.

— А якщо відчуття сп'яніння зовсім відсутнє, чи можна тоді сідати за кермо?

— Алкоголь створює ілюзію гарного самопочуття, відчуття, що ситуація під контролем. Але уповільнена реакція, про яку ми вже говорили, не дасть змоги швидко відреагувати, коли з'явиться небезпека.

Ось цей тест:

- Спиртні напої здебільшого діють на людину збуджувально _____
- Алкоголь у будь-якій кількості шкідливий для організму людини _____
- Усі алкогольні напої — горілка, коньяк, вино, пиво — надходять у кров однаково швидко _____
- Якщо випити міцну каву чи прийняти холодний душ, це прискорить процес протверезіння _____
- Одна й та сама кількість алкоголю впливає на всіх однаково _____
- Пияцтво й алкоголізм — це одне й те саме _____
- Якщо одночасно прийняти спиртне і який-небудь заспокійливий препарат, дія того й іншого різко підсилиться _____

- Якщо випити різні алкогольні напої, то не сп'янієш _____
- Алкоголь засвоюється організмом у такий само спосіб, як їжа _____

Відповіді

- Неправильно. Спиртні напої здебільшого діють заспокійливо. Оскільки знімається напруга, з'являється відчуття легкості: людина розслабляється і почувається спокійніше, ніж до того, як випила.
- Неправильно. Невелика кількість алкоголю не заподіє організмові шкоди. Але постійне і надмірне вживання спиртних напоїв може зашкодити серцю, головному мозку, печінці та іншим органам.
- Неправильно. Горілка та інші міцні спиртні напої надходять у кров швидше, ніж вино чи пиво.
- Неправильно. Кава може збадьорити, а холодний душ — намочити, але алкоголь залишиться у крові доти, доки не буде перероблений печінкою зі швидкістю 15 грамів на годину.
- Неправильно. Дія алкоголю залежить від багатьох чинників, наприклад ваги і того, чи поїла людина перед тим, як випити.
- Неправильно. Пияцтво — це непомірне вживання спиртного. Алкоголізм — це нездоланий потяг до спиртного. Але це зовсім не означає, що кожен, хто напивається, — алкоголік, а також алкоголік — це не обов'язково той, хто напивається.
- Правильно. Деякі лікарські препарати й алкоголь значно підсилюють дію один одного. Наприклад, одночасне вживання алкоголю і транквілізатора чи заспокійливого засобу може привести до тяжкої форми абстиненції, стану коми і навіть до смерті. Так, спиртне в поєднанні із заспокійливим засобом спричинить серйозніші наслідки, ніж можна собі уявити. Адже дія препарату підсилюється в три, чотири, десять і навіть більше разів!
- Неправильно. До стану сп'яніння призводить загальна кількість випитого спиртного, незалежно від того, які напої вживалися — джин, віскі, горілка чи щось інше.
- Неправильно. Алкоголь засвоюється організмом швидше, ніж їжа. Приблизно 20 відсотків алкоголю, проходячи через стінки шлунка, відразу надходить у кров. Решта надходить зі шлунка в тонку кишку, а вже звідти — в кров.

Мовою цифр

За даними Українського інституту соціальних досліджень, рівень вживання алкогольних напоїв зростає з віком респондентів. Так, про те, що колись пили пиво, вино, горілку, коньяк, віскі, лікер, самогон тощо, засвідчив кожен третій 10-річний респондент (36%). Далі — більше: у 12 років алкогольні напої скуштувало 54% підлітків, у 13 — 73%, у 14 — 78% і в 15 — 85%. Відсоток молоді від 16 до 22 років дуже високий і коливається від 93 до 98%.

Що стосується віку, в якому скуштували алкоголь уперше, то щодо слабоалкогольних напоїв, зокрема пива, простежується тенденція, подібна до першої цигарки. Найбільше респондентів зазначили, що вперше випили пиво в 10 років —

28%. «Знайомство» з вином і міцними напоями відбувається переважно у віці 14—16 років.

Щоб визначити інтенсивність вживання алкоголю, респондентам пропонувалося відповісти на запитання про кількість ужитих ними напоїв протягом останніх 30 днів. Так, пиво випивали 1—2 рази за останній місяць 25% 10—14-річних, 15—22-річних — лише 2%; вино — відповідно 18 і 5%. Щодо міцного алкоголю, то 1—2 рази протягом останніх 30 днів уживали його в основному юнаки і дівчата 15—22 років. Старша молодь вживає алкоголь регулярніше — майже п'ять разів на місяць. Загалом, серед алкогольних напоїв, що їх випивали ці респонденти, найчастіше — до 30 разів на місяць — пиво.

Ірина ВАСИЛЬЧЕНКО.
Мал. з архіву «ГУ».

У єдиному стилі

► Абетка моди

Імідж успішності в гардеробі ділової людини формується за допомогою аксесуарів: вони насамперед покликані «напустити туману» на оточення. Аксесуари не мають права бути дешевими! Адже саме ці, начебто незначні, доповнення до гардеробу голосно заявляють про стильність і заможність свого власника. Тепер спробуємо розібратися, які закони панують нині в моді на годинники, запонки, портмоне, портфелі. І допоможе нам у цьому відомий законодавець чоловічої моди Михайл ВОРОНІН.

— Аксесуари — ключ до того, щоб виразити і підкреслити свою індивідуальність і цілком завершити гардероб. Вони додають образу чару, офіційності та елегантності.

Заколку для краватки варто розташувати на рівні третього гудзика сорочки, а зажим — з невеликим нахилом між третім і четвертим.

Запонки повинні не тільки гармоніювати за кольором і металом з рештою деталей (заколкою для краватки, годинником, оправою окулярів), а й бути співвідносними за ціною з вартістю костюма, сорочки і краватки. Тож, вибираючи запонки, заколку для краватки, а також окуляри, ручку та інші «дорогі» штрихи

до вашої індивідуальності, не скупіться. Всі вони повинні бути витримані в єдиному стилі. До речі, нині в моді білий метал.

Рукавички допустимі тільки шкіряні, високої якості, у тон пальто чи плаща.

Найвагоміший аксесуар в образі ділової людини — **кейс, шкіряний портфель або папка** (комічними здаються бізнесмени з яскравими пакетами чи то напівспортивними сумками). І кейс, і портфель можуть бути тільки зі шкіри темного кольору: чорної, черепахової, червоного дерева, бордо, вугільної чи темно-синьої. Кількість металевих деталей в оформленні краще звести до мінімуму.

Підготувала Юлія ПОТАПЕНКО.
Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

► Адреса для добрих справ

Комп'ютер — кожному

Міжнародний союз мужніх татусів об'єднав розлучених чоловіків-інвалідів, котрі самотужки виховують дітей. У грудні він розпочав акцію «Комп'ютер — у кожному сім'ю, де тато — інвалід!», що спрямована на розвиток і спілкування дітей та батьків із неповних сімей. Акція триватиме рік.

У зв'язку з цим рада союзу пропонує розлученим татам-інвалідам надсилати заявки на отримання комп'ютера та модема для спілкування через мережу Інтернет. Також рада звертається до всіх небайдужих підприємців, політиків, керівників фірм і фондів із проханням активно підтримати нашу акцію.

Адреса: Коновалов, а/с 61, м. Слов'янськ Донецької області, 84100. Телефон: (06262)3-88-92. E-mail: papa@slv. dn. ua

Михайло КОНОВАЛОВ,
віце-президент Міжнародного союзу мужніх татусів.

Слов'янськ
Донецької області.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00-09.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Клуб «Суперкниги».

09.25 Крок до зірок.

09.55, 14.30, 15.10, 16.30, 17.25, 21.55, 01.20 Погода.

10.00 Дитяча лінія.

10.15 Нова армія.

10.45 Територія безпеки.

11.00 Музичні новини.

11.20 Модна лінія.

11.45 Здоров'я.

12.10 Аеросалон.

12.25 «Сільський час» з К. Вороненко.

13.10 Школа академіка П. Саблука.

13.25 Рік культури в Україні. «Таланти твої Україно!». Дніпропетровська область. Частина 1.

14.10 Дорогами України. Донецьк.

14.35 Духовний вісник.

15.00 Вісті.

15.15 Для тих, хто вдома.

15.30 Мультфільм на замовлення.

16.00 Форсаж.

16.35 Олімпійський журнал №1.

17.00 Перехрестя.

17.35 Аудієнція. Посол Грузії Григол Катамадзе.

18.00 Діловий світ. Тиждень.

18.30 Бінго Бум Лото.

19.00 Вісті.

19.05 КВК.

20.55 Лотерея «Кено».

21.00 «Вісті тижня» з М. Канішевським.

22.00 Спортклуб.

22.50 Служба розшуку дітей.

23.00-01.18 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 М'юзик-бокс.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.00 Авторський проект О. Марченко «Імена».

10.50 Телефортуна.

11.30 Хай щастить!

КДРТРК

12.00 Запитай у влади.

12.30 Актуальний тиждень.

12.50 Досягти мети. Професія — банкір.

13.00 Життя без болю.

13.05 Домашній доктор.

13.25 Новобудова.

13.35 Світ авіації і туризму. Новини.

13.45 Шлях до успіху.

КАНАЛ «1+1»

07.00 Бокс по-справжньому. Володимир Кличко — Денелл Ніколсон.

08.15 Прихована камера.

09.00 Лото-забава.

14.00 Дісней. Мультсеріал «Легенда про Тарзана».

14.30 Дісней. Мультсеріал «101 далматинець».

15.00 «Сралаш».

15.15 «Золотий грамофон-1999».

17.20 Аншлаг, аншлаг.

18.20 Останній герой-4.

19.30 ТСН. Епіцентр.

20.15 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Титанік».

23.55 Худ. фільм «Лихоманка суботнього вечора».

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»

06.00 Погода.

06.05 Худ. фільм «Смугастий рейс».

07.30 Мультфільм.

07.45 Худ. фільм «Формула кохання».

09.25 Академія сміху.

10.00 Прокинься і співай.

10.55 Караоке на майдані.

11.40 Все для тебе.

12.15 Мелорама.

12.55 Інтелект-шоу «LG-Еврика».

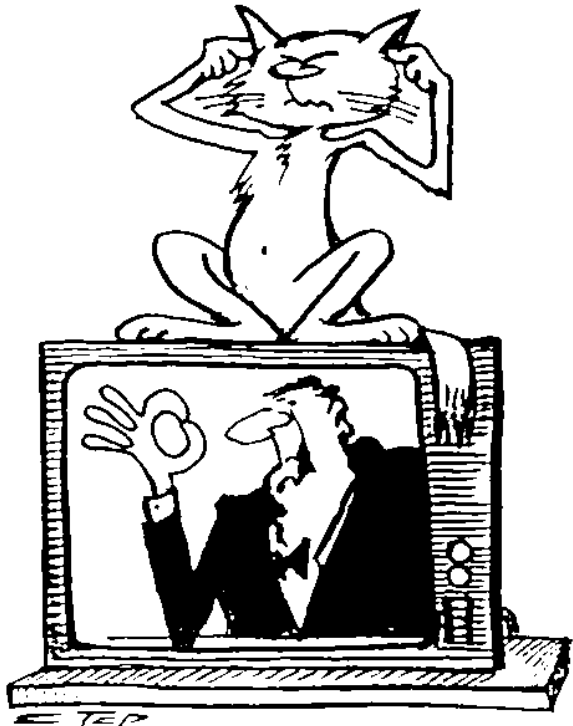
13.55 ВВС. «Жива природа».

15.05 КВК-2003. Вища ліга.

17.15 Худ. фільм «К 9. Собача робота».

19.10 Шанс.

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

12.00 Док. серіал «Світ дикої природи».

12.30 Х-пансія.

12.50 Колія.

13.10 Худ. фільм «Біг Мен».

15.00 Світ комп'ютерів.

15.30 Кентавр.

15.50 Італійський футбол. Серія «А». «Мілан» — «Удінезе».

18.00 Автостиль.

18.20 Худ. фільм «Поле битви — Земля». ▲

20.35 Прогноз погоди.

20.40 Бізнес-студія.

21.20 Італійський футбол. Серія «А». «Лацио» — «Інтер».

23.30 Світ комп'ютерів.

00.00 Кентавр.

00.20 Україна енергетична.

00.50 Худ. фільм «РоГоПаГ».

03.05 Італійський футбол. Серія «А». «Мілан» — «Удінезе».

НОВИЙ КАНАЛ

07.50 Церква Христова.

08.10 Мультсеріал «Картуш — вуличний принц».

08.35 Мультсеріал «Скубі Ду шоу».

09.00 Мультсеріал «Му і Ципа».

09.30 Мультсеріал «Маска-2».

10.00 «3x4». Найкумедніше домашнє відео.

10.40 Мультфільм «Ну, постривай!».

10.50 Мультфільм «Різдвяний вовк».

12.30 Худ. фільм «Москва сльозам не вірить».

15.30 Серіал «Громадянин начальник».

16.30 Спецрепортер.

16.45 Погода.

16.55 Худ. фільм «Люба, я зменшив дітей».

18.45 Худ. фільм «Рядова Бенжамін».

21.00 Худ. фільм «Спадщина». ▲

23.00 Гол!

00.10 Худ. фільм «Римська весна місіс Стоун».

01.55 Серіал «Громадянин начальник».

02.40 Худ. фільм «Шановні люди».

04.25 Мультфільм «Різдвяний вовк».

ПЕРШИЙ КАНАЛ. ВСЕСВІТНЯ МЕРЕЖА

07.00, 09.00, 11.00 Новини.

07.20 Худ. фільм «Іспанська актриса для російського міністра».

09.20 Армійський магазин.

09.50 Слідство веде Колобков.

10.10 Здоров'я.

11.10 Непутні нотатки.

11.30, 05.20 Доки всі вдома.

12.00 Хокей. Кубок Балтики. Збірна Росії — збірна Чехії (У перерви — 13.20 Новини).

14.10 У світі тварин.

14.50 Док. фільм «Особисте життя».

15.30, 05.40 Концерт С. Ротару «Я тебе як і раніше люблю».

17.00 Часи.

18.00, 02.10 КВК-2003. Прем'єр-ліга. Перший півфінал.

20.00 Час.

20.50 Криве дзеркало.

22.50 Реальна музика.

23.20 Золотий грамофон.

00.30 Худ. фільм «ЧП районного масштабу».

03.40 Худ. фільм «Іспанська актриса для російського міністра».

РТР

04.55 Худ. фільм «Маленька принцеса».

06.25 Серіал «Академія чаклунства».

06.45 Світ на межі.

07.10 Військова програма.

07.30 Студія «Здоров'я».

08.05 ТБ Бінго-шоу.

08.25 Вісті-Москва. «Тиждень у місті».

09.05 «Містечко». Дайджест.

09.40 Сто до одного.

10.30 Навколо світу.

11.25 Діалоги про тварин.

12.15 Створити «Групу А». «Уфимські перевертні». Частина 2.

13.00 Вісті.

13.20 Худ. фільм «Золото партії».

15.00 М. Михалков. Російський вибір. Генерал Денікін.

15.55 Кімната сміху.

16.55 Худ. фільм «Конго».

18.50 У «Містечку».

19.00 Вісті тижня.

20.00 Спеціальний кореспондент.

20.25 Худ. фільм «Брат».

22.30 Худ. фільм «Переговорник».

01.10 Худ. фільм «Убити пса».

02.45 Серіал «Сім днів».

03.25 Канал «Евроньюс».

РТР «Планета»

06.00 Худ. фільм «Люди і манекени». 2 серія.

07.15 Навколо світу.

08.00 Серіал «Вулиця Карно». «Співчуття»

08.30 Мій цирк.

08.55 Мультфільм «Сонечко і сніжні чоловічки».

09.05 Студія «Здоров'я».

09.30 Світ на межі.

09.55 Перепутуві острови.

10.25 Вісті-Москва. Тиждень у місті.

11.00 Сам собі режисер.

11.40 Худ. фільм «Люди і манекени». 2 серія.

13.00 Вісті.

13.15 Вісті-спорт.

13.25 Школа лихослів'я.

14.15 Романтика романсу.

15.00 Худ. фільм «Дика любов».

16.55 Збірна Росії.

17.25 Навколо світу.

18.15 Моя срібна куля. Театр Маяковського.

19.00 Вісті тижня.

20.00 Спеціальний кореспондент.

20.25 «Містечко». Дайджест.

20.50 «Ха» Маленькі комедії.

21.00 Серіал «Російськи амазонки».

22.30 Школа лихослів'я.

23.25 Худ. фільм «Репортаж».

00.55 Час класичної музики.

01.15 Історичні хроніки з М. Сванідзе. «1911. Петро Столипін».

02.00 Вісті тижня.

03.00 Спеціальний кореспондент.

03.25 Вісті-спорт.

03.35 Серіал «Російськи амазонки».

05.10 Сам собі режисер.

Програма друкуються з електронної версії, наданої газетою «Говорить і показує Україна».

Триває передплата на «Голос України»

Передплатні індекси:

для індивідуальних

передплатників — 40224.

для підприємств і організацій — 60955.

ПРОГРАМА ТЕЛЕБАЧЕННЯ НА 15 — 21 ГРУДНЯ

Великий капкан, або Соло для кішки під місяцем уповні

СТБ, середа, 17.12.03, 15.05

план розроблено до найдрібніших деталей, інтрига плететься навколо нового «хазяїна», сучасного керівника з хорошою перспективою.

Реж. А. Галієв, Х. Біджієв. У ролях: І. Муравйова, С. Люшин, Т. Васильєва, Н. Пеньков, Н. Русланова.

Основний інстинкт

ІSTV, четвер, 18.12.03, 22.40

Т р и л е р .

Письменницю, авторку шокуючих романів, підозрюють у численних і жорстоких вбивствах. Агент ФБР, що веде розслідування, швидко потрапляє в тенета основного інстинкту, розставлені екстравагантною романісткою... Чи це його метод вивести вбивцю на чисту воду? Класика жанру від Пола Верхувена. Номінації на «Оскар» за краший монтаж і музику.

Реж. Пол Верхуен. У ролях: Майкл Дуглас, Шерон Стоун, Джордж Дзундза, Джин Тріпплхорн, Стівен Тоболовські.

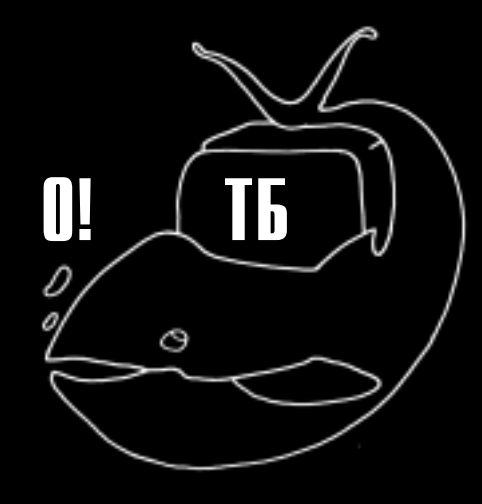
Вогненний дракон

Інтер, п'ятниця, 19.12.03, 22.25

Бойовик. 3 колонії суворого режиму

у МОРІ

інформації серед дрібної рибинки і риби великої телебачення — КАШАЛОТ

Магія і містика на «1+1»

Найближчими тижнями у вечірньому ефірі «1+1» будуть наполегливо чаклувати, спілкуватися з духами і розплутувати різні детективні історії з цього й по той бік реальності. Цілком імовірно, що добрій чаклунці Маші Шукшиній не вдалося б робити все це так ефектно в багатосерійному детективі «Пригода мага», якии виробники серіалу не послугоувалися для зйомок спеціальним комплексом цифрового кіно Sony, аналог якого було застосовано під час виробництва фантастичного блокбастера Джорджа Лукаса «Зоряні війни. Епізод II».

Сценаристи Юрій Каменецький та Ежен Шедрін задумували своє дітище, як детектив з елементами містики. Режисер упевнений, що зняв казку. А самі виконавці — продовжувачка акторської династії Марія Шукшина, «далекобійник» Владислав Галкін, Ольга Аросєва, Аристарх Ліванов, Володимир Стеклов і Володимир Конкін вважають, що брали участь у зйомках веселої комедії.

На знімку: добра чаклунка у виконанні Маші Шукшиної.

АНОНСИ

спецслужби витягають крутого афериста, який під час путчу примудрився вкраси з Білого дому три мільйони доларів. Тепер в обмін на свободу йому пропонують знайти алмаз «Вогненний дракон», для чого вводять у банду наркоторговців і викрадачів людей...

Реж. І. Ушаков, В. Рошин. У ролях: В. Рошин, В. П'євко, С. Воробйов, В. Цветков.

Пальметто

Новий канал, субота, 20.12.03, 22.00

Детективна екранізація роману Дж.-Х. Чейза. Журналіст Гаррі Барбер достроково звільняється з в'язниці. На нього чекає любляча і вірна жінка. Здавалося б, можна все забути і жити далі. Та Гаррі розлючений на все суспільство і не може пробачити двох років, викреслених з життя.

Реж. Ф. Шлендорфф. У ролях: Е. Шу, В. Харрельсон, К. Севінї, Дж. Гершон.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00-09.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Одвічні істини.

09.10, 11.10, 15.10, 17.30, 20.25, 22.05, 01.20 Погода.

09.15 Для тих, хто вдома.

09.30 Ситуація.

09.40 Музичні теленовини.

10.05 Док. фільм «Чарівний світ моди».

11.00 Вісті.

11.15 Для тих, хто вдома.

11.30 Абетка безпеки.

11.40 Межа.

12.05 Вітаю вас...

12.35 Для тих, хто вдома.

12.50 Закон є закон.

13.10 Худ. фільм «Летючий корабель».

14.15 Зірки, на сцену!

15.00 Вісті.

15.15 Стара колекція. Українська лірична пісня.

15.40 Союз полум'яних сердець. До 100-річчя О.Івченка. ЮНАЦЬКО-МОЛОДІЖНА СТУДІЯ «5»

16.00 Мультсеріал «Загублений світ».

16.25 Студія «5». ***

16.50 Закон є закон.

17.00 Резонанс.

17.40 Під егідою Кадуцея.

18.00 Україна: день за днем.

18.50 Вісті. Діловий світ.

19.10 Саме той.

19.30 Закон є закон.

19.40 Серіал «Утрюх по життю».

20.35 Вечірня казка.

20.50 Потеряє «Кено».

21.00 Вісті.

21.25 Діловий світ.

21.30 Мас-медіа.

21.35 Тема дня.

21.45 Світ спорту.

21.55 Ситуація.

22.00 Вісті.

22.10 Наш футбол.

22.50 Служба розшуку дітей.

23.00-01.18 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Еготера.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2 ОСВІТНІЙ КАНАЛ

10.10 Цей день в історії.

10.15 Спогади про М.Хвильового.

До 110-річчя від дня народження.

10.30 Історія української державності.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»

11.00 «Квіти». До 120-річчя від дня народження майстра народного розпису Г.Собачко-Шостак.

11.10 Концерт української музики.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

11.30 «Книга книги». Частина 1. 420 років із дня смерті Івана Федорова.

22.15 Документ. Док. фільм «Соло для Андрія Шевченка».

00.05 ТСН.

00.25 Худ. фільм «Білі піски». ▲

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

00.25 Худ. фільм «Білі піски». ▲

«ІНТЕР»

Профілактика до 14.00

14.00 ВВС. «Жива природа».

15.00 Новини.

15.05 Серіал «Будемо знайомі!».

16.05 Народна платформа.

16.10 Худ.фільм «Патріот».

18.00 Новини.

19.05 Кримінал.

20.00 Інформаційний канал «Подрибиць».

20.35 Серіал «Європейський конвой».

21.30 Серіал «Інструктор».

22.35 Серіал «Дух землі». ▲

23.40 Післязавтра.

00.15 Подрибиці. Підсумки дня.

00.35 Серіал «Вовче озеро».

02.25 Погода.

02.35 Худ. фільм «Шалене спасіння Кеті Махоун».

04.05 Серіал «Метушливе місто-4».

04.30 Худ. фільм «Чи є там життя?».

ІСТV

05.00 Ранкова музика.

05.40 Серіал «Досьє детектива Рокфорда».

06.30 Служба розшуку дітей.

06.35 300 сек/год.

06.40 Мультсеріал «Невгамовні».

07.10 Мультсеріал «Сучасне Роккове життя».

07.35 Погода.

07.45 Факти. Ранок.

07.50 Ділові факти.

07.55 Спорт.

08.00 300 сек/год.

08.05 Каламбур.

08.40 Погода.

08.45 Факти. Ранок.

09.00 Спорт.

09.05 Квартирне питання.

09.15 Серіал «Мисливець за старовиною-2».

10.50 Дівочі сльози.

11.50 Шоу О. Степаненко.

12.45 Факти. День.

13.05 Худ. фільм «Повторний шлюб».

15.00 Мультсеріал «Невгамовні».

15.10 Мультсеріал «Сучасне Роккове життя».

15.40 Мультсеріал «Чарівний світ Текса Ейворі».

16.05 Галопом по європах.

16.45 Серіал «Мисливець за старовиною-2».

17.45 Дівочі сльози.

18.35 Погода.

18.45 Факти. Вечір.

19.05 Комедійний коктейль.

19.40 Худ. фільм «Доставка».

21.35 Погода.

21.45 Факти. Підсумок дня.

22.05 Спорт.

22.10 Худ. фільм «Шалена лють». ▲

23.55 Україна енергетична.

00.25 Серіал «Графіня де Монсоро».

01.25 «Третя зміна» представляє: худ. фільм «Еліза», ▲

03.30 Худ. фільм «Дещо з губерньського життя».

СТБ

06.50 Прогноз погоди.

06.55 Худ. фільм «Уся королівська рать».

08.00 Бізнес-студія.

08.40 «Маски-шоу». Найкраще.

09.10 Серіал «Чортеня».

10.15 Худ. фільм «Спекулянт».

12.25 Час «К».

12.50 Худ. фільм «Уся королівська рать».

14.00 Вікна. Новини.

14.10 Серіал «Наш Чарлі».

15.10 Худ. фільм «Балакуча мавпа».

16.50 Серіал «Карабінери».

18.00 Вікна. Кримінал.

18.10 Вікна. Столиця.

18.20 «Маски-шоу». Найкраще.

19.00 Заборонена зона.

20.00 Голод.

21.00 Вікна. Новини.

21.20 Вікна. Спорт.

21.35 Прогноз погоди.

21.40 Вікна. Бізнес.

22.00 Італійський футбол. Серія «А».

23.10 Огляд матчів туру.

23.10 Чемпіонат України зі стриптизу. Фінал.

00.50 «Маски-шоу». Найкраще.

01.20 «Вікна». Опівночі.

01.35 Прогноз погоди.

01.40 Автостиль.

02.00 Серіал «Карабінери».

03.00 Худ. фільм «Балакуча мавпа».

04.20 Вікна. Кримінал.

НОВИЙ КАНАЛ

Профілактика до 14.00

14.00 Один за всіх.

15.05 Мультсеріал «Скубі Ду-шоу».

15.30 Мультсеріал «Ракети».

15.55 Мультсеріал «Пригоди Дигимонів».

16.20 Серіал «Бунтівний шлях».

17.15 Серіал «Сто добрих справ Едді МакДауда».

18.10 Серіал «Дикий янгол».

19.00 Репортер.

19.25 Погода.

19.40 Серіал «Маросейка, 12».

20.30 Кунсткамера the best.

21.10 «Вікна» із Д. Нагієвим.

22.20 Худ. фільм «Друга натура».

00.05 Репортер.

00.25 Погода.

00.35 25-й кадр.

00.50 Серіал «Рятувальники».

01.50 Служба розшуку дітей.

02.00 Спецрепортер.

ПЕРШИЙ КАНАЛ.

ВСЕСВІТНЯ МЕРЕЖА

07.00, 08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 02.00, 04.00 Новини.

07.10, 08.10 Добрий ранок!

09.00, 06.00 Серіал «Інспектор Деррик».

10.00 Шукачі.

10.30 Подорожі натураліста.

11.20, 03.00 Серіал «Берег мрії».

12.10 Здоров'я.

13.00 Місто жінок.

14.20 Худ. фільм «Орел і решка».

15.50 Смак.

16.10 Повернення додому.

17.30 Жарт за жартом.

18.00, 04.05 Велике прання.

19.00, 04.50 Чекай на мене.

20.00 Час.

20.30 О. Газманов. «50 — перший раунд».

23.20 Док. фільм «Пекельні батьки».

23.50 Сканер.

00.30 Подорожник.

01.00 Серіал «Общак».

02.05 Серіал «Велика любов Бальзака».

РТР

04.00 Доброго ранку, Росіє!

07.45 Худ. фільм «Прибулці в Америці».

09.35 У «Містечку».

09.45 Вісті. Чергова частина.

10.00 Вісті.

10.30 Вісті — Москва.

10.50 Коротке замикання.

11.50 Вісті тихні.

12.45 Вісті. Чергова частина.

13.00 Вісті.

13.10 Вісті — Москва.

13.30 Що хоче жінка.

14.30 Серіал «Право на захист».

15.30 Вісті. Чергова частина.

15.40 Вісті — Москва.

16.00 Вісті.

16.10 Приватне життя.

17.05 Серіал «Ундіна».

18.00 Серіал «Російські амазонки».

19.00 Вісті.

19.30 Вісті — Москва.

19.50 На добраніч, малята!

19.55 Серіал «Лінії долі».

21.00 Серіал «Врятувати і вижити».

22.00 Вісті+.

22.20 Моя срібна куля. Театр Маяковського.

23.15 Вісті. Чергова частина.

23.30 Сінемания.

00.00 Дорожній патруль.

00.15 Худ. фільм «Блакитні Гавайї».

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00-09.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Одвічні істини.
09.15, 11.10, 15.10, 18.15, 20.35, 01.45 Погода.

09.20 Для тих, хто вдома.

09.35 Ситуація.

09.45 Авторська програма О. Савенка «ЧетверТа влада».

10.30 Служба розшуку дітей.

10.50 Абетка безпеки.

11.00 Вісті.

11.15 Для тих, хто вдома.

11.30 Модна лінія.

12.00 Наша мова.

12.20 Вітаю вас...

12.45 Для тих, хто вдома.

13.00 КВК.

14.50 Закон є закон.

15.00 Вісті.

15.20 Пригоди у день Святого Миколая.

15.40 Від сусір'я до сусір'я.

16.00 Урочистості до Дня міліції України.

18.20 Надзвичайна історія полтавського Кувейту.

18.30 Фаза.

18.50 Вісті. Діловий світ.

19.10 Саме той.

19.30 Закон є закон.

19.40 Концерт-бенефіс заслуженого артиста України А. Демчука.

20.40 Вечірна казка.

20.50 Лотерея «Кено».

21.00 Вісті.

21.25 Діловий світ.

21.30 Мас-медіа.

21.35 Тема дня.

21.45 Світ спорту.

21.55 Ситуація.

22.00 Вісті.

22.05 Бути жінкою.

22.30 Національний інтерес.

23.00-01.18 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.20 Баскетбольний огляд «П'ята чверть».

01.50 У світі єдиноборств.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2 ОСВІТНІЙ КАНАЛ

10.10 Цей день в історії.
10.15 Есе В. Скуратівського «Бачу землю».

10.35 Грані пізнання.
УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»

11.00 Свято Миколая Чудотворця.
«Церква на Аскольдовій могилі».

11.30 «Людомор».

КДРТРК

12.00 За київським часом.

12.10 На своїй землі.

12.40 «Шлягер» представляє.

13.05 Краплинка.

13.30 За київським часом.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.30 Сніданок з «1+1».

07.02 ТСН.

07.30 Серіал «Бідна Настя».

09.00 Велике прання.

14.00 Серіал «Казки з безкінечної історії».

14.55 СВ-шоу.

15.30 Серіал «Друзі».

16.00 Хочу і буду.

16.35 Серіал «Інше життя». ▲

17.40 Велике прання.

18.35 Серіал «Бідна Настя».

19.30 ТСН.

20.00 ТСН. Проспорт.

20.10 ТСН. Погода.

20.15 Поле чудес.

21.20 Серіал «Пригоди мага».

22.20 Перший мільйон.

23.25 Серіал «Секс і місто». ▲

00.00 ТСН.

00.20 Серіал «Ніщо не вічне».

01.15 Серіал «Веселий гурт». ▲

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»

06.00 Новини.

06.05 «Джентльмен-шоу» та зірки гумору.

07.00 Подробиці. Економічний огляд.

07.10 Новини.

07.25 Уроки гарної поведінки.

07.45 Абетка-малюатко.

08.00 Новини.

08.20 Серіал «Інструктор».

Заключна серія.

09.00 Новини.

09.25 Київ-Трофі. «Дорога додому».

10.00 Худ. фільм «Весілля в

Малинівці».

12.00 Новини.

12.15 Интелект-шоу «LG-Еврика».

13.15 Серіал «Пекло у раю». ▲

14.05 Велике прання.

15.00 Новини.

15.05 Серіал «Будемо знайомі!».

16.00 Мультфільм.

16.25 Серіал «Європейський конвой».

Заключна серія.

17.20 N-кілометр.

17.35 Худ. фільм «Закоханий за

власним бажанням».

18.00 Новини.

19.20 Містечко.

20.00 Інформаційний канал «Подробиці».

20.35 Концерт А. Укупника «Невже 50!».

22.25 Худ. фільм «Вогняний дракон».

00.35 Світ професійного боксу.

01.15 Концерт Г.Сукачова та гурту «Недоторкані».

02.20 Погода.

02.30 Худ. фільм «Вкрадений рай».

04.30 Худ. фільм «Весілля в Малинівці».

02.20 Погода.

02.30 Худ. фільм «Вкрадений рай».

04.30 Худ. фільм «Весілля в Малинівці».

ІСТВ

05.00 Ранкова музика.

05.40 Серіал «Досъе детектива Рокфорда».

06.30 Служба розшуку дітей.

06.35 300 сек/год.

06.40 Мультсеріал «Невгамовні».

07.10 Мультсеріал «Сучасне

Роккове життя».

07.35 Погода.

07.45 Факти. Ранок.

07.50 Ділові факти.

07.55 Спорт.

08.00 300 сек/год.

08.05 Обережно, модерн!

08.40 Погода.

08.45 Факти. Ранок.

09.00 Спорт.

09.05 Коронна страва.

09.45 Серіал «Мисливець за старовиною-2».

10.45 Дівочі сльози.

11.40 Серіал «Графиня де Монсоро».

12.45 Факти. День.

13.10 Худ. фільм «Чистильник».

15.00 Мультсеріал «Невгамовні».

15.20 Мультсеріал «Сучасне Роккове життя».

15.50 Мультсеріал «Чарівний світ Текса Ейворі».

16.15 Серіал «Кенан і Кел».

16.45 Серіал «Мисливець за старовиною-2».

17.40 Дівочі сльози.

18.35 Погода.

18.45 Факти. Вечір.

19.05 Каламбур.

19.55 Худ. фільм «Що я робила цього літа».

21.35 Погода.

21.45 Факти. Підсумок дня.

22.05 Спорт.

22.10 Худ. фільм «Павуки». ▲

Перегляд нічних програм дозволений особам, яким виповнився 21 рік.

00.05 Сторінками тележурналу «Плейбой».

00.40 «Третя зміна» представляє: худ. фільм «Таємні грихи», ■

02.15 Худ. фільм «Сто дівчат і

одна у ліфті». Худ. фільм «Будні карного розшуку». Каламбур.

СТБ

06.20 Прогноз погоди.

06.25 Худ. фільм «Сповідь утриманки». ▲

08.00 Вікна. Бізнес.

08.20 Прогноз погоди.

08.25 На перший погляд. «Шрі-Ланка».

08.50 Вікна. Столиця.

09.00 «Маски-шоу». Найкраще.

09.30 Серіал «Чортеня».

10.25 Серіал «Бержерак».

11.25 Заборонена зона.

12.20 Худ. фільм «Казка».

14.00 Вікна. Новини.

14.10 Голод.

15.05 Худ. фільм «Сповідь утриманки». ▲

16.45 Серіал «Карабінери».

17.50 Вікна. Кримінал.

18.00 Вікна. Столиця.

18.10 Худ. фільм «Долина лавин».

20.00 Голод.

21.00 Вікна. Новини.

21.20 Вікна. Спорт.

21.25 Прогноз погоди.

21.30 Не час.

22.00 Чемпіонат України зі стриптизу. Фінал.

23.50 «Маски-шоу». Найкраще.

00.20 Прогноз погоди.

00.25 Сквот.

01.25 Голод.

02.25 Худ. фільм «Підричник». ▲

03.55 Вікна. Кримінал.

04.05 CDDV.

НОВИЙ КАНАЛ

06.20 Модне здоров'я.

06.25, 06.35, 07.10, 07.40, 08.20, 08.40 Підйом.

06.30 Репортер.

06.50 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».

07.30 Репортер-бізнес.

07.50 Серіал «Сто добрих справ Едді МакДауда».

08.30, 09.00 Репортер.

09.05 Серіал «Маросейка, 12».

10.20 Худ. фільм «Хто такий Гаррі Крамб?».

12.00 Модне здоров'я.

12.10 «Вікна» із Д. Нагієвим.

13.15 Худ. фільм «Майже чоловік-2».

15.05 Мультсеріал «Скубі Ду шоу».

15.30 Мультсеріал «Ракети».

15.55 Мультсеріал «Гаргульї».

16.20 Серіал «Бунтівний шлях».

17.15 Серіал «Сто добрих справ Едді Макдауда».

18.10 Серіал «Дикий янгол».

19.00 Репортер.

19.25 Погода.

19.30 Один за всіх.

20.35 Худ. фільм «Прибульці».

22.20 Кунсткамера.

23.15 Репортер.

23.35 Погода.

23.40 Зона ночі.

00.10 Серіал «Латинський коханець».

01.25 Служба розшуку дітей.

01.30 Зона ночі.

01.35 Худ. фільм «У пастці».

03.15 Зона ночі.

03.25 Серіал «Латинський коханець».

04.15 Зона ночі.

04.20 Кунсткамера.

04.55 Зона ночі.

05.00 Худ. фільм «Майже людина-2».

06.30 Худ. фільм «День весілля доведеться уточнити».

ПЕРШИЙ КАНАЛ.

ВСЕСВІТНЯ МЕРЕЖА

07.00, 08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 02.00, 04.00 Новини.

07.10, 08.10 Добрий ранок!

08.50 Сміхопанорама.

09.20, 05.00 Дог-шоу.

10.00, 19.00 Серіал «Земля любові, земля надії».

11.20, 03.30 Серіал «Берег мрії».

12.10 Програма передач на вчора.

13.00 Місто жінок.

14.20, 01.50 Док. фільм «У суботу я — король!».

15.50 Серіал «Дільниця».

17.30 Мультфільм.

17.40 Останній герой.

20.00 Час.

20.30, 04.10 Поле чудес.

21.40 Що? Де? Коли? Фінал Зимових ігор.

23.00 Основний інстинкт.

00.00 Худ. фільм «Операція «Абсолон».

05.40 Худ. фільм «Божа твар».

РТР

04.00 Добрий ранок, Росіє!

07.45 Серіал «Лінії долі».

09.45 Вісті. Чергова частина.

10.00 Вісті.

10.30 Вісті — Москва.

10.50 Мусульмани.

11.00 Вся Росія.

11.15 Москва — Мінськ.

11.30 Колосальне господарство.

11.50 Чорний генерал.

12.45 Вісті. Чергова частина.

13.00 Вісті.

13.10 Вісті — Москва.

13.30 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ». «За будь-яку ціну».

15.30 Вісті. Чергова частина.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00-09.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Одвічні істини.
09.15, 11.10, 13.55, 15.10, 15.55, 17.25, 18.45, 22.05 Погода.

09.20 Для тих, хто вдома.
09.35 Ситуація.
09.45 Серіал «Утрьох по життю».
10.45 Служба розшуку дітей.

11.00 Вісті.
11.15 Для тих, хто вдома.
11.30 Аудієнція. Посол Швеції в Україні Оке Петерсен.

12.10 Урок англійської мови № 14.
12.30 Вітаю вас...
13.00 «Сільський час» з К. Вороненко.
13.50 Абетка безпеки.
14.00 Для тих, хто вдома.
14.15 Закон є закон.
14.20 Служба розшуку дітей.
14.30 Народна служба порятунку — 01.

15.00 Вісті.
15.20 Телефон податкової — 007.
ЮНАЦЬКО-МОЛОДІЖНА СТУДІЯ «5»

16.00 Мультсеріал «Острів Пахапаху».
16.30 Студія «5». ***
16.55 Закон є закон.
17.00 «Берег надії» — «Крок до зірок». Гала-концерт дитячого благодійного фестивалю.

18.20 Зелений коридор.
18.50 Вісті. Діловий світ.
19.10 Саме той.
19.30 Закон є закон.
19.35 Концертна програма «Галерея».

20.05 Запитайте міністра. Міністр оборони Є. Марчук.

20.35 Вечірня казка.
20.40 Суперлото, Кено.
20.50 Мегалот.
21.00 Вісті.

21.25 Діловий світ.
21.30 Мас-медіа.
21.35 Тема дня.
21.45 Світ спорту.
21.55 Ситуація.
22.00 Вісті.
22.10 Вечорниці. Зустріч з Іваном Поповичем. Частина 1.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2 ОСВІТНІЙ КАНАЛ

10.10 Цей день в історії.
10.15 Німецька мова. Урок №15.
10.50 Вихід поряд.
УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»

11.00 Прем'єра. «Літературна Одеса. Срібний вік».
Народження композитора. Частина 1.

11.15 Із золотого фонду студії «Укртелефільм». І.Франко. «Для домашнього вогнища». Фільм-вистава Національного драматичного театру ім. І.Франка. Частина 1. Вступне слово професора В.Заболотної.

КДРТРК

12.00 За київським часом.
12.10 Прем'єра циклу відеofільмів «Гірськолижні курорти світу та України».

12.55 Мультфільм.
13.00 Люди і долі.
13.25 Краса і здоров'я.
13.30 За київським часом.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.30 Сніданок з «1+1».
07.02 ТСН.
07.30 Серіал «Бідна Настя».
09.00 Велике прання.
14.00 Серіал «Казки з безкінечної історії».

14.55 СВ-шоу.
15.30 Серіал «Друзі».
16.00 Хочу і буду.
16.35 Серіал «Інше життя».
17.40 Велике прання.

18.35 Серіал «Бідна Настя».
19.30 ТСН.
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 ТСН. Погода.
20.15 Серіал «Інше життя». ▲
21.20 Серіал «Пригоди мага».
22.20 Без табу з О. Герасим'юк.
23.15 Серіал «Секс і місто». ▲
23.50 ТСН.
00.10 Служба розшуку дітей.
00.15 Серіал «Ніщо не вічне».
01.10 Серіал «Веселий гурт». ▲

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»

06.00 Новини.
06.05 Мультфільм.
06.25 Бадьорого ранку!
07.00 Подорожі. Економічний огляд.

07.10 Новини.
07.25 Англійський алфавіт для дітей.

07.35 Абетка-малятко.
07.45 Арифметика-малятко.
08.00 Новини.
08.20 Народна платформа.
08.25 Серіал «Інструктор».
09.00 Новини.
09.30 Ключовий момент.
10.20 Справжній детектив «Протистояння».

10.55 Серіал «Дух землі». ▲
12.00 Новини.
12.15 Країна порад.
13.05 Серіал «Пекло у раю». ▲
13.55 Я все про Вас знаю.
14.45 Дійові особи.
15.00 Новини.
15.10 Серіал «Будемо знайомі!».
16.05 Серіал «Європейський конвой».

17.00 Серіал «Сімейні пута».
18.00 Новини.
18.05 Народна платформа.
18.10 Серіал «Трое проти всіх».
19.05 Моя сім'я.
20.00 Інформаційний канал «Подорожі».

20.35 Серіал «Європейський конвой».
21.30 Серіал «Інструктор».
22.35 Серіал «Дух землі». ▲
23.40 Дійові особи.
00.15 Подорожі. Підсумки дня.
00.40 Телевізійна служба розшуку дітей.

00.45 Сплеск культури?
01.30 Серіал «Вовче озеро».
02.20 Погода.
02.30 Худ. фільм «Новачок».
04.30 Серіал «Дух землі». ▲
05.20 Серіал «Метушливе місто-4».

ІСТV

05.00 Ранкова музика.
05.40 Серіал «Досьє детектива Рокфорда».
06.30 Служба розшуку дітей.
06.35 300 сек/год.
06.40 Мультсеріал «Невгамовні».
07.10 Мультсеріал «Сучасне Роккове життя».
07.35 Погода.
07.45 Факти. Ранок.
07.50 Ділові факти.
07.55 Спорт.

З 08.00 до 12.45 на каналі профілактичні роботи.
12.45 Факти. День.
13.15 Худ. фільм «Один проти всіх».
15.00 Мультсеріал «Невгамовні».
15.20 Мультсеріал «Сучасне Роккове життя».
15.50 Мультсеріал «Чарівний світ Текса Ейворі».
16.15 Серіал «Кенан і Кел».
16.45 Серіал «Мисливець за старовиною-2».

17.45 Дівочі сльози.
18.35 Погода.
18.45 Факти. Вечір.
19.05 Обережно, модерн!
19.40 Худ. фільм «Вбивче читиво».
21.35 Погода.
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.05 Спорт.
22.10 Худ. фільм «Убий мене знову». ▲

00.05 Серіал «Графиня де Монсоро».
01.05 «Третя зміна» представляє: худ. фільм «Основний інстинкт», ▲ 03.25 Худ. фільм «Війна. На західному напрямку». 5 серія.

СТБ

06.40 Прогноз погоди.
06.45 Худ. фільм «Бабій-2». ▲
08.00 Вікна. Бізнес.
08.20 Прогноз погоди.
08.25 Х-пансія.
08.50 Вікна. Столиця.
09.00 «Маски-шоу». Найкраще.
09.30 Серіал «Чортеня».
10.30 Подружні зради.
11.30 Заборонена зона.
12.35 Худ. фільм «Бабій-2». ▲
14.00 Вікна. Новини.
14.10 Голод.

15.05 Худ. фільм «Великий капкан, або Соло для кішки при місяці вповні».

16.50 Серіал «Карабінери».
18.00 Вікна. Кримінал.
18.10 Вікна. Столиця.
18.20 «Маски-шоу». Найкраще.
19.00 Заборонена зона.
20.00 Голод.
21.00 Вікна. Новини.
21.20 Вікна. Спорт.
21.35 Прогноз погоди.
21.40 Вікна. Бізнес.
22.00 Худ. фільм «Смертельний вузол». ▲
23.55 «Маски-шоу». Найкраще.
00.25 «Вікна». Опівночі.
00.40 Прогноз погоди.
00.45 Серіал «Карабінери».
02.00 Худ. фільм «Великий капкан, або Соло для кішки при місяці вповні».

03.30 Вікна. Кримінал.

НОВИЙ КАНАЛ

06.20 Модне здоров'я.
06.25, 06.35, 07.10, 07.40, 08.20, 08.40 Підйом.
06.30 Репортер.
06.50 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».
07.30 Репортер-бізнес.
07.50 Серіал «Сто добрих справ Едді МакДауда».

08.30, 09.00 Репортер.
09.05 Серіал «Маросейка, 12».
10.05 Худ. фільм «Велика проблема».

11.55 Модне здоров'я.
12.05 «Вікна» із Д. Нагієвим.
13.10 Худ. фільм «Ведмідь і я».
15.05 Мультсеріал «Скубі Ду шоу».
15.30 Мультсеріал «Ракети».
15.55 Мультсеріал «Гаргульї».
16.20 Серіал «Бунтівний шлях».
17.15 Серіал «Сто добрих справ Едді МакДауда».

18.10 Серіал «Дикий янгол».
19.00 Репортер.
19.25 Погода.

19.40 Серіал «Маросейка, 12».
20.30 Кунсткамера the best.
21.10 «Вікна» із Д. Нагієвим.
22.20 Худ. фільм «Спрага золота».
23.55 Репортер.
00.15 Погода.
00.25 Зона ночі.
00.30 Служба розшуку дітей.
00.35 Серіал «18 коліс правосуддя».
01.30 Зона ночі.
01.55 Худ. фільм «Вампірка». ▲
03.30 Зона ночі.
03.35 Худ. фільм «Ведмідь і я».
05.05 Зона ночі.
05.10 Серіал «Дикий янгол».
05.50 Зона ночі.
05.55 Мультфільми.

ПЕРШИЙ КАНАЛ. ВСЕСВІТНЯ МЕРЕЖА

07.00, 08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 02.00, 04.00 Новини.

07.10, 08.10 Добрий ранок!
09.00, 06.00 Серіал «Інспектор Деррик».

10.00, 19.00 Серіал «Земля любові, земля надії».

11.20, 03.00 Серіал «Берег мрії».

12.10 Чекай на мене.
12.50 Непутні нотатки.
13.10 Місто жінок.
14.20 Худ. фільм «Агенти КДБ теж захохочуться».
15.50, 20.30 Серіал «Дільниця».
17.30 Самі з вусами.
17.50, 04.05 Велике прання.
20.00 Час.

21.40 Жарт за жартом.
22.10 Худ. фільм «Розпечена субота». 2 серія.

23.20 Кремль-9.
00.10 Час.
00.30 Формула влади.
01.00 Серіал «Общага».
02.05 Серіал «Велика любов Бальзака».

05.00 Худ. фільм «Розпечена субота». 2 серія.

РТР

04.00 Добрий ранок, Росіє!
07.45 Серіал «Лінії долі».
08.45 Сам собі режисер.
09.45 Вісті. Чергова частина.
10.00 Вісті.
10.30 Вісті — Москва.
10.50 Коротке замикання.
11.50 Серіал «Врятувати і вижити».
12.50 Вісті. Чергова частина.
13.00 Вісті.
13.10 Вісті — Москва.
13.30 Що хоче жінка.
14.30 Серіал «Право на захист».
15.30 Вісті. Чергова частина.
15.40 Вісті — Москва.

16.00 Вісті.
16.10 Приватне життя.
17.05 Серіал «Ундіна».
18.00 Серіал «Російські амазонки».
19.00 Вісті.
19.30 Вісті — Москва.
19.50 На добраніч, малюки!
19.55 Серіал «Лінії долі».
21.00 Худ. фільм «30-го» знищити».
22.00 Вісті+.

22.20 Худ. фільм «30-го» знищити»
23.50 Вісті. Чергова частина.
00.05 Худ. фільм «Штемп».
02.00 Дорожній патруль.
02.15 Авторське самотніх сердець.
02.40 Серіал «Янголи Чарлі».
03.25 Канал «Євроњосьо».

РТР «Планета»

06.00 Добрий ранок, Росіє!
09.15 Серіал «Ундіна».
10.00 Вісті.
10.30 Вісті-Москва.

10.45 Док. фільм «Двое» із циклу «Долі».

11.00 Серіал «Лінії долі».
11.45 Вісті-спорт.
11.55 Що хоче жінка.
12.40 Новини культури.
13.00 Вісті.
13.10 Вісті-Москва.
13.30 Приватне життя.
14.15 Театральний архів. «Театр петровського часу».

14.40 Коротке замикання.
15.30 Вісті-спорт.
15.40 Вісті-Москва.
16.00 Вісті.
16.10 Худ. фільм «Слідством встановлено».
17.40 Серіал «FM і хлопці».
18.15 Серіал «Дикий янгол».
19.00 Вісті.
19.30 Вісті-Москва.
19.45 Новини культури.
20.05 Хто ми?
20.30 Серіал «Ундіна».
21.15 Серіал «Лінії долі».
22.00 Вісті+.

22.20 Худ. фільм «Лімузин кольору білої ночі».
23.50 «Авторитет» із Д. Кисельовим.
00.15 Новини культури.
00.40 Нічний політ.
01.05 Серіал «Дикий янгол».
01.50 Вісті-спорт.
02.00 Вісті.
02.30 Вісті-Москва.
02.45 Серіал «Ундіна».
03.30 Серіал «Лінії долі».
04.15 Худ. фільм «Лімузин кольору білої ночі».
05.45 Хроніки ХХ сторіччя.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00-09.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Одвічні істини.
09.15, 11.10, 14.45, 15.45, 17.25, 20.30 Погода.

09.20 Для тих, хто вдома.
09.35 Ситуація.
09.50 Серіал «Утрьох по життю».
10.40 Служба розшуку дітей.
10.45 Абетка безпеки.
11.00 Вісті.
11.15 Для тих, хто вдома.
11.30 Бути жінкою.
12.05 Урок французької мови № 14.
12.25 Вітаю вас...
12.50 Телефоруна.
13.25 Чорноморський лоцман.
13.50 «Classic-прем'єр» з Т. Міленіно.

14.20 Для тих, хто вдома.
14.35 Закон є закон.
14.40 Служба розшуку дітей.
15.00 Вісті.
15.10 Подорож у дитинство.
15.30 Алюр.
ЮНАЦЬКО-МОЛОДІЖНА СТУДІЯ «5»

16.00 Мультсеріал «Острів Пахапаху».
16.35 Студія «5». ***
16.55 Закон є закон.
17.00 Грані пізнання.
17.35 Ракурс.
18.00 Авторська програма Л. Лисенко «Не все так погано...».

18.30 Енергетичне поле.
18.50 Вісті. Діловий світ.
19.05 Серіал «Ундіна».
19.30 Закон є закон.
19.40 Серіал «Утрьох по життю».
20.40 Вечірня казка.
20.50 Лотерея «Кено».
21.00 Вісті.
21.25 Діловий світ.
21.30 Мас-медіа.
21.35 Тема дня.
21.45 Світ спорту.
21.55 Ситуація.
22.00 Вісті.
22.05 Авторська програма О. Савенка «ЧетверТа влада».
22.40 Експосвіт.
23.00-01.18 ТРК «Ера».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2 ОСВІТНІЙ КАНАЛ

10.10 Цей день в історії.
10.15 Урок англійської мови № 15.
10.30 Освітнянські новини.
10.40 Наша мова.
УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»

11.00 І.Франко. «Для домашнього вогнища». Фільм-вистава Національного драматичного театру ім. І.Франка. Частина 2.

КДРТРК

12.00 За київським часом.
12.10 Оплески, оплески.
12.40 Історія однієї картини.
12.55 Лікар Роман Довженко рекомендує.

13.00 Хіт-базар.
13.25 Краса і здоров'я.
13.30 За київським часом.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.30 Сніданок з «1+1».
07.02 ТСН.
07.30 Серіал «Бідна Настя».
09.00 Велике прання.
14.00 Серіал «Казки з безкінечної історії».
14.55 СВ-шоу.
15.30 Серіал «Друзі».
16.00 Хочу і буду.
16.35 Серіал «Інше життя».
17.40 Велике прання.
18.35 Серіал «Бідна Настя».
19.30 ТСН.
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 ТСН. Погода.

20.15 Серіал «Інше життя». ▲
21.20 Серіал «Пригоди мага».
22.25 Я так думаю. «Берія: кат чи реформатор?».
23.20 Серіал «Секс і місто». ▲
23.55 ТСН.

00.10 Служба розшуку дітей.
00.15 Серіал «Ніщо не вічне».
01.10 Серіал «Веселий гурт». ▲

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»

06.00 Новини.
06.05 Камера сміху.
06.40 Мультфільм.
07.00 Подорожі. Економічний огляд.

07.10 Новини.
07.25 Англійський алфавіт для дітей.
07.35 Абетка-малятко.
07.45 Арифметика-малятко.
08.00 Новини.
08.20 Народна платформа.
08.25 Серіал «Інструктор».
09.00 Новини.
09.30 Караоке на майдані.
10.20 Усе для тебе.

10.55 Серіал «Дух землі». ▲
12.00 Новини.
12.15 Країна порад.
13.05 Серіал «Пекло у раю». ▲
13.55 Я все про Вас знаю.
14.45 Дійові особи.
15.00 Новини.
15.15 Шанс.
16.05 Серіал «Європейський конвой».

17.00 Серіал «Сімейні пута».
18.00 Новини.
18.05 Народна платформа.
18.10 Серіал «Трое проти всіх». Заключна серія.
19.05 «Джентльмен-шоу» та зірки гумору.
20.00 Інформаційний канал «Подорожі».

20.35 Серіал «Європейський конвой». Заключна серія.
21.30 Серіал «Інструктор». Заключна серія.
22.35 Худ. фільм «Європейський конвой. Кіно про кіно».

23.20 Перехрестя кохання.
00.20 Подорожі. Підсумки дня.
00.45 Телевізійна служба розшуку дітей.

00.50 Перша експедиція.
02.00 Серіал «Вовче озеро».
02.50 Погода.

03.00 Худ. фільм «Замислюючи вбивство».

04.25 Серіал «Дух землі». ▲

05.15 Серіал «Метушливе місто-4». Заключна серія.

ІСТV

05.00 Ранкова музика.
05.40 Серіал «Досьє детектива Рокфорда».
06.30 300 сек/год.
06.40 Мультсеріал «Невгамовні».
07.10 Мультсеріал «Сучасне Роккове життя».

07.35 Погода.
07.45 Факти. Ранок.
07.50 Ділові факти.
07.55 Спорт.
08.00 300 сек/год.
08.05 Обережно, модерн!
08.40 Погода.
08.45 Факти. Ранок.
09.00 Спорт.
09.05 Кримінальні історії.
09.45 Серіал «Мисливець за старовиною-2».

10.45 Дівочі сльози.
11.40 Серіал «Графиня де Монсоро».

12.45 Факти. День.
13.10 Худ. фільм «Вбивче читиво».
15.00 Мультсеріал «Невгамовні».
15.20 Мультсеріал «Сучасне Роккове життя».
15.50 Мультсеріал «Чарівний світ Текса Ейворі».

16.15 Серіал «Кенан і Кел».

16.45 Серіал «Мисливець за старовиною-2».

17.45 Дівочі сльози.

18.35 Погода.

18.45 Факти. Вечір.

19.05 Обережно, модерн!

19.40 Худ. фільм «Чистильник».

21.35 Погода.

21.45 Факти. Підсумок дня.

22.05 Спорт.

22.10 Кримінальні історії.

22.40 Худ. фільм «Основний інстинкт». ▲
01.15 «Третя зміна» представляє: худ. фільм «Павуки». ▲ 03.00 Худ. фільм «Війна. На західному напрямку». Заключна серія. Обережно, модерн!

СТБ

06.25 Прогноз погоди.
06.30 Худ. фільм «Убивство на Ждановській».
08.00 Вікна. Бізнес.
08.20 Прогноз погоди.
08.25 Непровінція.
08.50 Вікна. Столиця.
09.00 «Маски-шоу». Найкраще.
09.30 Серіал «Чортеня».
10.30 Серіал «Берж

Дорога в нікуди

У Франкфурті-на-Майні закінчився судовий процес над п'ятьма вихідцями з України та одним — із Латвії, котрих обвинувачували в торгівлі людьми, сутенерстві, ухилянні від сплати податків (у «Голосі України» від 13.09.03 р. розповідалося про його початок). Свідками в справі були жертви — 26 жінок, котрі після затримання поліцією стверджували, що підсудні заманили їх у Німеччину, пообіцявши роботу офіціанток або доглядачок за старими чи хворими. Насправді дівчатам довелося працювати в будинках розпусти.

Днями суд оголосив вирок: ватажка злочинної групи Олександра Левакова засуджено до п'яти років позбавлення волі, Олександра Якубовського з Полтави — до трьох років і шести місяців, Сергія Швидкого з Кременчука, Валерія Колесника з Черкас, Валерія Дундукова з Херсона — до двох років. Усіх засуджено за сутенерство.

Цей процес, як, утім, і інші, котрі ще тривають у кількох містах, на початку слухання справи набув широкого розголосу: торгівля живим товаром у Німеччині виявляється і нещадно карається. А тут — сотні українок, котрих

їхні співгромадяни змусили займатися проституцією. Вона в Німеччині легалізована, але лише для тих, хто має німецький або паспорт країн ЄС, а також дозвіл на роботу. Тому долею бідних і обдурених українських жінок почали перейматися різноманітні громадські організації, їм призначено державних адвокатів.

Олександр Леваков — колишній киянин, а нині житель Франкфурта-на-Майні, організував туристичну агенцію у Йошкар-Олі з філією у Москві. Вона через оголошення в пресі вербувала дівчат на роботу в Німеччині — офі-

ціантками, гувернантками чи доглядачками за хворими. Оскільки в бажаючих одержати цю роботу не було грошей на оформлення документів і квиток на проїзд, то все оплачувала «фірма». Але з умовою, що вони їх відпрацюють. Або повернуть, коли зароблять.

У Франкфурті-на-Майні, куди дівчата приїжджали, їх зустрічав або сам Леваков, або його помічники. Вони відвозили прибулих на квартиру, де й повідомляли про те, де вони працюватимуть. Трудитися було де: і в самому Франкфурті, і в містах-супутниках достатньо будинків розпусти, «нічних клубів» і «саун», котрі надають клієнтам сексуальні послуги. У пана Левакова ця справа була добре зорганізована.

Леваков і компанія під час процесу твердили, що попри оголошення про роботу «офіціантками» їхні клієнтки ще до від'їзду в Німеччину знали, що робитимуть насправді. Та й адвокати підсудних найпростішими запитаннями заганяли жертв примусу в глухий кут. Приміром, про те, як дівчата уявляли, що працюватимуть гувернантками чи навіть офіціантками, не володючи німецькою бодай на побутовому рівні? Та ще й маючи паспорти з туристською візою строком на один місяць? І до якої межі може бути наївною жінка, вирушаючи в іншу країну, часом з фальшивим паспор-

том, і довіряючись зовсім незнайомому чоловікові?

Та й дівчатам, котрі давали свідчення в суді про те, що їх було обдурено і проституцією вони займалися з примусу, важко було повірити. Навіть попри співчуття, бо деякі з них ще зовсім юні, а пройшли через такий бруд, що й уявити лячно. Навіть коли взяти до уваги їхній страх за свою долю в майбутньому, що цілком природно: терміни ув'язнення їхніх кривдників закінчаться, і вони вийдуть на свободу. Якщо в протоколі про затримання поліцією дівчата сказали, що їх змусили займатися проституцією і що сутенери поводитися з ними брутально й били, то під час процесу стверджували, що не пам'ятають чи забули ті чи інші свої попередні твердження. Та й били не їх, але вони чули, що таке траплялося з іншими.

Адвокати засуджених певні, що дівчата, затримані в поліцейських облавах, свідчили проти своїх роботодавців тому, що їм порадили це захисники: адже в такому разі вони одержували можливість ще на деякий час, поки триває процес, залишитися в Німеччині. Погодившись бути свідками на суді, дівчата, поки тривало слідство, а воно тривало понад рік, потрапляли під дію програми із захисту свідків. Тобто держава й громадські організації із захисту прав жінок узяли їх на своє утримання, забезпечивши жит-

лом, одягом, харчуванням, сплачуючи за мовні або факсові курси (якщо котра захотіла б чогось навчитися), охорону, адвокатів.

Хоч як наполягали адвокати жертв, німецькому суду не вдалося довести, що дівчат обманом заманили в Німеччину й що проституцією вони займалися з примусу: членів злочинної групи Олександра Левакова засудили лише за сутенерство. Адже гроші, що їх заробляли нелегальні повії, наповнювали не їхні гаманці, а кишені сутенерів, котрі, зрозуміло, не поспішали сплачувати з них податки, що в Німеччині є не меншим злочином, ніж торгівля людьми.

Тим часом частина жіночих правозахисних організацій вважає рішення суду несправедливим. Їхні представники стверджують, що суд розглядав справу «скопом», адже серед жертв Левакова є й такі, котрі насправді розраховували одержати обіцяну роботу офіціантки, а їм довелося стати повіями. Втім, жодна з таких дівчат не оскаржила рішення суду, хоч можливість для цього в них була.

Однак є жіночі організації, котрі розглядають цю справу геть прагматично. Приміром, керівник організації із захисту соціальних і політичних прав жінок «Дона Кармен» Джаніта Розвіта Геннінг вважає, що жінкам, котрі хочуть працювати повіями, треба дати на це офіційний дозвіл, як і на будь-яку іншу роботу. «Українські жінки, котрі були свідками на процесі, — справді жертви, — каже вона. — Бо віддавали зароблені гроші сутенерам. Але жодна з них не є жертвою примусу: вони са-

мостійно приїхали до Франкфурта, їх не утримували під вартою, вони могли вільно пересуватися і мали мобільні телефони. Тобто кожна з них могла безперешкодно звернутися по допомогу чи в поліцію, чи в будь-яку з жіночих організацій — номери телефонів можна побачити в багатьох місцях. Але жодна з них цього не зробила. Проте, що їх змусили займатися проституцією, вони заявили, лише потрапивши в поліцейські облави».

Джаніта Розвіта Геннінг також вважає, що й поліцейські облави, й судові процеси не завадять жінкам, які хочуть займатися проституцією, пробиратися в Німеччину чи країни Європейського союзу. Що вони й роблять. То чи не краще легалізувати їхню працю (а на неї в Німеччині є попит), щоб жінки були захищені від тих проблем, які вони мають, працюючи нелегально? Принаймні, на думку пані Геннінг, це краще, ніж створювати їм перепони під час одержання віз у німецьких консульствах, коли під підозру потрапляють усі без винятку представниці жіночої статі...

Суд над сутенерами у Франкфурті-на-Майні закінчився, інші тривають. Кажуть, що й там хід подій розгортається так само. Однак це не зупиняє ані українських дівчат, котрі їдуть до Німеччини заробляти саме в такий спосіб, ані наших хлопців, що шукають тут для них клієнтів. Поки німці ведуть боротьбу з торгівлею живим товаром, наші люди продають у борделі своїх людей...

Валентина ПИСАНЬКА.
Франкфурт-на-Майні.

МОЗАІКА

В Ізраїлі євреї — нацменшина

Демограф з університету міста Хайфи встановив, що на територіях Ізраїлю, Західного берега та сектора Газа євреї становлять національну меншину. Коментуючи інформацію про можливий приплив іммігрантів із країн Західної Європи, учений зазначив: якщо в найближчі 17 років цього не станеться, то населення регіону збільшиться «переважно за рахунок бідних палестинців».

Чому «співають» скрипки Страдиварі?

Особливе звучання скрипок Антоніо Страдиварі може бути пов'язане з особливими кліматичними умовами, у яких було вирощено деревину, що стала матеріалом для інструментів італійського майстра. Так вважають науковці Колумбійського університету.

Страдиварі створив свої найкращі скрипки на початку XVIII століття, коли завершувався кліматичний період, відомий як «мінімум Маундера». Цей період (з 1645 по 1715 рік) характеризувався низькою сонячною активністю, значним зниженням середньорічної температури на Землі, тривалішою зимою та коротким літом. В умовах похолодання дерева сповільнили ріст, кільця потонкішали, а деревина — стала щільнішою. Її структура й визначила особливі акустичні властивості скрипок, вважають учені.

ФОТОФАКТ

Сеул. Мавпочка на ім'я Аронг готується привітати всіх з наступаючими святами.

ФОТОФАКТ

У Сполучених Штатах — найсильніший за останні десятиліття снігопад, унаслідок якого вже загинуло п'ять осіб. Усі вони стали жертвами автокатастроф. Комунальні служби не встигають розчищати дороги і закликають на допомогу добровольців. Снігові завали сягають двох метрів заввишки. Збитки, що їх завдала стихія, становлять уже кілька мільйонів доларів.

Торжество митників і... контрабандистів

ОТАКОЇ!

Коли елітний поїзд «Київ—Варшава» вирушав з першого (теж елітного) перону, на весь вокзал зазвучав «Полонез» Огіńskiego. У цей момент мені на якусь долю секунди навіть здалося, що я від'їжджаю не з Києва, а з якогось європейського міста. Але перетин україно-польського кордону розвіяв геть усі мої «євроінтеграційні» думки. Отож про все по черзі.

Потяг під'їхав до кордону десь о 23.00. Звичайно, всім нормальним людям хотілося спати. Тому світло в купе всі зменшили. Коли ж до першого вагона заходили наші чи їхні прикордонники, світло врубали «на повну котушку». А вагонів у поїзді не менше восьми. Тож часто світло врубалось, але ніхто не заходив! Цей спосіб знуцання нагадав «Сад Гетсиманський» Івана Багряного, коли енкаведисти кожні п'ять-десять хвилин вмикали і вимикали світло... Проте наші прикордонники пропус-

тили нас дуже швидко, і, за винятком гри «світло—тінь», нічого особливого не сталося...

Початок першої ночі... Україна вже позаду... Прощавай, сон — усі чекають на польських прикордонників. І тут до мого купе (а я їхала одна) заходять троє осіб зі свертлами фірми «Бош», піднімають килим і починають... свердлити дірки. На моє, трохи дурнувато, запитання, що сталося, людина не відомої мені посади, посміхаючись на 32 зуби, відповіла: «Дірочка!». Таких «дірочок» він насвердлив у

підлозі штук із десять! Потім прибіг провідник і дуже толерантно перевів мене до іншого купе. Коли я запитала в нього, у чому річ, він спитав, чи я раптом не з контрольного відділу... Я була не з контрольного відділу, тому відповіді не отримала. В іншому купе сиділа жінка (як потім з'ясувалося, контрабандистка). Вона відкрила мені таємницю того, що відбувається. Пояснила коротко: «Сigaretы ишут!».

Тим часом наш вагон розбирали, як конструктор «Лего». Знімали полиці, розбивали підставки, свердлили підлогу, демонтували щось над вікнами, стукали по стінах тощо. Коли через п'ятнадцять хвилин я вийшла на коридор вагона, в мене було враження, що на нас напали і обстріляли бандити. Бо все було поламано, а на

підлозі світилися дірки, мов від куль.

Потім я стала свідком торжества польських митників: величезними мішками вони витягали контрабандні блоки цигарок. Уже за кілька хвилин (після того, як ми перетнули польський кордон) я побачила торжество українських контрабандистів: у кульках вони переможно тягли до своїх купе такі самі блоки цигарок. Я хотіла розпитати в жінки навпроти про її «контрабандне» життя, але після перетину кордону вона таємничо зникла. Ось і все.

Р. S. Жоден польський митник навіть не поцікавився, що у футлярі моєї гітари. Їм байдуже. Хоч скрипка Страдиварі. ВОНИ ШУКАЮТЬ ЦИГАРКИ!

Тетяна ПАСОВА.
Варшава.

Думки розійшлися

Більш як 1200 спостерігачів із європейських демократичних організацій стежили за перебігом парламентських виборів у Росії.

Глава місії спостерігачів ПАРС Девід Аткинсон серед недоліків у організації та проведенні думських виборів у Росії відзначив те, що до виборчих списків окремих російських партій було внесено «відповідальних державних осіб», які раніше заявляли, що не мають наміру брати участь у роботі Державної Думи в разі їх обрання. На думку європейського

парламентаря, «це вводить в оману виборців і є деякою мірою обманом».

Великим недоліком виборів, що відбулися в Росії, названо «широке використання адміністративних ресурсів на користь конкретної партії». Представники ПАРС зазначили, що в державних ЗМІ під час виборчої кампанії спостерігався «фаворитизм». Навіть посол США в Москві Олександр Вершбоу наголосив, що «адміністративний ресурс широко використовувався для підтримки прокремлівських партій, а державні

ЗМІ систематично представляли ці партії у позитивному світлі, інші ж — у негативному».

У заяві ОБСЄ, процитованій вище, зроблено висновок про те, що основне враження від усього виборчого процесу можна охарактеризувати як регрес демократії в Росії. Мова дійшла навіть до того, що в ОБСЄ може бути порушене питання про виключення РФ із цієї організації.

А в Росії зовсім інша думка про вибори, що відбулися. За словами президента Володимира Путіна, держава забезпечила

чесні, вільні та відкриті вибори. Глава російської держави навіть зробив реверанс у бік правих, які програли, — «Яблока» та СПС. Він заявив, що всі їхні ідеї та кадрові можливості будуть затребувані керівництвом країни.

Рада Федерації призначила вибори президента Росії на 14 березня 2004 року. За це рішення проголосували 142 члени верхньої палати російського парламенту. Тих, хто голосував проти або ж утримався, не було.

Віктор ТИМОШЕНКО,
Москва.

Песимістів побільшало, та оптимістам хвилюватися не варто

Напередодні саміту Євросоюзу, від якого очікують затвердження Конституції ЄС, несподівано з'ясувалося: громадська підтримка самого союзу в його країнах-членах зменшується. Це засвідчило опитування, проведене Євробарометром — соціологічною службою ЄС. Порівняно з березнем, констатують соціологи, кількість прихильників союзу знизилася на 6%, водночас тих, хто вважає союз поганою ідеєю, зросла на 4%. Утім, співвідношення тих, хто за і проти об'єднаної Європи, все одно відчутно на її користь: 48 і 15 відсотків відповідно. Єдиною країною, де євроскептики переважають єврооптимістів, є Велика Британія — 29% проти, тоді як 28% — за. Ну, а найбільша щільність євроентузіастів у Люксембургу — 77% населення.

Опитування також засвідчило, що загалом громадяни ЄС виступають за ухвалення Конституції союзу — 62%, тоді як лише 10% проти. Водночас дещо підупала популярність єдиної європейської валюти: кількість її недоброзичливців у тих державах, які перейшли на євро, збільшилася на 9% і становить тепер 28%. Але все-таки 67% прихильників євровалюти є гарним свідченням міцності її позицій не лише в обмінних пунктах, а й у серцях європейців.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Ще 250 мільйонів

Рада директорів Світового банку (СБ) прийняла рішення про виділення Україні кредиту в сумі 250 млн. дол. у рамках другого траншу програмної системної позики (ПСП-2), **повідомляють «Українські новини».**

Одразу Україна одержить 75 млн. дол. із загального обсягу кредиту. Решту 175 млн. СБ надасть після виконання Україною всіх умов надання ПСП-2. Кредит виділяється терміном на 20 років, протягом перших п'яти років він буде безпроцентний.

Кошти буде надано для підтримки «конкретних досягнень України у справі здійснення структурної реформи уряду». Проект спрямований на допомогу Україні в питаннях фінансового контролю, прав на приватну власність, підзвітності державного сектора, а також на природоохоронну діяльність.

Як повідомлялося, попередній кредит ПСП у розмірі 250 млн. дол. СБ виділив Україні у вересні 2001 року.

прибічників і колишніх членів його уряду.

Проте якщо экс-президент — проблема для нової влади швидше надумана, то Автономна Республіка Аджарія і її глава Аслан Абашидзе — цілком реальна. Сьогодні Батумі сміливо можна вважати центром опозиції. Після зустрічей з Абашидзе таких впливових опозиційних діячів, як Ірина Сарішвілі-Чантурія, лідер Лейбористської партії Шалва Нателашвілі та головний соціаліст Гру-

зії Вахтанг Рчеулшвілі, з'ясувалося, що позачерговим президентським виборам може бути оголошено бойкот. Це означає вихід автономії із правового поля Грузії. А переможцєві на виборах загрожує перспектива стати президентом... Тбілісі.

У зв'язку з цим прийнято рішення, що Ніно Бурджанадзе в найближчі два-три дні відвідає Батумі й проведе переговори з Асланом Абашидзе.

Тамаз ЛОМСАДЗЕ.
Тбілісі.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ Стокгольм—Осло

Вручено премії

У Скандинавії вручено найпрестижніші наукові нагороди планети — Нобелівські премії. Урочисті церемонії пройшли в столицях одразу двох держав: Швеції і Норвегії. У Стокгольмі нагородили фізиків, хіміків, медиків, переможців у галузі економіки та літератури, а в Осло вручили знамениту «Премію миру». Вперше її одержала жінка-мусульманка — суддя з Ірану Шерин Епаді.

■ Белград

Сербія відкидає план ООН

Уряд Сербії відкинув запропонований ООН проект нормалізації ситуації в Косово, обговорення якого міністрами закордонних справ країн ЄС відбулося 10 грудня в Брюсселі. Уряд Сербії невдоволений тим, що в цьому документі не враховано принципів питання повернення 200 тис. сербських біженців і реституції нерухомості. Віцепрем'єр сербського уряду Небойша Чович заявив, що прийняття документа призведе до відторгнення Косово від Сербії.

■ Брюссель

Євросоюз готовий прийняти Румунію і Болгарію

Більшість міністрів закордонних справ країн—членів Євросоюзу висловилися в ході зустрічі в Брюсселі за вступ Болгарії і Румунії до ЄС з 1 січня 2007 року. У свою чергу, глави МЗС Бельгії, Німеччини та Нідерландів дотримуються думки, що з визначенням точної дати цієї події поспішати не слід. Переговори з приєднання Болгарії і Румунії до ЄС плановано завершити в 2004 році.

■ Джакарта

Сварка закінчилася перестрілкою

В індонезійській провінції Калімантан військовослужбовці і поліцейські влаштували перестрілку, посварившись з приводу розслідування ДТП. У результаті загинув один військовослужбовець, одного поліцейського поранено. Першими перестрілку почали військові, котрі звинуватили поліцію в потуранні водію, чий автомобіль врізався в їхню машину. У самій аварії постраждало троє військовослужбовців.

■ Тбілісі

Проти диференційованого підходу

Нові грузинські керівники заявили, що введення Росією полегшеного візового режиму для жителів Аджарії принижує Грузію, що це недружній крок, і відповідь буде гідною. У вівторок Росія ввела полегшений візовий режим для жителів Аджарії, автономії у складі Грузії. У Тбілісі рішення Москви вважають свідченням «диференційованого підходу до питання територіальної цілісності Грузії».

■ Багдад

Вибух біля бази США

У результаті нападу на військову базу США в Талль-Афарі на півночі Іраку поранено 60 американських військовослужбовців. Як повідомляє арабський телеканал «Аль-Джазіра», п'ятеро з них перебувають у важкому стані. Також знищено щонайменше 10 військових машин. Талль-Афар розташований приблизно за 60 км на захід від міста Мосул. Біля бази було підірвано автомобіль, начинений вибухівкою.

Фото Рейтер.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформгентств.

Фото АП.

Як повідомили «ГУ» заступник начальника прес-служби українського МЗС Олександр Горьков, наших співгромадян серед жертв теракту не виявлено. Оскільки поки що пізнано не всіх потерпілих, українське посольство в Москві тримає ситуацію під контролем. Нині 11 осіб перебувають у московських лікарнях, стан чотирьох із них оцінюють як тяжкий.

Президент Росії Володимир Путін заявив, що нинішній вибух вписується у схему інших нещодавніх інцидентів у Росії, пов'язаних з війною в Чечні. Водночас правоохоронні органи не виключають і кримінальних розбірок, адже в будинку «Націоналю» розташовано багато комерційних фірм. Ще не зрозуміло, що ж було мішенню нападників, хоча є версія про те, що їхньою метою був будинок російського парламенту. Як повідомив один з очевидців події, дві жінки запитали у нього адресу Держдуми, а незабаром після цього прогрімів вибух.

Тим часом у Москві запроваджують додаткові заходи безпеки. За словами начальника управління інформації і громадських зв'язків ГУВС столиці Кирила Мазуріна, для запобігання можливих терактів у білокам'яній планується збільшити кількість міліцейських патрулів на вулицях.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Шеварднадзе радять 4 січня виїхати з Грузії

Саме на це число в країні призначено вибори. А пораду колишньому президентові дав один з найімовірніших кандидатів на посаду президента Грузії Михайло Саакашвілі. Він мотивував своє побажання напруженою внутрішньополітичною ситуацією і «міркуваннями безпеки». Не забуває про існування Шеварднадзе й в. о. президента Ніно Бурджанадзе. Вона звернулася до нього з проханням не втручатися в поточні справи країни перед виборами. Ну а хтось від слів вирішив перейти до погроз, і на третьому поверсі житлового будинку, в якому мешкає дочка экс-президента Манана Шеварднадзе, знайшли зведену гранату...

Чим саме заважає Едуард Шеварднадзе революціонерам? Як пускають спостерігачі, справа у погано контрольованій ситуації в

країні, символом нещастя якої для багатьох став Шеварднадзе. І грузинська прокуратура порушує чи піднімає старі справи стосовно його

Земле моя, всеплодющая мати...

Олександр ЖУК зростає у затишному містечку Золотоноша на Черкащині. Після школи 1974 року вступив до сільгоспакадемії на ветеринарний факультет. По закінченні одержав направлення на Бориспільщину, де починав працювати ветлікарем господарства, а невдовзі — головним ветеринарним лікарем району. Потім був призначений начальником управління ветеринарної медицини Київської області, а нині вже третій рік очолює Бориспільську райдержадміністрацію.

Життя тісно пов'язалося із земними турботами, втратами, здобутками і, за словами Олександра Жука, щоразу, підбиваючи підсумки прожитого й пережитого, наче повторюєш в серці рядки поезії Івана Франка: «Земле моя, всеплодющая мати...».

— Олександр Васильовичу, хоч часи й міняються, але однаково всі дороги ведуть до Рима, а в районі — до голови райдержадміністрації. Як фінішується у цей складний, почасти драматичний рік?

— Справді драматичний. Бо сподівалися, що хоч половина озимини залишиться дозрівати до жнив, а коли весною вийшли в поле, то злякалися: із засіяного перезимувало менш як 20 відсотків.

— На часі було кричати «караул — рятуйте»?

— Головне — не розгубилися. Зібрали людей, фахівців, агрономів і взялися пересівати. Сіяли ярові пшеницю та ячмінь, горох і кукурудзу, під яку відвели понад сім тисяч гектарів. Результат (голова райдержадміністрації усміхається) парадоксальний: через несприятливі умови район має зерна більше, ніж торік — 68,8 тисячі тонн проти торішніх 63 тисяч. Щоправда, озимої пшениці на харчові цілі не вистачить, майже весь урожай залишили на насіння. Як і скрізь, також

одержали завдання зробити регіональний запас зерна... — Навчені минулим гірким досвідом?

— Атож. Для району запас обчислено у сім тисяч тонн зерна. Чотири тисячі ми вже «заховали» на хлібоприймальних пунктах, як НЗ. Його продадуть за командою хлібозаводам — київським, яготинським чи переяслав-хмельницьким, коли у цьому буде потреба. А три тисячі тонн продамо людям, щоб було з чим зимувати.

— Селяни самі хліб печуть?

— Та ні. Зерно — це не лише хліб. У селянському господарстві це і поросля, і курча, і теля, й усяка живність. А хліб за багаторічної традицією наші підприємці купували на київських хлібозаводах. Бориспільців це влаштовувало: хоч його тут продавали на кілька копійок дорожче, ніж у Києві, зате якість задовольняла. Та й столичним хлібозаводам не байдуже: немає проблем з реалізацією. Але віднедавна Київський міський голова Олександр Омельченко почав

Фото Івана ЛАЗНОКА.

бориспільців зобиджати. Не лише нас, а й інші приміські райони. Столична держадміністрація порекомендувала київським хлібозаводам для таких одержувачів, як ми, підвищити ціни задовго до того, як це сталося в Києві. Що було й зроблено, відпустити нам хліб почали на 20 відсотків дорожче.

— Вас це засмутило?

— Ми практики. Раз справа так повертається, то чи не краще мати свій хлібозавод. Уже й інвестори зацікавилися, і адресу для нього прикинули — в районі села Матусівка. Технологія відпрацьована, нескладна, будемо думати.

Для малозабезпечених сімей, яких налічується до трьох тисяч, на сесії райради прийняли рішення про грошову дотацію на хліб. А на три категорії основних хлібів ціну беремо під контроль, щоб прибуток не перевищував п'ять відсотків.

— Олександр Васильовичу, багато фахівців, а ще біль-

ше політиків і зліва, і справа стверджують, що реформи на селі опинилися у глухому куті, що вони не вдалися.

— Я вважаю, що реформи не не вдалися, а реалізуються з великим скрипом, повільно та й із помилками. У районі 18 тисяч селян одержали сертифікати на земельні наділи. Це — майже 100 відсотків тих, хто має на це право. Залишився один радгосп «Вишеньківський», та й то лише тому, що перебуває у стадії банкрутства.

— Селяни у переважній масі одержані наділи не обробляють, і зрозуміло чому. Віддають паї в оренду. В районі 24 орендних сільгоспдприємства з незалежними статутами орієнтовані на ринкові стосунки, а про результати питають з вас, як колись з першого секретаря райкому партії: за зерно, м'ясо, молоко тощо. І якщо справи кепські, з вами як з

керівником можуть розпрощатися. Чи не через це дехто думає, що реформа на селі не знає, куди йти далі?

— Питати будуть завжди. А особливо у цей перехідний період. Хоча відповідно до законодавства держадміністрація не повинна втручатися в господарські справи. Візьмімо фермерів. Нині маємо їх понад сто. Серед них є господарі, наприклад, Олександр Сокіл чи Євгеній Канарейкін, які взяли в оренду до тисячі гектарів землі і демонструють, як можна хазяйнувати на наших полях. А трапляються й недбайливі. Відділ земельних ресурсів має за цим процесом постійно наглядати. І якщо фермер, узявши землю, не може дати їй раду, ставити питання про позбавлення такого фермера права на оренду.

Скористалися ми і таким правом, як ініціювання збо-

■ ■ ■
Про результати питають з вас, як колись з першого секретаря райкому партії: за зерно, м'ясо, молоко тощо. І якщо справи кепські, з вами як з керівником можуть розпрощатися

рив у господарстві, де керівник, як ви кажете, може «пити та гуляти». Але ніхто з представників адміністрації не піднявся на трибуну із закликом висловити йому недовіря. Вирішувала громада. Люди його вибирали, вони й визначилися.

Головне, допомогти людям розібратися зі справами у господарстві та реалізувати свої права, і вони самі вирішать, з ким їм

працювати. Люди тепер не злякані.

— І все-таки з допомогою яких важелів опануєте ситуацію серед стихії орендних стосунків, що склалися на селі?

— Головний наш важіль — координувати дії орендних підприємств, налагоджувати співпрацю між ними. Наше управління сільського господарства володіє всією інформацією в районі, яка весь час змінюється. Ми знаємо можливість господарства співпрацювали між собою, допомагали одне одному, будували на цих стосунках свою перспективу. Між іншим, чогось аж надто нового тут немає. Свого часу я об'їздив майже всю Німеччину і Голландію і бачив, як тамтешні фермери кооперуються саме у такий спосіб. Адже, скажімо, повний набір сільгосптехніки там мають лише великі і багаті господарства. А решта співпрацюють. Але ж врахуйте досвід, коли на в'їзді до котрогось із фермерських господарств можна прочитати напис: засновано 1729 року.

— Великі й багаті господарства є вже й на Бориспільщині?

— Об'єдналися колишні господарства сіл Мала і Велика Олександрівка, Чубинка, Сінківка, Рогозів. Тепер це ЗАТ «Агро-Регіон» має дев'ять тисяч гектарів орної землі, 1000 корів та півтори тисячі молодняка. Голова

Вони прийшли, щоб казку

ЗЕМЕЛЬНА АРИФМЕТИКА

Якщо не сенсаційного, то майже вибухового резонансу несподівано дістало повідомлення про те, що у Дніпропетровській області вже навіть змінюють русло Дніпра та незаконно захоплюють земельні ділянки в його прибережних захисних зонах. Мабуть, тому, що це дійсно дико, і в інших регіонах сприймається ще нечуванім і небаченим, немислимим злом.

А на Дніпропетровщині насправді це почалося давно. Ще в останні роки радянської влади. Хоч особливого розмаху набуло такі з настанням наших часів. Якось мені довелося мандрувати рідним краєм по Дніпру в бік Запоріжжя, Самарою там, де вона протікає, розгалужуючись «рукавами», новомосковськими лісами, а також начебто найчистішою в Європі річкою Оріль. Леле, що довелося побачити! Суцільні новобудови біля річок та їхніх заплав переважно приватних особняків. Щонайменше на два-три поверхи. Огороджених до самісіньких берегів високими парканами — жодний собака їх не перескочить. Разом з чималими ділянками землі. Там і тут цілі села втрачали вільний доступ до річок, оскільки ті смуги, котрі одні називали захисними, а інші обов'язковими смугами відчуження, мало не навипередки перетворювалися на чийсь власні. Коли «стороннім» підхід до води справді заборонено.

Вражений побаченим, я одразу завітав до обласної прокуратури, яку тоді очолював Григорій Ворсинов. Як же так, запитав я його, як це все розуміти? «Тільки як свавілля і беззаконня!» — твердо відповів Григорій Трохимович. І раптом додав:

— А все, що збудоване незаконно, має бути знесено. Бульдозером!

Згодом до того самого Ворсинова я приходив, коли в Дніпропетровську мало не в кожному кварталі заходилися споруджувати бензоколонки та стоянки для автомашин. І чимало з них, в ліпшому разі, за 20—50 метрів від

Дніпра, а то й прямісінько «в березі».

— Це справді схоже на божевілья і стихійне лихо, — погодився, пам'ятаю, Григорій Трохимович. — До того ж котре не знаю, як можна й зупинити. Ми виносимо протести, але на них не реагують...

То теперішнє наполегливе намагання прокуратури припинити нарешті відверте самочинство на прибережних землях регіону хоч і запізниле, але таке актуальне, що аж волає і кричить. Прокуратура поки що зважилася, власне, на обстеження переважно того, що коїться лише в межах Дніпропетровська. І виявила тут цілий букет приватних підприємств та товариств з обмеженою, звичайно, відповідальністю, зате з безмежними апетитами і можливостями, які (цитуємо свідчення правоохоронців) «без відповідних правоустановчих документів» забудовуються вздовж берегів Дніпра, хоч останній давно від цього реве і стогне. Поіменно названо й конкретних порушників — фірми «Граніт», «Імпекс», «Арігон», «Міміно», «Гриль», «Алекс», «Савой», «Чарівниця», «Феліція» тощо.

— Проекти відведення земельних ділянок не погоджуються з органами, котрі видають земельних ресурсами та питаннями архітектури, екологічної безпеки і санітарного нагляду, як це передбачено чинним законодавством, — каже перший заступник прокурора області Йожеф Орос. — Порушуються вимоги й Водного кодексу, які обмежують господарську діяльність на прибережних

землях річок, ставків, озер та інших водоймищ.

А як вершину таких зухвалих «аматорських», даруйте, злodianь прокуратура визнала діяння ТОВ «Вершина» та ВАТ «Аматор». Перше в районі вулиці Набережна Заводська «здійснило засипку та змінило русло Дніпра», а друге неподалік в аналогічний спосіб «засипало щебенем та піском частину річки». Не важко здогадатися, що з корисливою метою «штучно збільшити площу земельних ділянок», на яких заходилися господарювати.

Однак, як на нашу думку, це лише невеличка надводна часточка правди про те, що тут робиться. Потрібно й час, гадаємо, дивитися і трохи далі від Дніпропетровська. На те, що відбувається на берегах правічного Славутича-Борисфена та його численних приток і за межами обласного центру. Достеменно з'ясувати не вдалося, скільки тут у сільських районах залишилося не розпайованими земель з тієї причини, що вони числяться «незайнятими» — прибережними або долинами і луками природоохоронного, заповідного фонду. Але, на думку багатьох фахівців, не менше як 30 тисяч гектарів. То чи хоч знаєте, що це за гектари? Колись російський фундатор ґрунтознавства Василь Докучаєв, дійшовши висновку, що «українські чорноземи є результатом надзвичайно щасливого і дуже складного збігу цілого ряду фізичних обставин, які в сучасних умовах ніде на земній кулі навіть за мільйони років не зможуть уже повторитися», уточнював, що «ріки та річки і перепади температур й сприяли виникненню гумусу», і найродючіші ґрунти не випадково виникли «в долинах Дніпра, Самари та Орелі».

Саме ці землі тепер і випали з реєстрів та обліку нинішньої аграрної реформи. Натомість одра-

■ ■ ■

Трагедія на АЗС

Вибух на автозаправній станції на Миколаївській дорозі забрав життя двох чоловіків, третього — тяжко травмовано. Це сталося через нехтування правил безпеки під час проведення зварювальних робіт. Три робітники взяли приварити горловину і кришку до цистерни, в якій накопичилися пари бензину, — від іскри вони й вибухнули. Один зварник загинув на місці, другий — помер у лікарні, за життя третього борються медики. НП розслідує прокуратура.

Одеса.

ФОТОФАКТ

Щоразу зима захоплює нас зненацька. Перший сніг, перший справжній морозець і... все, як завжди. Незакінчений або терміновий ремонт водо- і тепломереж — такі прикмети нашої зими.

Фото Володимира ТАРАСОВА (Українофрм).

СУСПІЛЬСТВО

наглядової ради — колишній міністр агрополітики Юрій Карасик, директор — Павло Рябчук.

Урожайність з усіх культур тут вища, ніж у районі. А від корови надають по 20 літрів молока за добу.

— **За день — двоє відер молока від корови! Що це у них за порода? Не сіра ж українська?**

— Ні (сміється). Тих мурашок у нас давно нема. Хоча порода винятково витривала і пристосована до місцевих умов, тому успішно використовується в селекційній роботі. В «Агро-Регіоні», проте, основне стадо — чорно-ряба порода української селекції. Господарство щоденно виробляє до 18 тонн молока. Доярки там мають зарплату 700—1000 гривень.

На свято працівника сільського господарства у кожному селі накрили столи, сумлінним трударям дякували, вручали нагороди і премії. Люди раділи, що їх шанують по-людськи без соціалізму.

— **Отже, майбутнє агрополітики за великими сільгосппідприємствами?**

— Міркуйте самі. Але ось ми завели мову про тваринництво. На сьогодні це — найвужча галузь. Тут не прогрес, а регрес. І хоча наш район один з тих в області, який додає по молоку — маємо п'ять тисяч корів у селян та майже чотири тисячі у господарствах, — втриматися на досягнутому буде дуже важко. Інвестори бояться вкладати гроші у сільське господарство. Навіть коли людина приходить з грошми — бере землю в оренду, а тваринництва жахається: тримати худобу на м'ясо нерентабель-

но, виробництво молока збиткове. А треба ще ж і селекційну програму мати. Нині купувати племінну худобу не має де — вся Європа закрита через коров'ячий сказ. Німеччина своїх чудових племінних корівок та бичків привезла б просто до порога і за дешевою ціною, та — заборона. У Дударкові, наприклад, німецькі корови дають також понад 20 літрів добового надою, а це вже шоста лактація. Тепер купуємо лише у Прибалтії, Угорщині та використовуємо тварин української селекції, які мають достатній генетичний потенціал. Але того мало для відродження в Україні тваринництва.

Висновок незаперечний: держава має якнайшвидше визначитися з дотаціями для сільського господарства,

■ ■ ■

П'ять чи сім власників, не знайшовши спільної мови з орендарем, виходять. Як і де їм одкраяти їхні шматки. Як їх об'їжджати, оминати. Може заваритися така буча, що ради не даси. Господарства на клапті розтягнуть

■

прийняти рішення, що передусім потрібно дотувати, інакше криза у тваринництві лише поглиблюватиметься. Багато господарств, особливо дрібних, скидають худобу, бо тримати не вигідно.

— **Але ж таке саме можна сказати і про птахівництво?**

— Не зовсім. У районі є чотири птахофабрики. Тільки одна з них працює на 80 відсотків власної потужності, а три — лише на 20 відсотків. Коли б не було проблем з реалізацією продукції, всі чотири птахофабрики за рік виїхали б на повну потужність. Ми киян закидали б українською курятиною без гормонів і антибіотиків.

— **«Ніжки Буша» конкурують? На американську курятину і ціна нижча...**

— Нижча, бо застосовують технологію на гормонах та антибіотиках, щоб за сорок днів отримати курку вагою три кілограми. Знаєте, чому на стегенця, вибачте на слові, мухи не сідають? Беруть цю курку, занурюють у розчин хлорного вапна і заморозжують. Коли вона розмержається, то хлор навіть мух відганяє. Тому й було заборонено такий імпорт. Американців не дуже дошкуляло, що Україна не бере їхню продукцію. Їх стурбувало те, що насторожилися росіяни, мовляв, Україна не бере, а ми чого беремо. А там уже йдеться про сотні мільйонів доларів. От і довелось поступитися. Але то вже політика. Згори, як кажуть, видніше, та краще дбати про себе.

— **З одержанням державних актів на землю у країні з'явиться армія дрібних землевласників. У вашому районі земельний наділ становить в середньому 2,95 гектара. З**

власністю хто що захоче, те й зробить. Виходить, земля підвішена. Як діяти у такій ситуації?

— Це ви хочете мене у кут загнати... На першому етапі виникла інша проблема: п'ять чи сім власників, не знайшовши спільної мови з орендарем, виходять. Як і де їм одкраяти їхні шматки. Як їх об'їжджати, оминати. Може заваритися така буча, що ради не даси. Господарства на клапті розтягнуть.

— **Що робити, підкажуть, радять законодавцям.**

— На жаль, законодавством це неврегульовано. Тому вихід вбачаємо один — збиратися за столом перего-

ворів. Навпроти посадити розумну людину, яка переконувала б, що наділи мають бути край поля, що слід обмінятися з іншими власниками, а для цього знову-таки потрібні гроші на нові державні акти. Хто платитиме — невідомо.

Але, зрештою, землю доведеться продавати, бо без сформованого ринку землі реформа далі не піде.

— **Страшно...**

— І мені боязко... Адже півжиття ми прожили за соціалізму і почуття, що земля — недоторканна народна власність, засіло в мозку і в крові. Треба створювати земельний банк, де господарі, які пов'язали свою долю із сільським господарством, могли б узяти мільйонні кредити під помірний відсоток, можливо, на десять і більше років, щоб скуповувати та обробляти землю. За таких умов сільськогосподарські підприємства нового типу почнуть з'являтися.

— **Голова Нацбанку пан Тігіпко знайшов кілька зайвих мільярдів доларів, щоб достроково розраховуватися з Міжнародним валютним фондом, хоча уряду така ініціатива не сподобалася. Може, скерувати погляд головного банкіра на село?**

— Я не фінансист (сміється). Але скажу ось що: ми прагнемо в Європейський союз не заради політичних цілей, а щоб досягти такого життєвого рівня, як у них. Там землю купують і продають сотні років і, як бачите, не вмирають, а живуть набагато краще, ніж ми. До того ж немає таких держав, де не дотували б, не кредитували сільське господарство, якщо не загально, то окремі галузі — обов'язково.

— **Дякуємо за розмову.**

Анатолій КАРАСЬ, Іван ЛАЗНЮК.

зробити... пустелею?

зу потрапили в поле зору та межі зазіхань ласих скористатися «нейтральними» смугами. Таке враження, що державні органи влади на місцях умисне й для себе сприймають ці смуги «нічийми». Отож, кому вони мають належати або як ними слід розпоряджатися, сьогодні, мовляв, невідомо. Адже відтоді, як ще Григорій Ворси-

Мал. Сергія ГОРБОЦЯ.

нов казав, що «все, збудоване незаконно, має бути знесено», наче мало води сплигло, і на берегах Дніпра, Самари та Орелі мало що змінилось. Хоч, каюся, навпаки, змінилось, і багато: там і тут прибережні земельні ділянки опинилися цілком у полоні загарбників. Куди тепер тим убогим селам та «дачним» поселенням до прибережних маєтків, палаців і цілих фортець з височезними мурами та надійними «контрольно-пропускними пунктами»? Можна навіть казати, що звичних прибережних захисних смуг в природі на Придніпров'ї уже й немає. Не збереглися. Бо якщо хтось і стверджує, наче все ще захищає і охороняє якісь виняткові земельні чи водні ресурси, то насправді швидше захищає тільки тих, хто на них оселився і розкошує чи господарює, аж навколишні степи й гаї гудуть. Адже немало в менш привабливих та мальовничих місцях на прибережних землях і суто виробничих об'єктів понавиникало, мов грибів після дощу...

Ось, дякувати Богові, чи не єдина Криворізька міжрайонна природоохоронна прокуратура не дрімає. Час від часу звідти надходять тривожні повідомлення. На

зразок такого: «На порушення вимог Земельного кодексу, ЗАТ «Стандарт комплект» у прибережній захисній смузі, яка є природоохоронною територією з режимом обмеженої господарської діяльності, вирощує велику рогату худобу та домашню птицю, звалоє відходи тваринництва, що є також порушенням вимог Закону України «Про відходи». Крім того, маючи договір на оренду земельної ділянки площею 0,14 га, фактично використовує ділянку площею 4 га».

Аналогічні претензії адресовано і ТОВ «Новолозуватське», і ПП «Світанок». Заяви, точніше, позови «про визнання їх договорів оренди нечинними, припинення прав користування та вилучення земельних ділянок». Однак «у водоохоронній зоні річки Інгулець дочірнім підприємством «Нафта-Кривий Ріг» без державної екологічної експертизи проекту тим часом ведеться будівництво двох АЗС». Скільки ж, врешті-решт, можна? І коли це скінчиться?

Припускаю, що наполегливість криворізьких екологічних правників пояснюється не вельми розкішними довколишніми принадами природи. Де-де, а тут її

річечка Татарка. І звернув увагу, що ця Татарка зі своїми луками та берегами уже якась не така, якою була ще торік.

— А як їй звично залишатися, — сердито пояснив місцевий рибака, — якщо он в Соколовому знайшовся розумака, котрий Татарку «завернув» розлитися калюжею у своєму приватному гусинокачинному господарстві та ще й перегородив, як наче власну. Йому, мабуть, більше і грошей, і риби треба, ніж нам усім тут разом узятим. Бо куди не жаліємось — нуль уваги.

А як повідомив на останній прес-конференції заступник прокурора області Іожеф Орос, за результатами проведених у жовтні-листопаді нинішнього року перевірок «порушено 5 кримінальних справ, винесено 5 приписів та подань і готується 21 позовна заява до суду про повернення незаконно зайнятих земельних ділянок у прибережних захисних смугах Дніпра».

Дуже хочеться сподіватися і вірити, що це лише початок. Адже що таке хай і могутній Дніпро без Самари, Орелі, Сакагані, Інгульця чи й тієї «зникаючої» Татарки?

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

ЗНАЙ НАШИХ!

От так «міна»: попереду Європи — Україна

(Початок на 9-й стор.).

До слова, на досягнутому українські банкіри зупиняться не збираються. На перспективу — неймовірно, але факт! — банкомати планують «навчити»:

- надавати знижки і бонуси;
- поповнювати рахунки;
- переказувати гроші;
- приймати депозити;
- видавати кредити.

Якщо задумане вдасться втілити в життя (а які в цьому можуть бути сумніви?), то клієнтам, по суті, не доведеться взагалі відвідувати філії чи відділення — найскладніші питання буде легко утрясти з найближчим банкоматом. Особливо якщо — плюс до цього — врахувати можливості Інтерактивного сервісного центру, який теж працює цілодобово. Безплатна телефонна лінія й електронна пошта тут хоч і існують, але вважаються ледь не вчорашнім днем сучасного сервісу. Консультації і повноцінний інструктаж як зазвичай довго можна одержувати, спілкуючись зі співробітником центрального офісу в режимі он-лайн в інтернет-чати.

Неймовірно, але факт: «Приватбанк» — єдиний на просторах СНД, якому за кількістю вкладників удалося обійти Ошадбанк. Незважаючи на те, що останній (пам'ятаєте ошадкаси?) напрацьовував клієнтську базу 80 років, йому довелося поступитись не по роках розумному десятилітньому «малокові». Домогтись такого вражаючого результату вдалося завдяки ставці на розвиток не тільки сегмента платіжних карт (чим займалися і конкуренти), а й шонайширшої мережі їх обслуговування. Адже ефективність перших без других — мізерно мала (навіщо попові гармошка, коли він не хуліган?!). Саме на цій «деталі» і прокололася переважна більшість банків України, вважаючи мережу обслуговування карток заняттям не тільки дорогим, а й дургорядним. А коли спохопилися, ринок уже надійно контролювали дніпропетровці (див.: «Із досьє «Плази»).

Набір їхнього «пластику» воістину величезний. Причому увагою приватівців не обійдені ні люди забезпечені (VISA Platinum, VISA Gold, EuroCard/MasterCard Gold), ні представники середнього класу (VISA Plus, VISA Electron, VISA Classic, VISA InternetCard, VISA AutoCard, EuroCard/MasterCard Mass, Cirrus/Maestro), ні пенсіонери, які, крім відсотків, автоматично одержують право на 15-процентну знижку на всі покупки в дисконтній мережі «Приватбанку», що складається з більш ніж 2000 продуктових магазинів і аптек (це вам не кіло гречки в одні рук раз на місяць!). Не забуто і працівників (так званими зарплатними проектами охоплено понад два мільйони чоловік), студентів (придбання товарів з істотними знижками), любителів мандрувати (Privat Travel) і навіть бажаючих купувати товари в кредит.

А раптом ви, поїхавши за кордон, через якісь форсмажорні обставини, не доведи Боже, опинилися в дуже скрутному становищі? У «Приватбанку», якщо ви його клієнт, передбачили і це. Карти під назвою Help Card (що можна перекласти і як «Рятівна картка»), розповсюджуються через українські посольства по всьому світу.

Пам'ятаючи, що бажання замовника — непорушний закон, банкіри освоїли навіть випуск карток з улюбленим фото власника.

І все-таки не ця «забаганка» справила справжній фурор на ринку високих банківських технологій. Мова — про платіжну карту для цільових клієнтів «Миттева», масова емісія яких почалася в 2001 році. Оформляється вона за п'ять хвилин. Не потребує ні активації, ні ембосування. Валюта — яка зазвичай: гривня, долар, євро. Поповнюється в будь-якій відділенні «Привату», до того ж гроші можна і переказувати, і вносити готівкою. Реалізується пластикове диво також авіакомпаніями, туристичними агентствами. Простоту, дешевину і зручність нового продукту гідно оцінили насамперед люди, що знають ціну часові. Не випадково глава Національного банку України Сергій Тігіпко зазначив:

— Переконаний, саме «Миттева» стане наймасовішим засобом розрахунків у країні.

До речі, її неймовірній популярності в населення посприяла дуже тонка політика просування послуги на ринок. Дніпропетровські менеджери надали банкам, які з тих чи інших причин досі ще не розвинули власний бізнес пластикових карток, право на випуск і розповсюдження «Миттевих». Немаловажна деталь: логотипа засновників на них нема, а от свій можна ставити. І водночас іще «Приватбанк» забезпечує рекламну й інформаційну підтримку прибуткового для колег проекту.

Уже коли матеріал був підготовлений до друку, з Дніпропетровська надійшла чергова, по суті, сенсаційна, звістка. З 1 листопада «Приватбанк» повністю припинив випуск платіжних карт VISA Classic із традиційною магнітною смугою. Тепер вони оснащені мікрочіпами. Без жодного перебільшення, це — початок нової ери в сфері найсучасніших банківських технологій.

Микола СУХОМОЗСЬКИЙ.

З досьє «Плази»

Дата заснування «Приватбанку» — 1993 р.
Мережа обслуговування — 1447 філій та відділень.
Кількість рахунків громадян — 5,5 млн.
Рахунків корпоративних клієнтів і приватних підприємців — 240 тисяч.
Емітовано міжнародних пластикових карт VISA і MasterCard — 3,6 млн., або 46% українського ринку.
Банкоматів — 1200, або 60% загальної кількості.
POS-терміналів — 13000, або 80% загальної кількості в країні.

Геннадій МАЛКІН: «Життя недодає, а люди обважують»

І СМІХ І ГРІХ

Весела етикетка

Дивлячись на цю банку томатного соку, мимоволі пригадуєш старий анекдот про те, як у магазині продавали сік березовий з м'якоттю. Ситуація майже схожа. Кому раптом і з якого дива спало на думку назвати цей вітамінний напій «Папа Карло»? І що це означає? Що, люди, які збирали помідори, працювали, як казковий герой? Зізнаюся, спочатку я подумала, що це, хоч і трохи дивно, але назва виробника. Помилілася. Зрештою, гасло — «У нас все здійсниться!», яке красується зверху на етикетці, дещо розряджує ситуацію. Особисто я таким запевненням не дуже довіряю, тож і сік з «веселою» етикеткою купувати не стала.

АФЕРИ

Урожай словесного «маку»

Для Тетяни Сімінської з Кам'янця-Подільського запрошення взяти участь у одній акції, організованій столичною фірмою, видалося справжнім шансом. Тим, що, як співається в пісні, не получка, не аванс і, однозначно, не мізерна пенсія. Щоби виграти приз інвалід першої групи замовила книжки «Домашня випічка» за 40 гривень та «Як мати гарний садок» за 55 гривень.

У відповідь жінка отримала офіційне повідомлення. Величезними літерами там значилося: «Результати нашого розіграшу тепер остаточні — Т. Сімінська виграла приз 72.380,00 гривень!» Щоправда, зверху дрібненько значилося: «Якщо ви повернете вчасно сертифікат, який виграв головний приз, ми офіційно оголоسیمо, що...» Жінка цього словесного «маку» не роздивилася. А благодійники нагнітали азарт: «Приз 72.380,00 гривень на шляху до вул. Молодіжної, буд.11! Ви втратите право на всі 73.380,00 гривень, якщо не відповісте на це повідомлення!» У газетній вирізці подавалися прізвища щасливчиків, які вже виграли призи. Разом з тим «благодійник» просив знову щось придбати. Хіба думаєш про сотню, коли в кишені вже десятки тисяч? Тож, отримавши пенсію, пані Тетяна придбала пропоновані товари.

Очікуючи приз, який «вже в дорозі до її дому», жінка подзвонила на єдиний вказаний у буклеті телефонний номер. «Ви нічого не виграли», — почувла з трубки. Лише тоді зрозуміла, що впіймалася на шахрайський гачок. І не лише вона.

Знайти тих, кому призи вже вручено, так і не вдалося. «Газету», яка опублікувала прізвища щасливчиків було створено для довірливих гав на комп'ютері того ж шахрая. Нині слідство триває, однак свою кровну пенсію пані Тетяна навряд чи поверне.

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

Мал. Вадима СИМІНЮКА.

Не залишайте безкарними

ЗАПИТУЄТЕ—ВІДПОВІДАЄМО

Нещодавно в одному з місцевих маркетів купувала продукти до дня народження доньки. Звичайно, розщедритися прийшлося більш ніж на сотню. Та коли прийшла додому, з'ясувалося, що сума, вказана в чековій, становить майже половину вартості моїх покупок, але я заплатила вдвічі більше. Отже, продавець просто покладав кругленьку суму собі в кишеню. Чи передбачено відповідальність за такі дії?

Вікторія СМОЛЯР.

Дніпропетровськ.

За таких випадків не залишайте безкарно дії продавця. Відповідно до ч.1 ст. 17 Закону Украї-

ни «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» у разі проведення розрахункових операцій на неповну суму вартості проданих товарів (наданих послуг) до суб'єктів підприємницької діяльності, що здійснюють розрахункові операції за такі товари, застосовуються фінансові санкції в п'ятикратному розмірі

вартості проданих товарів чи наданих послуг, на які виявлено невідповідність. Такі санкції застосовуються за рішенням відповідних органів державної податкової служби України. Найкраще просто, не забувати найголовніше правило — рахувати гроші, не відходячи від каси. Потім щось довести буде дуже важко.

Наталія ХОМЕНКО.

ФОТОПОГЛЯД

Салон зв'язку

Напис «телефон» на комерційних кіосках у Луганську можна бачити частіше за інші. А означає це те, що, заплативши працівнику дріб'язок (від 50 копійок до гривні), взамін з віконця отримаєте телефонний апарат на довгому шнурі і можливість телефонувати по місту. На вулицях є і телефони-автомати, і пункти продажу карток до них, але ця послуга зв'язку найпопулярніша. До речі, банер «салон зв'язку» (на знімку праворуч) не має до цього кіоску жодного стосунку.

Фото Анастасії СИРОТКИНОЇ.

Узяв гроші, і тільки його й бачили

Мене спіткав ремонт. Родина з нетерпінням очікувала завершення цього стихійного лиха. Не встигли нарадуватися, як пішло-поїхало... Вентилятор на кухні не витягує, а втягує з вулиці холодне повітря і при цьому псує дорогі шпалери. (Між іншим, ця псевдовгода коштувала 150 гривень). Вхідні двері зачиняються із щільною в півтора сантиметра, що

провокує злодіїв. Не побиті в кухні й у спальні наличники чекають своєї години. Ну а злива стала справжнім випробуванням — балкон затопило так, що відрами довелося вичерпувати воду.

Запропонувала приватному підприємцю, який займався «ремонтом», переробити хоча б вхідні двері. Він зажадав 650 гривень доплати! Але безвихідь у ситуації

продиктувала згоду. Підрахувавши усі витрати, майстер узяв з мене 350 гривень задатку. Видати хоч якийсь папір, що підтверджує одержання суми, хитрун відмовився категорично. Більше я не бачила ні його, ні грошей.

Уявіть, що починаючи ремонт, ви не знаєте, куди і до кого звернутися. У пошуках виходу, купуєте міську газету оголошень,

де пропозицій — хоч греблю гати. До вас приходить такий «спец» і береться за виконання завдань, що їх поставлено. Наївний споживач погоджується на все: лише якомога скоріше позбутися б дефектів, і відраховує готівку. Один розплатився, інший одержав — і жодних тобі податків. Зручно. Але хто гарантуватиме, що якісно?

Ольга РОКОТ.

РАДИМО

Щоб ноженята чеберяли

Німці кажуть: якщо маєш багато клопотів, купи собі незручне взуття, тоді матимеш лише одну проблему — як його здихатися. Особливо важливо вибрати правильне взуття для малюків, адже від цього залежить, як формуватиметься ніжка у крихітки. Ось що радять фахівці. Чим менша дитина, тим тонша і гнучкіша має бути підошва. Якщо вона жорстка, малюк час-

тіше спотикатиметься та падатиме. А от задня частина черевичків має бути твердою, щоб взуття не спадало. Навіть перші черевички малюка мають бути з невеличким каблучком,

це не дасть дитині при ходьбі перекидатися назад. Найкраще брати взуття з натуральних матеріалів — шкіри або полотна. Вони не затримують повітря, і ніжка може дихати. Відстань від великого пальця до краю черевичка має сягати приблизно півтора сантиметра. Якщо дотримуватися цих правил, ваше маля чеберятиме ніжками вам на радість, а собі на втіху.

Ведуча рубрики
Надія ГОРБАТЮК.

Тел. 456-61-13.

Email:
nad@golos.com.ua

ОГОЛОШЕННЯ

Міністерство оборони України, поштова адреса: 03168, м. Київ, Повітрофлотський проспект, 6, оголошує про проведення конкурсу (тендеру) з визначення суб'єктів підприємницької діяльності, яким надаватимуться повноваження на реалізацію списаного військового майна Збройних Сил України.

Кінцевий строк подання тендерних пропозицій: 30 діб з дня опублікування оголошення.

Адреса для подання тендерних пропозицій: 03168, м. Київ, Повітрофлотський проспект, 6, тендерна комісія Міністерства оборони України. Для участі в конкурсі (тендері) учасник подає на розгляд конкурсної (тендерної) комісії такі матеріали:

заяву на участь у конкурсі із зазначенням юридичної назви претендента, який виявив бажання брати участь у конкурсі, спеціалізації, реквізитів (адреса, телефон, телефакс), складу керівництва (прізвище, посада), чисельності працівників;

копії установчих документів, засвідчені в нотаріальному порядку (свідоцтво про реєстрацію, статут, установчий договір);

належним чином оформлене доручення, видане представнику учасника конкурсу;

інформацію щодо фінансової спроможності загального, власного та позичкового капіталу, установ банку, що фінансують учасника (назва, адреса), завірену копію фінансового балансу за попередній рік, результати останньої аудиторської перевірки;

обґрунтовану інформацію щодо технічних можливостей забезпечення організації реалізації майна та виконання взятих зобов'язань;

зобов'язання (пропозиції) щодо умов реалізації списаного майна.

Склад списаного майна: засоби зберігання пального, бочки, автомобілі, автошасі, корпуси танків і БТР, КУНГи, електростанції, протигазу, спецвироби тощо.

Вимоги до учасників конкурсу (тендеру):

для участі у конкурсі допускаються юридичні особи, діяльність яких у сфері реалізації майна передбачена статутами та які мають досвід роботи у цій сфері і подали на розгляд комісії повний пакет документів.

Адреса для отримання тендерної документації: 03168, м. Київ, Повітрофлотський проспект, 6, Головне фінансово-економічне управління Міністерства оборони України.

Телефон для довідок з питань конкурсу (тендеру):

тел. факс (044) 245-43-82
тел. у межах Києва 244-99-24
за межами Києва (044) 242-10-76.

МП у формі **ТОВ «ЛЕОКС»** ЗКПО 14325059, зареєстроване у Печерському районі м. Києва, повідомляє про ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців. Адреса: Київ, вул. Суворова, 11, кв. 200, тел. 229-31-80.

ТОВ «Промпостачматеріали» (ідентифікаційний код 31995717) ліквідується. Заяви претензій кредиторами приймаються в порядку, передбаченому законодавством протягом 2-х місяців за адресою: м. Луцьк, вул. Дніпровська, 51, тел. 34-57-34.

ТОВ «Гранд-Авто», ОКПО — 31873890 повідомляє про самоліквідацію. Претензії приймаються протягом 2-х місяців з дня опублікування.

Господарський суд Кіровоградської області (25022, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) ухвалою по справі № 10/83 від 13.10.2003 р. порушив провадження у справі про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Автотранссервіс», юридична адреса: 25006, м. Кіровоград, вул. Леніна, 14, код 32040055, р/р 26002420105331 в КОФ АКБ «Укрсоцбанк» м. Кіровоград, МФО 323293.

Розпорядник майна арбітражний керуючий Мурavsька Ольга Станіславівна, ліцензія серії АА № 249695, від 06.11.2001, що проживає за адресою: м. Кіровоград, вул. Героїв Сталінграду, буд. 32, кв. 115, тел. 55-52-58.

Кредиторські вимоги розглядаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

Втрачені оригінали установчих документів Товариства з обмеженою відповідальністю «Техноінвест» (код ЄДРПОУ: 30861402, ІПН 308614026595), а саме:

— статут товариства з обмеженою відповідальністю «Техноінвест», зареєстрований Шевченківською районною державною адміністрацією м. Києва від 23.03.2000 р. зі змінами та доповненнями;

— нова редакція установчого договору товариства з обмеженою відповідальністю «Техноінвест», зареєстрована Шевченківською районною державною адміністрацією м. Києва від 07.03.2002 р.;

а також оригінали:

— свідоцтво про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності — юридичної особи Товариства з обмеженою відповідальністю «Техноінвест» (код ЄДРПОУ: 30861402, ІПН 308614026595);

— Довідки про включення до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України Товариства з обмеженою відповідальністю «Техноінвест» (код ЄДРПОУ: 30861402, ІПН 308614026595).

15 січня 2004 р. відбудуться аукціони з продажу майна:

1) об 11.00 год. за адресою: Львівська обл., м. Самбір, вул. Перемиська, 38 — майна відкритого акціонерного товариства «Дрогобицька автобаза № 4», а саме:

Лот № 1 — майновий комплекс Самбірської дільниці БАТ «Дрогобицька автобаза № 4» (місцезнаходження: Львівська обл., м. Самбір, вул. Перемиська, 38) за ціною 38442,00 грн., що складається з: адміністративного комплексу (двоповерхова цегляна окрема будівля, заг. площ. 446,6 м²); виробничі приміщення з гаражем (одноповерхова цегляна окрема будівля, заг. площ. 1304,4 м²); насосна (одноповерхова цегляна окрема будівля, заг. площа. 27 м²), бензозаправочний пункт (дві колонки); вбиральня; огорожа (180 м/п — залізобетонні панелі 2,2 м в висоту); обладнання та інвентар (1 компресор, 1 верстат токарний 1 верстат, свердлильний, 4 стула, 10 крісел, 5 крісел театральних, 1 металева вежа водонапірна).

— о 16.00 год. за адресою: Львівська обл., м. Дорогобич, вул. П. Орлика, 24 — майна відкритого акціонерного товариства «Дрогобицька автобаза № 4», а саме:

Лот № 2 — майновий комплекс Дорогобицької дільниці БАТ «Дорогобицька автобаза № 4» за ціною 152336,00 грн., що складається з: будівля контрольної-пропускнуго пункту (триповерхова окрема цегляна будівля, заг. площа. 1537,4 м²); будівлі профілакторію (двоповерхова окрема цегляна будівля, заг. площ. 1381,4 м²); ремонтна майстерня (одноповерхова окрема цегляна будівля, заг. площ. 1416,4 м²); будівля матеріального складу (одноповерхова окрема цегляна будівля, заг. площ. 649 м²); бензозаправочний пункт (споруда, 2 колонки, 4 емкості, непридатна для використання); резервуар ГЗМ (підземний, 1 шт., непридатний); туалет (цегляна будівля, 1,7х5 м); естакада (металева, проїзна, 5х20м, непридатна) пожежне водойомище (10м³ металева емкість відкритого типу); огорожа (бетонна 188 м/п, металева сітка 108 м/п); обладнання (візки автомобільні — 25 одиниць, обладнання промислове — 22 найменування (29 один. і 2 полки), обладнання побутове — 1 найменування (18 одиниць), меблі та інвентар — 25 найменувань, ворота металеві, 2 абажура, труби 2 шт., конструкції наглядової станції); транспортні засоби (25 одиниць непридатної, некомплектної техніки — КАМАЗ 3 шт., ЗІЛ 7 шт., КРАЗ 12 шт., ГАЗ-53 1 шт., МАЗ 1 шт., автотрансформатор 1 шт.).

2) об 11-00 год. за адресою: м. Ужгород, пл. Б. Хмельницького, 2/234 — майна Малою приватного підприємства «Гуцул», а саме:

— Лот № 1 — обладнання пилами горизонтальної стрічкової (місцезнаходження: Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Лопухово, вул. Лісна, 68) за ціною 1820,00 грн.

Для участі в аукціоні потенційним покупцям слід подати заявки на участь у торгах по 12 січня 2004 р. та внести в безготівковому порядку грошові кошти в розмірі 10 % від початкової ціни продажу об'єкта на рахунок організатора торгів — Філії Агентства з питань банкрутства в Закарпатській області у АППБ «Аваль», м. Ужгород, п/р № 2600014776, Код 26252740, МФО 312345.

Заявки на участь у торгах, конкурсі повинна містити назву предмету продажу, відомості про юридичну або фізичну особу, що подає заявку.

Заявка, копія документа про сплату гарантійного внеску можуть бути надіслані рекомендованим листом організатору торгів. Відповідальність за своєчасність доставки і форму надісланих поштою заявок і пропозицій та пов'язаний з цим ризик несе учасник торгів.

Потенційним покупцям, для реєстрації як учасника, потрібно мати при собі:

— документ, що посвідчує фізичну особу, або представника юридичної особи, їх повноваження.

— довідку про те, що проти учасника торгів не порушено справу про банкрутство;

— документ про внесення грошових коштів у розмірі 10 % від початкової ціни продажу об'єкта;

— документ про внесення реєстраційного внеску в розмірі одного неоподаткованого мінімуму;

— декларацію про доходи для покупців-фізичних осіб;

— нотаріально засвідчені копії установчих документів для покупців — юридичних осіб (копію рішення про участь в аукціоні — для органів місцевого самоврядування);

Після закінчення аукціону, внесені покупцями грошові кошти у розмірі 10 % початкової ціни об'єкта повертаються учасникам протягом десяти банківських днів з моменту підписання протоколу про проведення торгів, за вирахуванням платежів за банківські перекази, а покупцєві зазначені грошові кошти зараховуються при остаточному розрахунку за придбаний об'єкт.

Покупець зобов'язаний внести зазначені в протоколі платежі протягом 30 календарних днів з моменту підписання договору купівлі-продажу. Передача активів боржника покупцю здійснюється тільки після повної сплати ним грошових коштів шляхом укладання за участю організатора торгів Договору та акта приймання-передавання.

З об'єктом можна ознайомитися особисто щодня, крім вихідних (субота, неділя), з 9 до 16 години за адресою місцезнаходження майна.

З усіх питань організації та проведення аукціону слід звертатися до організатора торгів за адресою: м. Ужгород, пл. Б. Хмельницького, 2/234, тел. (03122) 3-59-37.

Постановою Господарського суду Донецької області від 28.11.2003 р. по справі № 33/27 Б Закрите акціонерне товариство «Калінінська збагачувальна фабрика» визнано банкрутом. Реквізити боржника: 83017, м. Донецьк, вул. Овнатяна, 64 а. Код ЄДРПОУ 30075384. Рах. № 260020255980 в АБ «Донецчина», МФО 334969. Відкрита ліквідаційна процедура. Ліквідатор Богданов Олег Святославович. Тел. (062) 332-43-15.

ТОВ «М-КОМ» (код 32101729), зареєстроване Київською обл., К-Святошинського р-ну РДО за № 3298 від 12.07.2002 р., повідомляє про свою ліквідацію, та відкриття ліквідаційної процедури. Претензії кредиторів приймаються за адресою: Київська обл., К-Святошинський р-н, с. Рубежівка, вул. 1-ГО Травня, 23, тел/факс 4677317, електронна пошта com@cdma ua. com. Претензії приймаються протягом одного місяця.

Господарським судом м. Києва 09.12.2003 р. порушено провадження у справі № 24/797-6 про банкрутство ТОВ «Дніпро-резерв» (Код 32159387, м. Київ, вул. О. Вишні, 7). Розпорядника майном призначено Крикуна В. Б., тел. 244-44-89.

ПП «Літера», код 31510039, зареєстроване Ленінградською РДА м. Києва, 19.06.2001 р. за адресою: м. Київ, вул. Г. Юри, 9, к. 414 повідомляє, що постановою Господарського суду м. Києва № 24/796-6 від 09.12.2003 р. ПП «Літера», визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Крамаренко В. М. Претензії кредиторів приймаються за тел.: 233-33-54.

Державна служба автомобільних доріг України (Укравтодор) — концесіодавець повідомляє про те, що концесійні конкурси на будівництво та експлуатацію Південної транс'європейської автомагістралі Західний кордон — м. Київ на ділянці Вінниця — Київ (міжнародний транспортний коридор № 3), яка буде проходить по території Вінницької, Житомирської та Київської областей, і автомагістралі від кордону з Росією до автодороги Київ—Харків—Довжанський в Харківській області вважати такими, що не відбулися.

Господарським судом Львівської області (82010, м. Львів, вул. Личаківська, 81) порушено справу № 6/115-4/79 від 04.04.2003 р. про банкрутство Відкритого акціонерного товариства «Мостиське хлібоприймальне підприємство» (80400, Львівська обл., м. Мостиська, вул. Залізнична, 1, р/р 26006200431001 у відділенні АПБ «Агропромбанку», МФО 325439, ЄДРПОУ 25547567). Розпорядником майна призначено Коваля Віталія Валерійовича (79034, м. Львів, вул. Листопадна, 11/25, Ліцензія серії АА № 485230).

Претензії кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації оголошення.

Постановою Господарського суду Чернівецької області (58000, м. Чернівці, вул. Кобилянської, 14) від 24.11.2003 року, справа № 2/609/6, Завод ДСП БАТ «Берегометський лісокомбінат», 59233, смт. Берегомет, Вижицького району, Чернівецької області, код ЄДРПОУ 21413373, р/р № 26005926047620 в ЧОД АКБ «Укрсоцбанк», МФО 356011, визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначена арбітражний керуючий Катеренюк Людмила Володимирівна, ліцензія АА № 047775 від 10.10.2001 року (58029, м. Чернівці, вул. Червоармійська, 102, тел./факс (0372) 54-29-67).

Філія ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області та ліквідатор ТОВ «Артемівська харчосмакова фабрика» повідомляють про проведення аукціону з продажу активів. На аукціон виставляється цілісний майновий комплекс ТОВ «Артемівська харчосмакова фабрика», розташований за адресою: Донецька обл., м. Артемівськ, вул. Соборна, 15, початкова ціна продажу — 334198,00 грн. у т. ч. ПДВ, гарантійний внесок — 16 709,90 грн. Гарантійний внесок у розмірі 5% від початкової ціни реалізованого майна та реєстраційний збір для реєстрації учасників аукціону — 17,00 грн. перераховуються на р/р 26003980532 в УСБ, м. Артемівська, МФО 334033, ОКПО 25608487, Артемівському філіалу Донецької товарної біржі. Для участі в аукціоні необхідно надати письмову заяву організатору торгів Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області за адресою: м. Донецьк, пр-т Комсомольський, 8. Строк надання заяв 27 календарних днів із дня публікації в газеті по 06 січня 2004 р. включно. Аукціон відбудеться після 30 календарних днів із дня публікації інформації 12 січня 2004 р., у Артемівському філіалу Донецької товарної біржі об 11-00 год. за адресою: м. Артемівськ, вул. Сибірцева, 21/8. Довідки за телефонами: 385-39-23/52.

Постановою Господарського суду Харківської обл. № Б-39/399-03 від 25.11.2003 р. Відкрите акціонерне товариство «Станк» (Код ЄДРПОУ 14059511) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Крикуна В. Б. Заяви кредиторів приймаються за адресою: м. Київ, вул. М. Ботанічна, 14, кв. 39, тел. 244-44-89.

ТОВ «МОБІ-ЛАЙН» (код 32276415), зареєстроване Київською обл., К-Святошинського р-ну РДО за № 3429 від 28.11.2002 р., повідомляє про свою ліквідацію, та відкриття ліквідаційної процедури. Претензії кредиторів приймаються за адресою: Київська обл., К-Святошинський р-н, с. Рубежівка, вул. 1-ГО Травня, 23, тел/факс 4677317, електронна пошта com@cdma ua. com. Претензії приймаються протягом одного місяця.

Філія ДХУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області повідомляє, що в інформації про продаж на конкурсі активів ДВАТ «ГЗФ «Красноармійська», яка була надрукована у газеті «Голос України» від 29.11.2003 р. за № 227 (3227), слідє читати: «шлямові продукти відстійника № 1, початкова ціна продажу — 10397,12 грн. у т. р. ПДВ, гарантійний внесок — 519,86 грн. 2. Шлямові продукти відстійника № 2, початкова ціна продажу — 63322,00 грн. у т. р. ПДВ, гарантійний внесок — 3166,10 грн.»

Господарський суд Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) порушив справу про банкрутство № 133/107Б БАТ «Донецькнафтопродукт» м. Донецьк, ЗКПО 03482028, м. Донецьк-17, вул. Овнатяна, 3, р/р 31116057836300 управління Держказначейства у Донецькій області, МФО 834016. Розпорядник майна Перцова Е. Ю, ліцензія № 047749. Введений мораторій на задоволення вимог кредиторів з 13.11.2003. Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Автономної Республіки Крим (95000, м. Сімферополь, вул. К. Маркса, 18) від 04.11.2003 р. порушив справу № 2-1/15355-2003 про визначення банкрутом Підприємство «Агро мир» (95034, м. Сімферополь, вул. Лермонтова, 5/5) ЄДРПОУ 30741651 п/р 260003000532 в КрРФ АТ «Кредит Банк» (Україна) в м. Сімферополь, МФО 324913.

Розпорядником майна призначено Бида В. А., ліцензія серії АА № 250498 від 20.05.02 р.

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Рівненської області (33001, м. Рівне, вул. Яворницького, 59) порушив справу 8/56 про банкрутство сільськогосподарського виробничого кооперативу «Користівський» (34740, Рівненська область, Корецький р-н, с. Користь) р/р 26049899 у Рівненській філії Київського АППБ «Аваль», МФО 333227.

Заяви кредиторів та санаторів приймаються розпорядником майна Ходаковським С. О. протягом місяця з дня опублікування оголошення.

1447

філій та відділень

1285

банкоматів

E-mail: hotline@pbank.com.ua

Надійність

www.privatbank.ua

Ваша точка опори. ПриватБанк

ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ

на будь-який смак

WESTERN UNION

ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ

найпоширеніший у світі міжнародний грошовий переказ, можливість відправляти та отримувати кошти в усьому світі

PRIVATE MONEY

Термісові грошові перекази

швидкий та вигідний переказ грошей по Україні, між країнами СНД та Балтії. Висока швидкість, вигідні тарифи, різноманітність валют

Прискорені перекази

між Росією та Україною (через відділення Сбербанку Росії та ПриватБанку)

Зручні перекази

на пластикові картки VISA. Послуга для власників пластикових карток (з картки - на картку або готівка - на картку)

Відділення ПриватБанку знаходяться саме там, де Вам потрібно.

ПриватБанк

Бажаєте знати більше про перекази? Телефонуйте: 8 800 500 00 30 (щодобовий, безкоштовно по Україні), + 380 562 390 000 (для дзвінків із-за кордону), 390 000 (у Дніпропетровську).

Шановні акціонери ЗАТ ШП «Юність»!

Правління ЗАТ ШП «Юність», яке є правонаступником АТЗТ КШП «Юність», повідомляє, що 30 січня 2004 року о 15:00 відбудуться чергові загальні збори акціонерів ЗАТ ШП «Юність» за адресою: м. Київ, вул. Фролівська, 9-11, в приміщенні ідальні.

Порядок денний:

1. Звіт Правління про підсумки фінансово-господарської діяльності АТЗТ КШП «Юність» за 2002 р.

2. Затвердження звіту та висновків Ревізійної комісії за 2002 р.

3. Затвердження річного балансу АТЗТ КШП «Юність» за 2002 р.

4. Затвердження звіту Спостережної Ради за 2002 р.

5. Затвердження звіту Дочірнього підприємства «Торговий Дім «Юність» про результати роботи за 2002 р. та 9 місяців 2003 р.

6. Вирішення питання про ліквідацію Дочірнього підприємства «Торговий Дім «Юність».

7. Зміна місцезнаходження ЗАТ ШП «Юність».

8. Внесення змін до Статуту ЗАТ ШП «Юність» в зв'язку із зміною місцезнаходження ЗАТ ШП «Юність».

Реєстрація акціонерів починається 31 січня 2003 року о 14.00. Для участі в загальних зборах потрібно мати документ, що посвідчує особу. Для представників акціонерів, крім зазначеного документу, потрібно надати довіреність на право представництва інтересів акціонерів на загальних зборах.

Правління.

ТОВ «Телеком» (код 32498505), зареєстроване Київською обл., К-Святошинського р-ну РДО за № 3629 від 29.05.2003 р., повідомляє про свою ліквідацію, та відкриття ліквідаційної процедури. Претензії кредиторів приймаються за адресою: Київська обл., К-Святошинський р-н, с. Рубежівка, вул. Шкільна, 1, тел/факс 4677317, електронна пошта: com@cdma.ua. Com.

Претензії приймаються протягом одного місяця.

Господарський суд Луганської області (91000, м. Луганськ, пл. Героїв, 3-А) порушив справу № 10/2086 від 31.10.2003 р. про банкрутство відкритого акціонерного товариства «Брянківський завод фільтрувального устаткування» (94100, Луганська обл., м. Брянка, с. Глибоке, код ЄДРПОУ 00222137, пот. рахунок № 2600330120100 в філії «Відділення ПІБ в м. Стаханов», МФО 304353).

Розпорядником майна призначено Белікова А. В. (Ліцензія Мінекономіки України та з питань Європейської інтеграції України № АА 484195 від 25.12.2002 р., м. Луганськ, кв. Комарова, б. 36, кв. 64).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення оголошує конкурс на мовлення з використанням вільних каналів і частот

1. Телебачення

№ п/п

Область

Населений пункт

Канал, частота

Потужність передавача,кВт

Максимальний обсяг мовлення

Максимальний грошовий (ліцензійний) збір, грн

1

АР Крим

Малий Маяк

8

0,01

12 год/добу

3092-70

2

АР Крим

Гаспра

6

0,01

12 год/добу

3092-71

3

АР Крим

Паркове

23

0,1

12 год/добу

7173-60

4

АР Крим

Дачне

9

0,01

12 год/добу

3092-70

5

АР Крим

Привітне

11

0,01

12 год/добу

3092-70

6

Вінницька

Тульчин

12

0,01

8 год/добу

2061-80

7

Вінницька

Погребище

25

0,1

8 год/добу

4782-40

8

Вінницька

Могилів-Подільський

36

0,1

8 год/добу

4782-40

9

Вінницька

Баланівка

36

1

8 год/добу

17738-80

10

Вінницька

Жмеринка

42

0,1

8 год/добу

4782-40

11

Вінницька

Ладихин

52

0,1

8 год/добу

4782-40

12

Волинська

Горохів

50

0,2

24 год/добу

31878-60

13

Дніпропетровська

П'ятихатки

23

0,1

24 год/добу

14347-20

14

Дніпропетровська

Павлоград

50

0,1

24 год/добу

14347-20

15

Запорізька

Чернігівка

38

0,1

24 год/добу

14347-20

16

Запорізька

Бердянськ

59

0,1

24 год/добу

14347-20

17

Запорізька

Мелітополь

58

0,1

24 год/добу

14347-20

18

Запорізька

Пологи

24

0,1

24 год/добу

14347-20

19

Запорізька

Комиш-Зоря

42

0,1

24 год/добу

14347-20

20

Луганська

Старобільськ

49

5

10 год/добу

37088-00

21

Луганська

Лисичанськ

50

1

10 год/добу

22173-50

22

Сумська

Ромни

43

0,1

24 год/добу

14347-20

23

Сумська

Шостка

10

0,01

6 год/добу

1546-35

24

Херсонська

Новотроїцьке

30

1

19 год/добу

42129-65

25

Хмельницька

Волочицьк

49

0,1

4 год/добу

2391-20

26

Хмельницька

Городок

4

0,1

4 год/добу

2171-60

27

Хмельницька

Деражня

43

0,1

4 год/добу

2391-20

28

Хмельницька

Полонне

41

0,1

4 год/добу

2391-20

29

Хмельницька

Теофіполь

49

0,1

4 год/добу

2391-20

30

Хмельницька

Хмельницький

25

1

6 год/добу

13304-10

31

Хмельницька

Шепетівка

46

0,1

4 год/добу

2391-20

32

Черкаська

Черкаси

7

0,1

4 год/добу

2177-60

2. Радіомовлення

1

АР Крим

Сімферополь

90,6

0,5

24 год/добу

26059-20

2

АР Крим

Сімферополь

104,2

1

24 год/добу

42090-00

3

АР Крим

Сімферополь

103,1

0,1

24 год/добу

21740-40

4

Вінницька

Вінниця

101,4

0,5

4 год/добу

4343-20

5

Дніпропетровська

Нікополь

102,4

0,5

12 год/добу

13029-60

6

Дніпропетровська

Дніпропетровськ

90,1

0,5

24 год/добу

26059-20

7

Дніпропетровська

Дніпропетровськ

90,5

0,1

24 год/добу

21740-40

8

Дніпропетровська

Кривий Ріг

101,4

0,1

24 год/добу

21740-40

9

Донецька

Донецьк

92,3

0,5

24 год/добу

26059-20

10

Донецька

Донецьк

101,6

0,1

24 год/добу

21740-40

11

Донецька

Донецьк

106,1

0,1

24 год/добу

21740-40

12

Донецька

Донецьк

106,1

2

8 год/добу

15128-00

13

Хітомирська

Хітомир

106,1

2

8 год/добу

15128-00

14

Закарпатська

Ужгород

105,7

0,1

24 год/добу

21740-40

15

Запорізька

Запоріжжя

100,8

1

8 год/добу

14030-00

16

Запорізька

Запоріжжя

99,3

0,5

24 год/добу

26059-20

17

Запорізька

Київ

92,8

0,1

24 год/добу

28262-52

18

Кіровоградська

Кіровоград

105,3

0,1

24 год/добу

21740-40

19

Луганська

Луганськ

105,5

1

6 год/добу

10522-50

20

Луганська

Севєродонецьк

105,3

1

8 год/добу

14030-00

21

Луганська

Луганськ

91,3

0,5

24 год/добу

26059-20

22

Луганська

Луганськ

90,8

0,1

24 год/добу

21740-40

23

Луганська

Луганськ

102,9

1

24 год/добу

42090-00

24

Одеська

Одеса

89,7

1

24 год/добу

42090-00

25

Одеська

Одеса

89

0,5

24 год/добу

26059-20

26

Полтавська

Полтава

101,3

1

24 год/добу

42090-00

27

Сумська

Суми

102,6

0,5

24 год/добу

26059-20

28

Тернопільська

Тернопіль

101,1

0,5

12 год/добу

13029-60

29

Харківська

Харків

88

0,5

24 год/добу

26059-20

30

Хмельницька

Хмельницький

101,7

1

24 год/добу

42090-00

31

Хмельницька

Хмельницький

105,4

1

24 год/добу

42090-00

32

Чернігівська

Прилуки

102

1

24 год/добу

42090-00

33

Чернігівська

Чернігів

100,6

1

24 год/добу

42090-00

3. Кабельне мовлення

Один канал (резервний) в кабельних мережах України

24 год/добу

Конкурсний відбір заяв на отримання ліцензій здійснюватиметься з дотриманням паритетів, визначених ст. 7 Закону України "Про телебачення і радіомовлення"

Заяви на участь у конкурсі приймаються з 10.01.04 р. до 09.02.04 р. за адресою: м. Київ, вул. Десятинна, 14, ліцензійний відділ, т. 462-05-34.

згідно з укладеними угодами з ОКТБ

АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ БОРГІВ ТА БАНКРУТСТВА

Спеціалізована юридична фірма.

Правовий захист кредиторів та боржників.

Адреса офісу: вул. Вітряні гори, 10-В, м. Київ (044) 451-59-90, 462-72-11, www.debts.com.ua

Господарським судом Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-а) по справі № Б 29/66/02 постановою від 10.06.2003 р. Приватну виробничо-комерційну фірму «Альянс-холдинг» (юридична адреса: 49600, м. Дніпропетровськ, вул. Бр. Трофімових, буд. 52, кв. 97, код 25528653, рахунок 26003007550000 «Дніпропетровська філія АКПБ «Укрсиббанк», МФО 306856, рахунок № 26006138882001 Жовтневе відділення АКБ «Приватбанк», МФО 305299) було визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Єпіфаному Олену Геннадіївну, ліцензія: серія АА № 140434 від 11.06.2002 р., адреса: 49027, м. Дніпропетровськ, вул. Фучика, 18, тел. 8 (0562) 319-908.

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4) 22 серпня 2003 р. винесено постанову по справі № 20/45 про визнання товариства з обмеженою відповідальністю «Промвентиляція» (69008, м. Запоріжжя, вул. Південне шосе, 78, р/р 26007301155571 в ФЗЦО «Промінвестбанку», МФО 313355, код ОКПО 01415588) — банкрутом і відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Житника Володимира Петровича, ліцензія № 047630 (поштова адреса: 69001, м. Запоріжжя, б-р Гвардійський, 30, кв. 85, тел. 8-050-486-74-44).

Ухвалою господарського суду Донецької області (м. Донецьк, вул. Артема, 157) від 05.11.2003 р. порушена справа № 15/152Б про банкрутство відкритого акціонерного товариства «Єнакієвське автопідприємство» (343820, м. Єнакієве-4 Донецької області, вул. Ревкомівська, ЄДРПОУ 05517848, р/р 26002301635029/980 у філії «Відділення Промінвестбанку в м. Єнакієве Донецької області», МФО 334215). Введено мораторій на задоволення вимог кредиторів.

Розпорядником майна призначений арбітражний керуючий Мензаренко Юрій Миколайович (ліцензія № 250217, 86420, м. Єнакієве, вул. Космонавтів, 19). Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації.

Господарський суд Кіровоградської області (25022, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) ухвалою по справі № 10/84 від 13.10.2003 р. порушив провадження у справі про банкрутство Закритого акціонерного товариства «Укртрансенергоатом», юридична адреса: 27635, вул. Луначарського, 40, м. Кіровоград, код 30049034, р/р 26004301331844 в ОД «Промінвестбанк», МФО 323301. Розпорядник майна арбітражний керуючий Муравєвська О. С., ліцензія серії АА № 249695 від 06.11.2001 р., що проживає за адресою: м. Кіровоград, вул. Героїв Сталінграду, буд. 32, кв. 115, тел. 55-52-58.

Кредиторські вимоги розглядаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

Корпорація "HEIDELBERGCEMENT Group"

Німеччина, представляє:

КРИВИЙ РІГ ЦЕМЕНТ

HEIDELBERGCEMENT Group

ДНІПРОЦЕМЕНТ

HEIDELBERGCEMENT Group

КРИВБАС ЦЕМЕНТ

HEIDELBERGCEMENT Group

міжнародно-активну компанію, яка є лідером та спеціалізується на виробництві та реалізації будівельних матеріалів. Компанія вносить свій внесок у покращення життєвого рівня і посідає провідне місце в Європі та у світі з виробництва та продажу цементу.

ВАТ "Кривий Ріг Цемент", ВАТ "Дніпроцемент", ТОВ "КРИВБАС ЦЕМЕНТ" ввійшли до складу цієї Корпорації

ВИРОБНИКИ ПРОПОНУЮТЬ ВАМ:

Дуже великий асортимент цементу, при великих об'ємах пільгові умови співпраці, задоволеність від широкого спектру послуг, довгострокові відношення, що базуються на чесності та надійності.

Звертатися: ВАТ "КРИВБАС ЦЕМЕНТ"

м. Кривий Ріг, т.: (0564) 71-66-10, 71-78-41, 45-45-80, 45-45-81, 45-45-82, 45-45-85

м. Дніпропетровськ, т./ф.: (0569) 53-12-82, 53-29-89, 53-21-75, (05692) 7-74-52, 7-73-03

РІШЕННЯ ЗА ВАМИ!

22

Реклама в газеті «Голос України» — тел. 454-81-34, факс 449-85-62

І великий футбол у селі

Подією 2003 року для жителів села Письменне, що у Васильківському районі на Дніпропетровщині, стало спортивне свято, на яке перетворилися зональні змагання юних футболістів Всеукраїнського турніру «Шкіряний м'яч». У ті серпневі дні до баталій у сільській глибинці були прикуті погляди і досвідчених, і спортсменів-початківців, сюди вели всі шляхи-дороги. Понад тисяча уболівальників прибули тоді до невеликого Письменного. Приймала 18 колективів та їх шанувальників місцева дитяча футбольна команда «Лілія» — неперевершений лідер обласних змагань, чемпіон України 2002 року.

Хотілося і юним спортсменам, і їхнім вчителям-наставникам, батькам та всім землякам, щоб діти, які так упевнено заявили про себе торік, втримали звання чемпіонів, а відтак довели, що вони на високу спортивну орбіту вийшли не випадково. І золота надія письменців — «Лілея» — блискуче провела всі матчі у рідному селі, підтвердивши свої попередні заслуги. І знову потрапила до фінальних всеукраїнських змагань.

Відверто дивувалися тоді гості — футболісти-професіонали, тренери — спортивному вишколу письменської команди. Це вже не голий ентузіазм хай і талановитих сільських хлопчаків. Це більше схоже на справжню футбольну школу. Тому й придивлялися до всього. Найбільше вразило футбольне поле, ідеальний зелений газон на якому постійно підтримують учений-агроном та його помічники. З'ясувалося, що дитячу команду за прогресивними сучасними методиками тренують дипломовані фахівці. У розпорядженні юних футболістів — не лише м'ячі, а й спортивні знаряддя.

Команда має власний транспорт, чудову форму. Для систематичних зимових тренувань частину занедбаного будинку культури переобладнано за європейським зразком під спортивний комплекс, в якому не тільки футболісти з «Лілеї», а й усі бажачі можуть займатися волейболом, великим тенісом, міні-футболом. Тут, як і на стадіоні, є душові, роздягальня. Однак така очевидна інформація не вдовольнила гостей та

уболівальників, навпаки, викликала ще більшу цікавість та нові запитання. Насамперед — звідки тут кошти для розвитку великого спорту? Письменці секретів не приховували і відповідали серйозно: самі заробили у місцевому фермерському господарстві «Лілея», який очолює наш земляк Анатолій Мудрак — хлібороб з діда-прадіда.

Анатолій Петрович не байдужий до спорту. Закінчив після служби в армії фізкультурний інститут, грав за футбольні команди майстрів. Згодом у рідному селі працював заступником голови місцевого колгоспу з питань спорту і примножував добру славу відомої в області дорослої футбольної команди Письменного, яка впродовж 25 років була незмінним чемпіоном району. Почавши фермерувати, здобув авторитет справжнього господаря. Односельці довірили йому паї і подальшу свою долю. У його земляків-ровесників ще не зник інтерес до футболу. Та тепер вони мріяли, щоб діти піднесли ще на вищий рівень колишню футбольну славу письменців. Мріяли і працювали.

— Цьогоріч, незважаючи на несприятливі умови, господарство має непогані результати, — каже Валерій Петрик, — керуючий господарством. — Цілком розраховувалися з пайовиками. Кожен отримав по тонні ячменю, по 300 кг соняшнику, по мішку цукру. Середня зарплата у працівників — п'ятсот гривень. Дванадцятьох передовиків-виробничників премійовано новенькими автомобілями.

Фото агентства CORBIS.

Ще раніше з загального прибутку господарства придбали будинки для своїх молодих спеціалістів, допомогли їх капітально відремонтувати, поставили паркани, поклали тротуарну плитку, купили супутникові антени, телевізори. За останні три роки понад мільйон гривень вклали у матеріальну базу господарства, в розвиток соціальної сфери та спорту.

Голова Письменської сільради Лідія Сідішина задоволена тим, що «Лілея» не забуває ветеранів, пенсіонерів. І городи зорано всім, і вугілля до дворів розвезено, і водогін відремонтовано. А головне — створили в селі здорову спортивну атмосферу, яка зорганізовує передусім дітей. Сам Анатолій Мудрак якось заявив журналістам: «Команда футболістів — мій головний «банк», в якій я вкладаю свої капітали».

Чотири роки тому дитячу футбольну команду створювали за конкурсним відбором з перспективних хлопчиків 1990 року народження. До цього долучилися тренери-професіонали Віктор Плотниченко та Сергій Дараган. Через два роки команда «Лілея» для початку виборола третє місце у Всеукраїнському турнірі «Шкіряний м'яч», а в 2002 та 2003 роках міцно утримує першість серед 12 тисяч команд-учасниць.

Нині у трьох вікових дитячих футбольних командах села Письменне тренуються 60 юних спортсменів, з яких кожен — вже маленька зірочка. Упевнено йдуть до вершини Дмитрик Юнаш, Сашко Плотниченко, Сашко Мойсейченко, Ваня Лішко, Сашко Кримов, Сашко Ушаков, Володя Верхошапка, Олег Рибалко, Артем Трішин. Дехто з них приїздить сюди на тренування навіть з інших районів і сусідньої Запорізької області.

— Які улюблені предмети в школі? — перепитує дванадцятирічний капітан команди Анатолій Мудрак, краший гравець-бомбардир «Лілеї». — Фізкультура, звичайно. І географія, яку ми вивчаємо, виїжджаючи на турніри. Уже побували в Києві, Донецьку, Ромнах, Вінниці, Бердянську, Нікополі, Хмельницькому та в багатьох інших містах, і в Барселоні також. Мріємо навіть про Париж...

І тепер, зимової пори, «Лілея» цвіте й радує своїми квітами та плодами земляків. Щойно стала переможцем першого кола змагань з футзалу, які відбулися в Алушті. Попереду — турнір в Одесі. Влітку — найвідповідальніші міжнародні змагання зі «справжнього» футболу в «Артеку».

Ніна ТИТОВЕЦЬ.
Дніпропетровська область.

Екзотикою нас не здивуєш

Універсальний бій. У Київському палаці спорту вперше на території нашої країни відбувся чемпіонат світу. І відразу скажу, що запрошені спеціалісти відзначили надзвичайно високий рівень організації змагань.

Либонь, не зовсім задоволеними, а скоріш, просто неприємно здивованими, залишали Київ російські спортсмени. Адже українська збірна несподівано обійшла росіян, посівши у неофіційному заліку перше місце за кількістю здобутих золотих медалей.

Господарі арени завоювали п'ять найвищих нагород (Юрій Романко, 65 кг, В'ячеслав Колесник, 75 кг, Костянтин Бутенко, 80 кг, Руслан Іванчук, 90 кг, Дмитро Попов, 95 кг) та одну срібну (Валерій Бондар, понад 95 кг).

До речі, з дев'яти членів нашої команди лише троє залишилися без нагород. А донецчанин В'ячеслав Колесник і харків'янин Костянтин Бутенко стали чемпіонами світу вдруге.

Ушу/гунгфу. Антверпен (Бельгія). Перший чемпіонат Європи серед юнацтва. Нашу країну

представляли п'ятнадцять спортсменів, наймолодшим з яких по десять років, а найстаршому й найрезультативнішому, Костянтину Матуглевському — сімнадцять. Він виборов три «золота» (у вправах з мечем, палицею та у театралізованому поєдинку з Владиславом Сидоренком) і «срібло» у стилі чанцюань (довгий кулак).

У загальному заліку українці поступилися лише росіянам, виборовши 38(!) нагород: 8 золотих, 18 срібних і 12 бронзових.

Попри неабияку екзотичність цього виду спорту, Україна — найсильніша в Європі (взагалі ушу/гунгфу розвивається у 26 європейських країнах). І впевнено входить до першої десятки в світі, поступаючись лише азійським спортсменам, для яких цей спорт є традиційним. Нині вирішується питання про внесення ушу/гунгфу до олімпійської програми ігор 2008 року в Пекині.

Розмова про ці змагання велася на традиційній прес-конференції в Держкомспорті України.

Ольга СИДОРУК.

ЗВІДУСІЛЬ

■ Гандбол

Чемпіонат світу серед жінок. Хорватія. Збірна України продовжує переможну ходу і в другому груповому раунді. Цього разу підопічні Леоніда Ратнера перемогли збірну Словенії — 26:25. Інші результати в нашій групі: Норвегія—Німеччина. 31:30. Румунія—Угорщина. 27:30. Україна — 5 очок, Норвегія, Угорщина — по 4, Німеччина, Словенія — по 2, Румунія — 1.

■ Шашки

Українка Ольга Балтажі виборола бронзову медаль чемпіонату світу з шашок, який завершився у Зойтеланді. Балтажі набрала 17 очок. Чемпіонкою світу стала Ольга Камишлеєва, котра представляє Нідерланди. Срібна медаль дісталася одинадцятиразовій чемпіонці світу Зої Голубевій із Латвії.

■ Дзюдо

Лондон. Командний чемпіонат Європи. Змагалися збірні Великої Британії, Іспанії, Грузії та України. Наші спортсменці завоювали бронзові медалі. За Україну виступали Геннадій Білодід, Валентин Греков, Сергій Мороховець, Сергій Гречанюк, Віталій Полянський, Ілля Чимчіурі, Руслан Машуренко, Роман Гонтюк та Євген Сотників.

У півфіналі наші поступилися іспанцям 3:4, а в поєдинку за бронзові медалі перемогли господарів татамі — британців — 5:2.

■ Баскетбол

13 грудня відбудеться жеребкування кваліфікаційного раунду чемпіонатів Європи. Перед визначенням складу груп команди відповідно до результатів, показаних на останніх офіційних змаганнях, посіяно по кошиках.

Чоловіча збірна України разом із командами Хорватії, Словенії, Латвії та Боснії і Герцеговини потрапила до другого кошика. Отож з названими збірними українська команда у відбіркових матчах не зустріне. Розподіл інших учасників:

Кошик 1. Франція, Ізраїль, Німеччина, Туреччина. **Кошик 3.** Швеція, Угорщина, Естонія, Болгарія, Чехія. **Кошик 4.** Польща, Бельгія, Нідерланди, Португалія.

По дві найкращі команди з кожної групи вийдуть до фінального турніру, де на них чекатимуть збірні Греції, Сербії і Чорногорії, Литви, Іспанії та Італії, котрі раніше здобули право грати в головній частині Євро-2005.

Решта дев'ять колективів посперечаються за останню фінальну путівку в кваліфікації.

Євроліга-ФІБА. БК «Київ» (Україна) — «Аріс» (Греція). 74:75. «Іроні» (Ізраїль) — МБК «Одеса» (Україна). 112:69.

■ Хокей

Колишній тренер київського «Сокола» і національної збірної України з хокею Анатолій Богданов втратив уже другу посаду за останні півроку. За повідомленням офіційного сайту фінського клубу «Ту То», де Анатолій Васильович працював останнім часом, українського фахівця звільнено через незадовільні результати виступу команди у чемпіонаті Фінляндії. У турнірній таблиці національної першості «Ту То» посідає передостанню сходинку. Востаннє цей колектив перемагав першого листопада.

Однак сам Богданов заявив, що він залишив команду за власним бажанням. За словами фахівця, клуб йому заборгував велику суму.

— Річ у тім, що в клубі відбулася зміна президента. І новий керівник відмовився виплатити суму, яку мені заборгувало попереднє керівництво. Тому я й вирішив розірвати контракт з «Ту То». Поки що залишатимуся в Фінляндії. Спробую забрати свої гроші...

Богданов повідомив, що вже має кілька пропозицій. Зокрема, з деяких російських команд. Поки що він вивчає запрошення. Однак чекає ще однієї зустрічі з новим президентом клубу «Ту То». Бо надто вже великі гроші йому завинили. І втрачати їх тренерові, зрозуміло, не хочеться. Та Богданов уже серйозно налаштовується на переїзд до Росії.

На знімку: нещодавно вони були разом у національній збірній — Анатолій Богданов, Костянтин Симчук та Євген Млинченко.

Фото Володимира РАСНЕРА.

Кунсткамера Ростислава Шикули

СВІТ ЗАХОПЛЕНЬ

«Кунсткамера природи» — так назвав свою колекцію Ростислав Шикула (на фото) з Рівного. До інтерактивного спілкування з природою запрошують майже півтори тисячі зібраних ним представників безхребетної фауни. Тут комахи, молюски, корали, риби, голкошкірі, ракоподібні, фосарії з усіх континентів.

Цього року унікальна колекція Ростислава Шикули прописалася в Рівному, в Міжнародному університеті «РЕГІ» ім. С. Дем'янчука, де Р. Шикула викладає біологію. Тут до експонатів приватної виставки дозволяють торкатися руками. Бо хіба легко втриматися дітям, щоб не взяти до рук зуб велетенського кита-кашалота чи літаючу рибу — мешканку Індійського океану? Або відчутти дотик леза більш як 4,5-метрової риби-меча? А де ще так близько можна зустрітися з дивовижною істотою, що вважається рибою, а схожа на мініатюрного коника?... — Який з експонатів найдорожчий для вас? — цікавлюсь у пана Ростислава.

— Їх кілька, — жваві-

шає колекціонер. — Це тропічний жук-носоріг завдовжки п'ятнадцять сантиметрів. Схожого побачив у музеї в Чехословаччині. Зачарований красою комахи, я вирішив мати у своїй колекції таку саму. До Китаю, де водиться цей жук, потрапити не вдалося, тому просто придбав його. Не менш цінним є палеонтологічний експонат — зуб мамонта, якого натрапив під час риболовлі на річці Горинь. Експерти з музею підтвердили вік цієї реліктової знахідки — майже 400 тисяч років!

— Тяга до біології передалася мені від батька, на жаль, уже покійного, — каже Ростислав Шикула. — Він був вертолітником, але водночас і пристрасним натуралістом — збирав мінерали. А я зби-

Фото автора.

рав різноманітних метеликів, жучків, мушель — що тільки міг роздобути. А жили ми спочатку на Кольському півострові, потім — у Чехословаччині, Білорусі. По-справ-

жньому зайнятися наукою і ходити в експедиції я мав змогу, коли навчався в університеті імені Канта у Кенігсберзі.

Марія КОРНІЙЧУК.

Рівне.

ДАТИ

Історія літака-фортеці

Цими днями минає 70 років з часу однієї з найбільших авіакатастроф у Харкові. У 1933 році розбився знаменитий літак-велет К-7 авіаконструктора Калініна.

На початку 30-х років створення таких літаків стало одним із пріоритетів авіабудування, і харківські конструктори не залишилися осторонь. У 1929-му був готовий проект чотиримоторного пасажирського літака К-7. В остаточному варіанті К-7 став бомбардувальником, що здатен нести до десяти тонн бомб. Габарити давали змогу встановити навіть пушки, десантний варіант було розраховано на 112 парашутистів.

Під час будівництва труднощі виникали на кожному кроці — вітчизняне виробництво не було готове до будівництва таких велетів. Проте, працюючи на межі можливого, харківські літакобудівники створили машину, що вражала уяву.

Почалася смуга іспитів. Так, 21 серпня під час першого польоту по колу, на злеті обірвався трос керування одним із серворулів, але льотчику вдалося благополучно приземлитися. Почалася низка доробок. Останнім для К-7 виявився його одинадцятий випробний політ — 21 листопада 1933 року, під час якого планували визначити максимальну швидкість. Завдання передбачало трикратне проходження на максимальній швидкості мірної бази завдовжки 1250 метрів. На третьому заході К-7 пішов на зниження, але вривався в землю і загорівся. З двадцяти учасників польоту загинуло п'ятнадцять.

Урядова комісія, створена для розслідування причин катастрофи, дійшла висновку: К-7 розбився через деформацію хвостового оперення, спричинену сильним коливанням, з яким у ті роки боротися ще не вміли. З огляду на успішність попередніх іспитів, було прийнято рішення побудувати ще два такі літаки. Незабаром у долі й організації заводу відбулися рішучі зміни: КБ Калініна було переведено до Воронежа, туди перейшло і складання К-7. Завод перейменували на «№135», що свідчило про перехід виробництва на випуск продукції військового призначення, а самому Калініну катастрофу К-7 не вибачили: він відчув це 1938 року, коли був заарештований НКВС. Авіаконструктор розстріляли за обвинуваченням у шпигунстві та шкідництві.

Микола КОСИЙ.

Харків.

ПРОПОЗИЦІЇ

Премія на квартплату

Підвищити тарифи на комунальні послуги на 30-40 відсотків запропонували житлово-комунальні підприємства у Маріуполі, яким мешканці міста заборгували майже 160 мільйонів гривень. Остаточне рішення прийматиме сесія міської ради. Генеральний директор металургійного комбінату «Азовсталь» Олексій Белий на зустрічі із профспілковим активом запропонував виплачувати так звану соціальну премію, завдяки чому «тарифний» удар пом'якшиться. Право на таку премію в розмірі п'яти відсотків зарплати отримають працівники підприємства, які сумлінно оплачують комунальні послуги. Конкретний механізм буде відпрацьовано за участю керівників комунальних підприємств і представників трудового колективу комбінату.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

СИТУАЦІЯ

Мовчання не захищає

За останні три роки в Луганській області розглянуто 55 кримінальних справ за фактом торгівлі людьми. Майже в усіх випадках обвинувачувані залишилися безкарними. Зазвичай дівчата, що стали жертвою торгівлі, відмовляються давати показання, побоюючись суспільного осуду або шантажу з боку злочинців. Іноді бояться кримінальної відповідальності за заняття проституцією. Водночас юристи вважають, що в багатьох випадках жінок можна виправдати, бо вони стали жертвами насильства й експлуатації за рубежем. Нинішнього року за фактом торгівлі людьми на Луганщині порушено 18 кримінальних справ. За прогромами фахівців, ситуація навряд чи зміниться на краще.

Алла АНТИПОВА.

ФОТОКОНКУРС «ГРИМАСИ ПРИРОДИ»

Скабка

Триває фотоконкурс, який «Голос України» проводить для шанувальників газети.

Нагадаємо: щоб взяти участь у ньому, треба тільки надіслати до редакції (звичайною або електронною поштою — foto@golos.com.ua) цікаве фото. Далі — лише очікувати призи, які дістануться переможцям!

А серед надходжень минулого тижня найцікавішою нам здалася ця фотографія.

Фото Анастасія СТЕЛЕНКА.

Повір у себе

ФЕСТИВАЛІ

Саме так оптимістично називався фестиваль для дітей-інвалідів, що відбувся на початку грудня в Кривому Розі. Його організатором уже традиційно виступила районна влада, а спонсорами заходу стали підприємці району і міста.

Це свято, у якому взяли участь більш як тридцять осіб, можна назвати дитячим фестивалем мистецтв. Проходив він за кількома номінаціями: література, музика, народна творчість. І діти, що через свої при-

родні особливості у повсякденному житті рідко спілкуються із залом, приємно дивували, а емоції глядачів у відповідь радували, звісно, серця юних артистів.

До честі організаторів, на цьому зворушливому святі не було ні переможців, ні переможених: солодкі подарунки одержала кожна дитина. Однак можна припустити, що солодоші швидко «розтануть», а про турботу й увагу дорослих району і міста діти пам'ятатимуть обов'язково.

Ольга РОКОТ.

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Сергій ДЕМСЬКИЙ.

Редколегія:
Леонід БРОВЧЕНКО,
Анатолій ГОРЛОВ,
Сергій ДЕМСЬКИЙ,

Віталій ЖЕЖЕРА,
Іван ІЛЛЯШ,
Світлана ПИСАРЕНКО,
Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою: www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

© Платні матеріали.

Свідцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» Зам. 0311231.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року. Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4. ☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.

✉ E-mail: mail@golos.com.ua — загальний reklama@golos.com.ua — відділ реклами let@golos.com.ua — відділ листів foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: <http://uamedia.visti.net/golos>